

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

TWEE NOVELLETEN

VAN

J. J. CREMER.

Met Illustratiën van

J. VAN DE LAAR EN J. M. SCHMIDT CRANS.

ROTTERDAM,
H. NIJGH.

1862.

“Een! twee, drie! vier! Juis! zoo, juis! zoo!
links, rechts, een! twee, drie! vier.”

1863 J 18

186 J18

TWEE NOVELLETEN

VAN

J. J. CREMER.

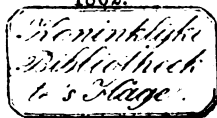
Met Illustraties van

J. VAN DE LAAR EN J. M. SCHMIDT CRANS.

ROTTERDAM,
H. NIJGH.

1862.

WAARDE LEZER.

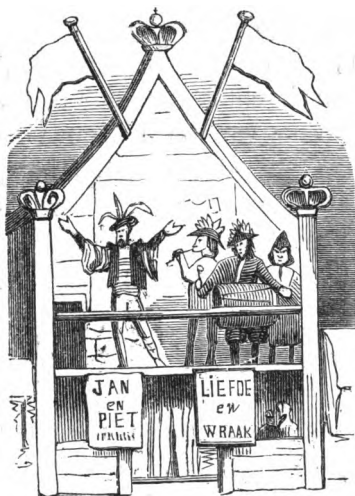
De Heer NUGH acht het wenschelijk om u deze beide Novelletten uit zijn Album, vereenigd aan te bieden.

Bij die uitgave heb ik voor 't oogenblik niets dan den wensch te voegen: dat deze mijne papieren kinderen aan hunne bestemming zullen voldoen en u — mogt het noodig zijn — een rimpel van het voorhoofd verjagen, of somwijlen een glimlach op het aangezicht zullen lokken. En, mogt gij soms vragen of zij u hier en daar niet in den waan brengen, als zouden zij nog iets meer bedoelen . . . ik dank u dan hartelijk voor die gunstige opinie, maar neem de vrijheid om u het antwoord daarop schuldig te blijven en met vriendelijke groete nogmaals voor hen niets anders van U te vragen dan zoo mogelijk — een gullen lach.

DE SCHRIJVER.

's Gravenhage, 10 Mei 1862.

ACHTER DE SCHERMEN.

anneer gij, ons waarde lezer, in een verloren oogenblik naar een der achterbuurten van het Hollandsche stadje X wilt vergezellen, dan ziet gij op den hoek van zekere straat, een uithangbord door den morgen-herfstwind bewogen, op zijne heng-

sels heen en weder bungelen. Dat uithangbord vertoont ons: een bijna geheel verweerden heer met een kromaatgeele monsterster op de borst, en de woorden: *Goed logies in het Prinssenhof*, er onder, geven ons de overtuiging, dat de woning aan het uithangbord verbonden, een hôtel is.

De voordeur van het gezegde hôtel gunt in dezen oogenblik den vrijen toegang; wanneer wij den

dorpel overschrijden, dan bevinden wij ons al aanstonds in een smallen donkeren gang met graauwe muren en verwelooze deuren, en hebben vrij wat moeite om, langs opeengestapelde kisten en koffers en hoedendoozen heen, den smallen wenteltrap te bereiken die zich aan 't einde van den gang bevindt. Niet zonder gevaar van onze beenen te breken, klauteren wij de uitgesleten trappen op, en treden eindelijk een kamertje binnen, waarvan het deurslot zoodanig door de ondervinding heeft geleerd, dat het alreeds de kunst verstaat om van zelve los te springen.

Het inwendige van dit binnengetreden logements-nummer heeft een donker-groenachtige kleur; 't is niet mogelijk van het ameublement een volledige beschrijving te geven, want, behalve de vier stoelen die met een onmatig getal kleedingstukken van allerlei aard en gehalte zijn beladen, ligt ook de tafel met een massa voorwerpen overdekt, van welke tafel wij echter ontwaren dat punt N°. 4, — in stede van door poot N°. dito te worden gesteund — op het vensterkozijn rust. Door welke glassoort het licht naar binnen dringt, valt insgelijks moeilijk te bepalen; hoe dof het ook zij, mat glas is het evenwel niet, want wij zien toch vrij duidelijk er buiten: een rood pannen

dak, benevens een zwarten schoorsteen en drie pollen huislook; gewoon zuiver vensterglas kan het echter evenmin genoemd worden, aangezien het een rood-blaauw-geel-graauw-bruin-zwartachtige kleur heeft, de laatstgenoemde tinten vermoedelijk ontstaan door zwermen vliegen en soortgelijken die zich reeds vele zomers op die beplakte en bestop-verwde ruitjes hebben verlustigd.

Hier in den hoek ziet gij een kist, en boven op die kist staan een paar ridderlaarzen met kurassierssporen er aan bevestigd, een sleepsabel, benevens een koffijketeltje met twee kommetjes en een bierglas, uit welke laatsten de inhoud van het keteltje werd genuttigd.

Wendt gij den blik naar gene zijde van het vertrek, dan ontwaart gij twee lage bedsteden, waarvoor geel-grijsachtige lappen hangen, en welke lappen of gordijnen de grootste luxe van dit hôtelnummer uitmaken.

Met afgemeten doch gejaagden tred, gaat een man van middelmatige lengte het vertrek op en neder. Zijn gelaatskleur is in treffende harmonij met de bedsteê-gordijnen; 'smans oogen zijn donkerder dan het zwart-groen der zolderbalken en zijne beenen hebben in dikte eenige overeenkomst met de tafelpooten — de laatsten zijn *niet* gedraaid. Wat

zijne kleeding betreft, wij zien graauwachtig wit en loshangende bandjes, méér te vermelden is overbodig.

„En nogtans zal haar geliefkoosd beeld nimmer uit mijne zinnen geband kunnen worden,” spreekt de man met onstuimig gebaar. „Welk noodlot ons scheidt, ik zal haar eeuwig blijven beminnen. Sjarles Duversjé — alleen deszelfs naam doet mij ijzen; zijnen valschen aanblik was het, die de achterdocht des grijzen de la Mansjes jegens mijn verwekte; maar zijne zegepraal zal slechts van luttel duurs zijn. Ik voel mijn boezem van gramschap blaken; ik zal den vermeetlen voor deszelfs lastertaal straffen. Mijn oog vlamt van wraakzucht, en mijne degen” — de man klopt op zijn linkerheup — „mijne degen zal zijn lafhartig bloed doen stroomen;” met een vreeselijke zucht: „Sjosefiene! o Sjosefiene!” De man slaat inderdaad wanhopend de beide handen voor het aangezicht; eensklaps echter vallen ze weder, en, terwijl zijn zwartgroene oogen door het vertrek rollen, roept hij op krachtigen toon: „Ik hoor gerucht; men komt! Hoe! de markiezin de la Mansje,” hij treedt met zeer lange schreden op het koffijketeltje toe: „Trachten wij ons ijlings te verwijderen!”

De laatste schrede was één duim te lang, en Al-

phonse de Monchère — want zoo heet de spreker, — stoot den grooten toon van zijn linkervoet dermate tegen de kist, dat hij uitroept: „Ellendig logies!” een greep doet naar het beleedigde lichaamsdeel, en, tusschen de sporen en het koffijketeltje op de kist nedervalt.

„Hoe is het Mie!” klinkt het eenige oogenblikken later uit Alphonses mond, terwijl hij den blik op de verst verwijderde bedsteê-lappen vestigt. „Ben je weêr ingeslapen?”

„O hé; wat blief?” klinkt het eenigzins schor achter de lappen: „Waar was je?”

„De markiezin gevolgd door twee van deszelfs bediendens. De bediendens af;” zegt Alphonse.

„O-ja-wacht!” klinkt de onzichtbare stem weder, „juist: trachten wij ons te verwijderen. O juist!” — de stem wordt onbeschrijfelijk zoet en slepend:

„De schoonste dag mijns levens rijst aan de kimmens. Gelijk de rosen en hyacintens hier soete geuren rond mij verspreiden en de goude stralen van Veebus mij verkwikken en met derzelver gloed omglansen, soo gevoelt zich mijn harte bij de soete hoop die het komt te ferfullen ... ferfullen ... och, ... wat blief ... ? o ja: — Zalige stond! De ellendige die een markiezin de la Mansje durfde trosseeren zal heden uit den weg zijn geruimd

en desselfs vijand, den beminnelijksten ridder van gans Toeloese aan de knieën mijner dochter het jawoord erlangen. Daar komt zij; houden wij ons alsof wij van niemendal wisten.”

De heer Alphonse die nog steeds naast de kurasiers-sporen is gezeten, roept met een vervaarlijke stem de dochter der markiezin bij haar voornaam, welke schoone, ofschoon zij in de meest nabijzijnde bedstede verborgen blijft, door de markiezin als „komende” is waargenomen.

Een niet onwelluidend stemmetje verzekert dat de eigenares van dat stemmetje uit een benaauwd droom is ontwaakt, en dat zij niet weet waar Alfonsus *gebleven* is. 't Wordt haar herinnerd dat de markiezin, hare moeder, zich houdt alsof zij van niemendal wist, en — achter de meest nabijzijnde bedsteê-lappen, klinkt het nu klagend:

„Helaas! mijn boezem die met liefden is vervuld wordt met een ijzeren panter overtogen....”

„Pantser!” beveelt Alphonse.

„Pantster!” herneemt de schoone Josephine de la Manche, en vervolgt: „overtogen. O Alfonsus, waarom was de gloriole van uwe voorgeslachten u meerder waardig dan de liefden van mijn teeder hart!” — wij hooren een langgerekt geeuwen.

„Halt!” roept de man, terwijl hij van zijne

zitplaats verrijst en zijn blik met verwoedheid op het planken beschoot vestigt dat de bedsteden scheidt. „Halt! voortgaan bij ellendige!” Schreeuwend: „ELLENDIGE! eerlooze Duversjé! kondet gij daarom tot het bieden des giftkelks besluiten, omdat gij te lafhartig waart uw zwaard met dat eens de Monsjères te kruisigen. Lafhartige! loerdet gij slechts op muichelmoord om een teederen maagd aan het hart van deszelfs minnaar te ontvoeren. Ellendige! sneeft dan door dit staal des ziedenden torens.”

Alphonse die in allerijl de sleepsabel heeft gegrepen en die met groote krachtsinspanning uit de schede rukt, slaat er meê tegen den zolder, en roept met een meesterlijk verfijnde stembuiging eenigzins gillend: „Laat af! ik smee u laat af!” — „Neen!” vervolgt Alphonse op gewonen toon, „sterft den doodsnik aan mijne voeten; hier, in tegenswoordigheid van de reine Sjosefiene en deszelfs moeder, hier zult gij boeten voor uwen euveldaad. — Gaauw dan!” gebiedt de spreker en — onmiddelijk daarop gilt het in de linker bedstede: „Hemel!” en in de regter bedstede: „Ik smee u!” en de verwoede met piepstem: „Erharming!” en de verwoede met gewone stem: „Voor u — voor u geen genade!” Met de sleepsabel wordt

daarop een zeer karakteristieke beweging gemaakt: „Sneeft! Sneeft!” schreeuwt Alphonse ter zelfder tijd.

„Hemel! bloed! ik val van mij zelven!” roept Josephine binnen de linkerbedsteê, waarop de markiezin achter de regter lappen in een keur van woorden betuigt: dat de heer Alvonse de Monsjère een moordenaar is, en dat zij — de markiezin — de hemel tot getuigen neemt dat hij — mijnheer Alvonse — nimmer of nooit de hand haars dochters zal besitten, aangesien hij — de moordenaar — Sjosefienes eigen bastaardbroeder, en de zoon van haar selves, de markiezin de la Mansje is.

Een gorgelgeluid van den moordenaar: „Gerigtte hemel!” doet zich hooren, en de sleepsabel valt rammelend op den vloer. Tusschen de regter bedsteê-lappen vertoont zich nu het geelbleeke gelaat der markiezin, en terwijl zij den roodbonten doek, die om hâar hoofd is geknoopt, met de beide handen in orde schikt, zegt zij op kalmen toon: „Als ze de boterrams boven hebben, roep me dan maar;” en — de markiezin verdwijnt weder, en dommelt geeuwend: „Och lieve tijd!”

De heer Alphonse de Monchère keert allengskens tot het bewustzijn weder, dat hij eigenlijk

Elias Dadel heet, dat hij eigenaar van de planken tent is, die *De Drie Kroonen* genoemd wordt, en dat zijn gade Maria Dadel, en zijn dochter Rosalie, (oorspronkelijk Roosje) na de hoogst noodzakelijke repetitiesje van een paar passazies uit de LIEFDE EN WRAAK OF DE MOORD IN DE GEWELVEN VAN SOLEMBANKE, — op nieuw in een diepen slaap zijn gedompeld.

De reeks van zeven voorstellingen waarop de heer Elias Dadel, met permissie van het Edel Achtbaar Bestuur, en met behulp van zijn „eks-kies” gezelschap, het geëerde publiek in het lokaal *De Drie Kroonen* denkt te onthalen, zal dezen avond met de gezegde LIEFDE EN WRAAK in vijf bedrijven en nooit alhier vertoond, worden geopend, met het nastuk *ten slotte*: JAN EN PIET OF DE GEVOELIGE KLOMPENMAKERS.

De heer Dadel is er van overtuigd dat de beide dames achter de bedsteê-lappen, in haar karakters van klompenmakers-beminden, volkomen te huis zijn, en laat ze daarom ongehinderd den slaap genieten.

Wat hem zelven betreft, hij is altijd onrustig. De passazie waarin hij, in 't karakter van Jan, de uitnoodiging aan zijn confrère gaat brengen om met diens liefste op zijn jaarfeest te komen,

waar ook Leida — Jan's beminde — zal tegenwoordig zijn ; die passazie zit hem nog dwars door de herzens. Hij weet wel hoe 't verder loopt : wanneer ze bijeen gekomen , met hun bemindens ruzie krijgen , en Jan medelijden met de schoone van Piet , en Piet omgekeerd met de liefste van Jan „zal bekomen”, zoodat het ten slotte tot een eerlijke ruiling geraakt ; maar , die eene , die ééne passazie — en — en — hij is een beetje hardhoorig : op de zoefleur valt niet te bouwen.

De heer Elias heeft een geëzelsoord manuscript ter hand genomen , en , weder op de kist gezeten , vangt hij aan , nu eens lezend dan weder in 't goed vertrouwen op zijn geheugen , met het opnoemen van een aantal heerlijke gerechten die dezen middag op zijn klompenmakers-disch zullen prijken. De wijze waarop de heer Elias zijn vriend „met deszelfs beminde” uitnoodigt , is allerdringendst en de verzekering wordt er ten slotte bijgevoegd : „dat het een wijntje zal wezen , zoo goed als bij de keizer van Ziena in eigen persoon.”

Reeds herhaalde malen heeft een knaap van omstreeks vijftien jaren behoedzaam op de buitenzijde van de deur geklopt waarachter de uitnoodiging tot den heerlijken maaltijd gedaan wordt. De jongen

heeft een groote oliekruiik bij zich nedergezet, en aan den linkerarm draagt hij een hengselmand, welke in dezen oogenblik een sterke smeerkaarsenlucht op het portaaltje in 't ronde verspreidt.

„Wel deksels!” prevelt de jongen, „dat schijnt een vet leventje te hebben,” en — hij klopt weder op de deur, en loert door den kier, doch — ziet niemendal.

Wij weten het, lezer, Elias Dadel „is een beetje hardhoorig.” De jongen gluurt nogmaals en klopt iets sterker. Goed zoo! De heer Elias heeft het kloppen gehoord; hij legt het manuscript ter zijde treedt op de deur toe, opent haar ten halve, steekt het hoofd naar buiten, en zegt op deftigen toon:

„Wie is daar?

„Ik,” is het antwoord: „ben ik hier teregt bij, bij. . . . ik zal maar zeggen, van het Drie Kroonenspel, dan zul je 't wel weten.”

„Mijnheer Elias Dadel, om u te dienen,” zegt de eigenaar van dien naam; „en, wat voert u herwaarts?”

„Zooveel als compliment van de baas, en hier waren de vetkaarsen, en de oliekruiik en 't briefje er bij;” luidt het antwoord.

„Ha, zoo, knaapje;” hervat de heer Elias terwijl hij zich in zijn geheel, noch altijd in profond

negligé aan den jongen vertoont, „uw meester heeft reeds vroegtijdig aan onze bestelling voldaan. De reziseur van ons tooneelgezelschap die met de adminestraasje belast is, houdt eigenlijk in de *Nachtegaal* zijn lozies, maar ik mag u niet vergen derwaarts deze zaken te brengen; laat dezelve slechts hier, en verschoon mij dat ik u in geen voegzamer gewaad mogt ontvangen, noch dat ik u in mijne kamer kan doen binnentreden, aangezien er dames. . . . weet u. . . . gelieve slechts hier te geven.”

De jongen gevoelt iets bijzonders; 't is hem vreemd om zoo voornaam te worden behandeld, u! U! — „Wacht mijnheer,” zegt hij haastig, „wacht, hier is de kruik: zeven kan olie om je te dienen, en hier —” hij haalt de kaarsen uit de mand, „drie pond zessen, en wel de complimenten van de baas, en dat hier het briefje er bij was.”

De heer Dadel prijst de gedienschtigheid waarmede de „jongman” hem de behulpzame hand biedt. ZEd. heeft nogthans geen het minste verstand van olie en kaarschen nog derzelve prijzen, en zal dus zoo vrij wezen de kwietansje te behouden tot dat mijnheer Trommelstek, de rezieseur zoefleur ten zijnent za gekomen zijn om het bedoelde briefje in diens handen te stellen, ten einde in

den loop van den dag de betaling te doen geschieden. „Ik twijfel geenszins, jongman, of de waren uws meesters zullen goed worden bevonden,” voegt hij er bij: „en gelieve ZEd. mijn vriendschappelijken groete te willen overmaken.”

De heer Elias wil, na den jongen allermingst de hand gedrukt te hebben, in zijn kamer terugtreden.

Jozef — zoo heet de jongen — wordt een beetje verlegen met de zaak; hij draait aan den kwast van zijn pet en, op het oogenblik dat Dadels tweede been binnen de kamer zal verdwijnen, spreekt hij haastig, terwijl hij het waagt den man bij zijn regter hemdsmouw te trekken: „Ja — maar zie je, de baas heeft gezegd boter bij de visch hoor, de rekening is vier gulden vijftig, weet je, en de baas is een kwaaije en als ik het geld niet meê thuis bragt, dan zou ie me een maling van wat ben je me schoppen..... vier gulden vijftig.”

„En waar houdt men mij voor, dat een zoodanig bevel is medegegeven!” spreekt de heer Dadel zichtbaar beleedigd, terwijl hij een fieren blik op den jongen werpt; zoo fier alsof hij zegt: Ik eisch voldoening mijnheerrr!

„Ja, weet je, neem me niet kwalijk,” zegt Jozef, die niet zóóveel in dien blik heeft gelezen:

„voor mijn part kon je de heele boel present krijgen en de baas er nog bij, want zie je, die haalt een eerlijk mans kind het vel over de ooren. Als ik vóór mijn achttiende jaar als heereknecht kon dienen, dan was ik al lang gedrost, maar morgen-brenge, al vinden ze ook dat ik er wél genoeg uitzie, 't is altijd hetzelfde liedje: je groeit de liverei uit, en — dáár ga je meê naar huis toe.”

„Het verheugt mij, jongman, dat gij de achterdochtigheid en het weinig roojale karakter uws meesters doorgrondt, het pleit voor uwe menschenkennis,” herneemt de heer Elias op zeer deftigen toon. „Men zou zich kunnen vertoornen over het wantrouwen dat jegens ons gevoed wordt, en aanstonds deze vetkaarschen en olie mede terug kunnen zenden, doch, om uwentwille behoud ik dezelve; mogt men twifelen aan de betaling,” vervolgt de heer Dadel met een fieren glimlach, terwijl hij zijn kamer weêr binnentreedt: „wij komen zoo aanstonds terug.”

„Maar — met al die mooie praatjes is hij met de olie en kaarsen in zijn kamer,” prevelt Jozef binnen 's monds en hij heeft de deur achter zich dicht getrokken; „de baas zegt dat zulk volk zoo kaal als een paling is; ik wist geen raad als

ie *niet* terug kwam; — ik zal maar eens roepen..... of — nog een oogenblik wachten. — 't Is een vriendelijk mensch. — Nou moest ie me hier eens naar 't geld laten fluiten! — He! de baas schopte me aanstonds de deur uit; of, hij zou me aangeven bij 't geregt. Heere m'n tijd wat zou ik aanvangen! — en wat zou m'n goeije grootvader beginnen! Ik zonder eenige verdienste, en — 't is toch al armoê bij tijen!"

Jozef verschrikt; het deurslot van Dadels kamer is opengesprongen. Zou ie komen? — Neen, hij komt niet. Even roepen om 't hoekje: "Hum! — zeg!" Geen antwoord. — Jozef verstout zich om de kamerdeur even in haar hengsels te doen piepen, steekt de hand naar binnen en vraagt: "Hoe is het er meê?"

De uitkomst is geheel anders dan de jongen zich die heeft voorgespiegeld. De eigenaar van *De Drie kroonen* beveelt den knaap het logementnummer binnen te treden. Jozef doet het zonder aarzelen, en, op een tweede bevel, drukt hij de deur achter zich digt.

Het kamertje, ofschoon volkomen hetzelfde gebleven, heeft niettemin een geheel andere gedaante dan toen wij er vóór Jozefs komst in vertoefd hebben. De stoelen en de driepootige tafel, straks

beladen met een aantal kleedingstukken en voorwerpen van den meest heterogeenen aard, vertoonen zich nu in hun natuurlijken staat; de kist waarvan het deksel niet heeft willen sluiten, doet ons raden waar de voorwerpen gebleven zijn. Ook de heer Dadel vertoont zich in een andere gedaante: een chamber-cloak van eenigzins verschoten groen-geele gingham omgeeft zijne leden; hij is bij de tafel gezeten, en terwijl hij de eene hand op een vierkant kistje gedrukt houdt, wenkt hij Jozef met de andere hem te naderen.

Jozef nadert.

„Knaap, ziet gij dit kistjen?” vraagt Dadel op diepen toon.

„Jawel,” bevestigt de jongen.

„En ziet gij wat hetzelfde bevat?” herneemt de man in de chambre-cloak terwijl hij den knaap het geopende kistje onder de oogen houdt.

„Welzeker: kaartjes,” is Jozefs antwoord.

„Juist,” herneemt Dadel, „en weet gij ook welk een waarde elk dezer kaartjes vertegenwoordigt? Gij weet dat niet, ik bevroed zulks: welnu, één gulden of negen en negentig centen, hetwelk hetzelfde beteekent; en terwijl dit papieren geld door geen sterveling ter wereld dan alleen door mij zelven mag worden daargesteld en

zulks telken ure des daags door mij verrigt kan worden, zoo beseft gij dat mijn vermogen slechts geheel afhankelijk van den wil is, om dit pampieren geld al dan niet te willen vervaardigen of hetzelve in betaling te geven."

"Benne dat zooveel als aantree-kaartjes?" vraagt Jozef, terwijl hij steeds met wijdopengespalkte oogen in het kistje tuurt.

"Juist jongman," is Dadels antwoord, "dit zijn de eerste rangen; wij hebben trouwens ook kaarten van mindere waarde. Zie hier," vervolgt hij, terwijl hij Jozef een zestal kaartjes toereikt, "wij betalen gewoonlijk meer dan wij schuldig zijn; uw meester ontvangt hier het saldo van zes gulden, en gij, dewijl gij een eerlijk borstjen zijt, die verstand en doorzigt^uschijnt te bezitten, u schenk ik nog bovendien dit kaartje, waarmede gij het groot gereguleerd avondspel van heden, in onze schouwburg-tent kunt komen te bezichtigen!"

Jozef blijft den vrijgevigen geldmaker met wijdgeopenden mond eenige oogenblikken aanstaren.

"En, en — kan ik er dan voor niemendal in ...?" ontwaakt hij ten laatste.

"Geenszins, maar wel op vertoon en weder-afgifte van het kaartje, hetwelk de waarde van vijftig centen vertegenwoordigt."

„En.... maar.... en kan grootvader er dan meê in....?” stottert Jozef.

„Uw grootvader! zoude Mijnheer uw grootvader onze werkzaamhedens eveneens willen aanschouwen?” herneemt Dadel, en hij ontnemt — niet zonder een kleine tegenstreving van den jongen — dezen het genoemde entree-kaartje, sliert er tweemaal met den nagel van zijn duim overheen, en geeft het hem met de woorden: „Dubbele waarde!” ook aanstonds terug.

„Dubbele waarde! hê allemagtig!”

En — zonder een woord meer te zeggen, snelt Jozef ten deure uit; de trappen af; de straat op.... naar baas Reuzel.... neen, naar grootvader, naar grootvader die eens plezier zal hebben! Ja plezier; die *met hem* naar de komedie van *De Drie kroonen* zal gaan, voor niemendal. Wat zal die goeije ouwe man 'n schik hebben!.... doof, dat doet er niet toe, want, Joost heeft gezegd, dat 't toch allemaal maar korendanserij op 'n touw en stille pantemiene van houten poppen zonder spreken is. Jozef heeft 't nooit gezien, en grootvader zeker ook niet, en 't zal vreeselijk mooi wezen, want — die spulle m'nheer heeft 'n geld van wat ben je me! Jozef heeft dat gezien, gezien met zijn eigene oogen.

Tegen den avond van denzelfden dag zien wij in het stadje waar we ons bevinden, een groote massa volks op de been. 't Is dan ook de eerste kermis-avond.

Orgelgedreun vervult de straten. Ginds op den hoek van een pleintje staan Saar en Dolf ieder op een stoel. Dolf met een viool en Saar met een guitare á trois cordes, en ze vermaken een tal van omstanders tegen betaling van één cent of van niemendal, met het verhaal hunner liefdes-avonturen, die eindigen met een kanonade van negatieve liefdes ontboezemingen: dewijl Dolf een liefhebber van den schiedammer, en Saar een be-minnares der zinkkingsnuif is geworden; dit laatste vooral tot groot vermaak des geëerden publieks. Wat verder staat een breede poppenkast, met twee lichtjes er in, voor een half opgeschoven raam van een fraai heerenhuis. Nadat een jong dametje, binnen die woning — omringd van eenige nog jongere dametjes en dito heertjes — blikken van verstandhouding met een bejaarde, in een leuningstoel gezeten dame, heeft gewisseld, vraagt ze heel liefjes aan de vrouw van den poppenkast-direkteur: „En hoe veel kost 't?” waarop het antwoord der gade luidt: „Vijftien stuivers, lieve dame, voor de halve-, en vijf-en-twintig stuivers

voor de heele vertooning; in de heele komt ook een beul. Als de lui die in de kamer zitten de ramen goed openschuiven, dan komt zooveel als m'n mans stem overheerlijk naar binnen; de heele met de beul vijf-en-twintig, de halve met Jan Klaassen en Katrijn, en de dood, vijftien stuivers. Niks geen vloeken of gemeenigheid."

Er zal ten heele genoten worden!

Op het plein, aan 't einde van dat straatje ter regterzijde waarin de massa zich verdringt, dáár is de eigenlijke kermis.

De weg dien wij kozen om de gezegde plaats te bereiken, wordt ook door een tweetal van zeer verschillenden leeftijd gevolgd. Wij zien het al: 't is Jozef de jongste bediende van baas Reuzel den kruidenier, terwijl de oude die door den knaap als 't ware wordt voortgetrokken, niemand anders dan Jozefs grootvader, de grijze schoenlapper Meijer kan zijn.

"Grootvader kun je niet harder....?" roept de kleinzoon zeer luid, "t zal om half zeven beginnen en 't moet al wel zes zijn geslagen; zie ze eens lopen?"

"Ja ja," spreekt de oude, die het laatste woord verstaan heeft, "t loopen gaat nog al wél; maar 't is te dwaas, ik met mijn schorre borst naar de

kermis, je grootmoeder zou gezegd hebben; hoe ouwer hoe gekker.”

Jozef hoort die aanmerking niet, en evenmin het orgelgedreun, noch Dolf en Saar, noch de alleenspraak van de poppenkast-vrouw, — welke laatste hem in gewone tijden geheel in verrukking zou gebragt hebben; — hij peinst slechts aan de heerlijkheid, die hem in *De Drie Kroonen* wacht; en aan de mogelijkheid dat ze te laat zullen komen, of wel, dat het kaartje van dubbele waarde — diep in zijn buiszak geborgen -- als *zonder* waarde, door den m'nheer die altijd voorin zit, zal worden geweigerd.

Die laatste veronderstelling vindt eenigen grond in de omstandigheid, dat baas Reuzel, over de betaling van dien spulleman in woede ontvlamd, heeft gevloekt dat Jozef een ezel is, en dat die vodden niets waard zijn, en — dat Jozef geen voet meer over zijn drempel behoeft te zetten, wanneer hij — baas Reuzel — niet vóór den avond de gelden in huis heeft, waartoe hij zich in eigen persoon al aanstonds naar het Logement *Het Prinssenhof*, ter opsporing van dien fielt op weg had gegeven.

Mijnheer Dadel was niet thuis geweest. Wellicht aan de tent. Van de tent was mijnheer Da-

del juist op 't oogenblik naar 't logement ver-
trokken. Aan die plaats teruggekeerd, heeft baas
Reuzel vernomen: dat de direkteur van *De Drie
Kroonen*, bepaald aan de tent is, en verder dat
mijnheer Reuzel „niet mot leggen te shaneken,”
want dat de bedoelde handeling „sheer nhadeelig voor
ZEds. geshondheid is,” waarop Reuzel nog verwoe-
der is huiswaarts gekeerd, 'met verlies van zijn
gloed nieuwen rooden zakdoek, die heel toevallig
in een zak binnen *Het Prinssenhof* was verzeild
geraakt.

Ofschoon Jozef Meijer nu eenigzins voor het al
dan niet gangbare van zijn kaartje beducht is,
en de bedreiging van baas Reuzel hem nog in de
ooren klinkt: „Jij zorgt maar dat je 't geld mor-
gen meê brengt, of anders kun je op staanden
voet regtsomkeerd maken;” de voorstelling van
iets te zullen zien waarvan hij zich geen duidelijk
denkbeeld kan vormen, en dat hem als het meest
overheerlijke van alle genoegens door zijne kor-
nuiten is afgeschilderd en benijd geworden, die
voorstelling vol verrukking behoudt de overhand;
't kaartje zal wel gangbaar wezen, en wanneer
hij dien heer van het kamertje maar te spreken
kan krijgen, dan zal hij hem voorzeker ligtelijk
bewegen om Reuzel's kaartjes — mede in zijn

buiszak geborgen — tegen klinkende specie wêer in te ruilen:

„Kom grootvader, kom!”

Geen sterveling is gelukkiger dan Jozef: men heeft hem met zijn goeden grootvader, tegen afgifte van het bewuste kaartje, den toegang tot het binnenste der *Drie Kroonen* verleend!

Zie, daar zitten ze, op de eerste bank van den tweeden rang met hun beiden — verschooning! met hun drieën, want Fik, de leelijke Fik met zijn afgesneden ooren en afgekapt staart, heeft zich ook zonder plaats-billet, den vrijen toegang weten te verschaffen. Fik zit op zijn achterste pooten zoo regt als een kaars, en likt nu eens grootvaders linker- en dan weder Jozefs regteroor alsof hij wil zeggen: „Alleen thuis blijven daar had ik het niemendal op begrepen hoor! — niet weggagen hoor! jelui ben beste bazen hoor! Fik wil ook wel eens kermis houwen,” klas klik, ieder een lik!

Het is niet vol in de doorluchtige tent; de meeste toeschouwers hebben plaats genomen in die bovenste hokken, waarheen Fik zoo nu en dan een knorrig blik slaat als of hij wil zeggen: „hoe kun je daar boven zoo'n leven schoppen; ben jelui schapen?..... m'n overgrootmoeder heeft bij een

schaapherder gediend. Pas op, of ik zal reis even.....” maar — Fik krijgt een nootendop tegen zijn neus, en kijkt vóór zich, en gluurt in het duistere onder de banken — wáár die dop mag gebleven zijn!

Of zoo iets wel meer zou gebeuren?

Er verloopt nog een groot half uur eer het gereguleerde avondspel een afgang gaat nemen; maar eindelijk — daar is de gordijn, tien voet breed en zeven voet hoog, in de zoldering verdwenen.

Het tooneel stelt precies een kamer voor, met allemaal groote openingen in de muren, waardoor je weg kunt loopen zonder de deuren van noode te hebben.

Jozefs oogen glinsteren als gas-illuminatie.

„Ja, ja, die daar opkomt is dezelfde van van morgen. Grootvader! geen pop maar hij zelf met een pluim op den hoed, en zwarte knevels en allemaal goud langs zijn jas, net als de militeeren van 't volk, maar mooier!” Zoo juicht Jozef of-schoon voor grootvader onhoorbaar, en de mooie man daar ginder, treedt vóór op het tooneel, zeer nabij de vetkaarsen van baas Reuzel die achter vierkante blikken in de ronde gaten van een plank staan te walmen.

De orchest-direkteur die met een zinking op zijn regteroog en een doek er over heen, vóór het tooneel in een diepte is gezeten, heeft vermoedelijk het opgaan der gordijn, noch het binnentreden van den heer Dadel bespeurd, althans hij schettert met zijn drie onderhoorige artisten voort, als hadden zij gezworen niet te zullen ophouden voor en aleer al hun lucht zou verblazen zijn.

„Schei uit!” roept de heer Dadel met een alles beheerschende stem. De muziek ontstelt geweldig en zwijgt.

„Mijne Wel Edele dames en heeren, geëerde publiek!” herneemt de heer Dadel, „heden avond zouden wij de eer genieten voor uwé ten tooneele te voeren het groote spek takelstuk: LIEFDE EN WRAAK OF DE MOORD IN DE GEWELVEN VAN SOLEMBANKE, nogthans door bijzondere omstandighedens, dat twee onzer eerste susjetten zijn opontboden om met deszelfs talenten aan een der eerste schouwburgen van ons land te asjesteren, zoo zullen wij de liberteit of de vrijheid nemen om de LIEFDE EN WRAAK met eenigte bekortingen daar te stellen; in het vierde bedrijf behoort het tooneel een gewelfspe lonk te verbeelden, doch wij nemen de vrijpostigheid voor die dikkeratsje de keuken in plaats te geven, aangezien, door een groote nonsjalance van

den WelEdelen heer deekerauteur de gemelde gewelfspelonk nog niet droog is. Meziek!”

De man met de zinking en zijn drie onderhoo-
rigen scheppen adem... en ze blazen weêr luch-
tig op met hun vieren, bij abuis twee aan twee
verschillende dreunen, edoch van denzelfden com-
ponist.

Fik begint te janken.

Stil Fik! — Stil daarboven! ’t Stuk zal be-
ginnen.

Lezer, wij roepen het oordeel van het geëerde
publiek binnen *De Drie Kroonen*, niet over de
representatie in. Hoe dikwijls vraagt ge zelf met
schouderophalen: „Ach! wat is het publiek!”
Ondankbaar, veelhoofdig monster! Overal oogen:
scherpe, scheele en bijziende oogen, vit- en snuf-
felneuzen zonder tal. Lezer, wij vragen het mon-
ster niets; we hebben genoeg aan onze drie per-
sonen, aan Jozef, aan den ouden schoenlapper
Meijer, en aan Fik die nog altijd tusschen hen
in zit.

Om u spoedig op de hoogte te brengen: Jo-
zef begrijpt van de geheele geschiedenis die gin-
der vertoond wordt, iets meer dan grootvader en
iets meer dan Fik. Grootvader die alleen op sterk
aandringen van zijn „hartlap” is mede gegaan,

wist al bij den eersten aanvang niet regt wáár hij was; zijn oude oogen werden zoo trekkerig en, of Jozef hem bij wijlen al eens heeft aangestooten

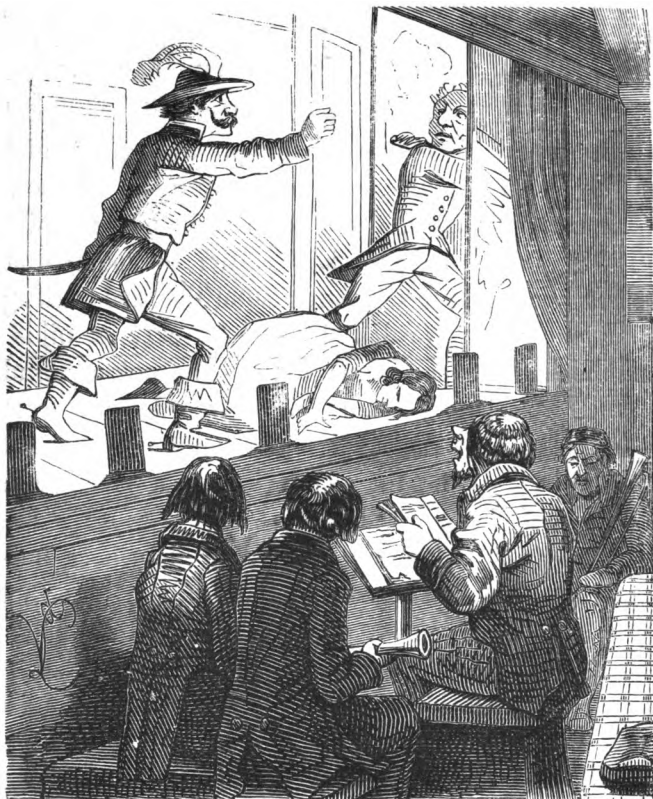
omdat grootvader er zóó niemendal aan hebben kan, en grootvader soms zoo'n raar geluid met den neus maakt, de oude man *wil* de oogen wel openhouden, maar hij *kan* niet. Wat Fik betreft, hij vestigt gestadig, in stede van naar het tooneel te kijken, zijn blik in

het donker onder de zitplaatsen, misschien — dewijl hij zich herinnert hoe twee van zijn tantes, ook op precies zoo'n honden- en apentooneel gekheid hebben vertoond, en, op een ongelukkigen avond met een paar wijfjes apen ruzie kregen, waarbij de eene — der tantes — haar oogen verloor, en de andere een kneuzing aan de hersenpan bekwam, waardoor zij

gedurende haar geheele volgende leven aan duizingen gelaboreerd heeft.

Maar, hoe grootvader ook slape en snorke, en, wat Fik ook mijmere, Jozef blijft zijn oog aan het nooit geziene verlustigen. Uit het medege-deelde dat hij van de geschiedenis die vertoond wordt slechts *iets* meer begrijpt dan grootvader of Fik, kan zonder veel inspanning de slotsom worden opgemaakt, dat ook Jozef die historie niet juist bij het regte eind kan vatten, en vooral niet beseft hoe mijnheer Dadel somtijds zoo driftig op iemand kan worden die er volstrekt niet bij is, en hoe een andere mijnheer, — die ook al goud op den rok heeft — zijn eigen woorden niet weet te vinden, en ieder keer tegen den muzikant met de zinking — die nu een boekje voor zich heeft: „Wat blief?” zegt, waarop deze het antwoord geeft, welk antwoord dan nóg eens door dien heer herhaald wordt. In één woord, Jozef begrijpt er het fijne niet van; maar hij vindt het mooi, o zoo mooi, en wat hij vooral zoo mooi vindt: het is dat meisje, zie je, dát meisje met die witte jurk aan, en die lange krullen, en die blanke handjes en armen. Zij kan niet veel ouder wezen dan hij zelf is, maar precies als een dame, en zij heeft een kleurtje zoo frisch als een zijden hemdje, en

ze kan zoo aardig lagchen als ze door de gaten
van de muren kijkt, en..... o hemel! zie, daar

pakt de heer van „wat blief” haar bij den arm,
en gooit haar op den grond, zóó hard, dat een

der muren er geheel van op zij vliegt . . . , Jozef wil roepen dat het *gemeen* is! 't Mooije meisje begint te snikken en te huilen — Jozef staat half overeinde! Ha! daar komt mijnheer Dadel: „Onverlaat!” roept hij en dreigt „wat blief,” maar „wat blief,” maakt zich uit de voeten en de heer Dadel kust het meisje — hê! — en Jozef zou dat ook wel doen willen hê! en 't meisje lacht weêr, en — o 't is zoo mooi!

Jozef begrijpt niet hoe 't mogelijk is dat grootvader zoo gerust kan slapen, en vindt er zelfs iets onnatuurlijks in dat Fik zich op de knieën van den ouden man heeft neêrgeleid en met hem een neusduo blaast.

Nadat de gordijn voor de vierde maal is gevallen, en terwijl er in 't ronde gemompeld wordt dat de gevoelige klompenmakers nu voor den draad moeten komen, keert Jozef een wijle tot zich zelve terug, en begint te begrijpen dat het tijd wordt om den heer Dadel tot een gewenschte schikking met den patroon te gaan bewegen; grootvader zit best en Fik is nog bij hem. Vlug wipt de jongen de bank uit; komt in het voorportaal der tent waar eenige personen bijeen staan; blikte er in 't rond; ziet hem niet; weet niet waar hij wezen moet; wordt verlegen

met zijn positie, en — wil weêr naar binnen gaan.

„Je ken hier ies gebruiken;” roept een schelle stem van ter zijde, en Jozef ontwaart een jufvrouw die juist aan een man het glaasje toereikt dat ze zoo pas uit een karaf heeft gevuld.

Jozef voelt zijn hoop herleven, hij ziet onder een duffelschen jas met opstaanden kraag, — waarin de persoon die het glaasje ledigt is gewikkeld — een paar ridderlaarzen met kurassierssporen te voorschijn komen: dezelfde laarzen en sporen, precies dezelfde als die waarmee mijnheer Dadel straks zulke mooie stappen op het komedietooneel gemaakt heeft.

„Mijnheer..... zeg, ben uwe dezelfde als die van straks, en die van van morgen?” vraagt de jongen, nadat hij den direkteur is genaderd.

De heer Elias vestigt een glimmenden blik op den knaap, herkent hem terstond, en zegt met gevoel: „Wij zijn immer dezelfde.”

„Ik dank je nog wel;” herneemt Jozef met verrukking, terwijl zijn gevoel van eigenwaarde niet weinig door de opmerking wordt geprikkeld, dat al die andere menschen zien dat hij — Jozef — zoo familjaar met den heer van *De Drie Kroonen* spreekt.

„Wel jongman, wat zegt gij van onze werkzaam-

hedens?" vraagt de heer Elias terwijl hij het ledige glaasje ter wedervulling aan de jufvrouw overhandigt.

„Nou — dat het ijselijk mooi is!” antwoordt Jozef, en hij vraagt nog: „maar zeg, doet die eene van „wat blief je” de mooie jufvrouw nou geen kwaad meer?”

Elias Dadel heet, dat hij eigenaar van de planken tent is, die *De Drie Kroonen* genoemd wordt, en dat zijn gade Maria Dadel, en zijn dochter Rosalie, (oorspronkelijk Roosje) na de hoogst noodzakelijke repetities van een paar passazies uit de LIEFDE EN WRAAK OF DE MOORD IN DE GEWELVEN VAN SOLEMBANKE, — op nieuw in een diepen slaap zijn gedompeld.

De reeks van zeven voorstellingen waarop de heer Elias Dadel, met permissie van het Edel Achtbaar Bestuur, en met behulp van zijn „eks-kies” gezelschap, het geëerde publiek in het lokaal *De Drie Kroonen* denkt te onthalen, zal dezen avond met de gezegde LIEFDE EN WRAAK in vijf bedrijven en nooit alhier vertoond, worden geopend, met het nastuk *ten slotte*: JAN EN PIET OF DE GEVOELIGE KLOMPENMAKERS.

De heer Dadel is er van overtuigd dat de beide dames achter de bedsteê-lappen, in haar karakters van klompenmakers-beminden, volkomen te huis zijn, en laat ze daarom ongehinderd den slaap genieten.

Wat hem zelven betreft, hij is altijd onrustig. De passazie waarin hij, in 't karakter van Jan, de uitnoodiging aan zijn confrère gaat brengen om met diens liefste op zijn jaarfeest te komen,

waar ook Leida — Jan's beminde — zal tegenwoordig zijn; die passazie zit hem nog dwars door de herzens. Hij weet wel hoe 't verder loopt: wanneer ze bijeen gekomen, met hun bemindensruzie krijgen, en Jan medelijden met de schoone van Piet, en Piet omgekeerd met de liefste van Jan „zal bekomen”, zoodat het ten slotte tot een eerlijke ruiling geraakt; maar, die eene, die ééne passazie — en — en — hij is een beetje hardhoorig: op de zoeffleur valt niet te bouwen.

De heer Elias heeft een geëzelsoord manuscript ter hand genomen, en, weder op de kist gezeten, vangt hij aan, nu eens lezend dan weder in 't goed vertrouwen op zijn geheugen, met het opnoemen van een aantal heerlijke geregten die dezen middag op zijn klompenmakers-disch zullen prijken. De wijze waarop de heer Elias zijn vriend „met deszelfs beminde” uitnoodigt, is allerdringendst en de verzekering wordt er ten slotte bijgevoegd: „dat het een wijntje zal wezen, zoo goed als bij de keizer van Ziena in eigen persoon.”

Reeds herhaalde malen heeft een knaap van omstreeks vijftien jaren behoedzaam op de buitenzijde van de deur geklopt waarachter de uitnoodiging tot den heerlijken maaltijd gedaan wordt. De jongen

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0065 8721

Digitized by Google

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0065 8721

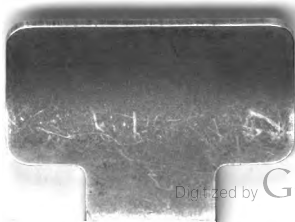

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

0065 8721

"Een! twee, drie! vier! Juist! zoo, juist! zoo!
links, rechts, een! twee, drie! vier."

186 J18

TWEE NOVELLETEN

VAN

J. J. CREMER.

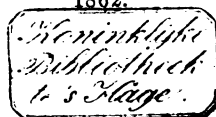
Met Illustraties van

J. VAN DE LAAR EN J. M. SCHMIDT CRANS.

ROTTERDAM,
H. NIJGH.

1862.

WAARDE LEZER.

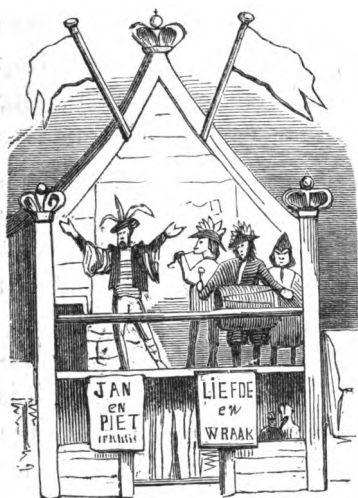
De Heer NIGGH acht het wenschelijk om u deze beide Novelletten uit zijn Album, vereenigd aan te bieden.

Bij die uitgave heb ik voor 't oogenblik niets dan den wensch te voegen: dat deze mijne papieren kinderen aan hunne bestemming zullen voldoen en u — mogt het noodig zijn — een rimpel van het voorhoofd verjagen, of somwijlen een glimlach op het aangezicht zullen lokken. En, mogt gij soms vragen of zij u hier en daar niet in den waan brengen, als zouden zij nog iets meer bedoelen . . . ik dank u dan hartelijk voor die gunstige opinie, maar neem de vrijheid om u het antwoord daarop schuldig te blijven en met vriendelijke groete nogmaals voor hen niets anders van U te vragen dan zoo mogelijk — een gullen lach.

DE SCHRIJVER.

's Gravenhage, 10 Mei 1862.

ACHTER DE SCHERMEN.

anneer gij, ons waarde lezer, in een verloren oogenblik naar een der achterbuurten van het Hollandsche stadje X wilt vergezellen, dan ziet gij op den hoek van zekere straat, een uithangbord door den morgen-herfstwind bewogen, op zijne heng-

sels heen en weder bungelen. Dat uithangbord vertoont ons: een bijna geheel verweerden heer met een kromaatgeele monsterster op de borst, en de woorden: *Goed logies in het Prinssenhof*, er onder, geven ons de overtuiging, dat de woning aan het uithangbord verbonden, een hôtél is.

De voordeur van het gezegde hôtél gunt in dezen oogenblik den vrijen toegang; wanneer wij den

dorpel overschrijden, dan bevinden wij ons al aanstonds in een smallen donkeren gang met graauwe muren en verwelooze deuren, en hebben vrij wat moeite om, langs opeengestapelde kisten en koffers en hoedendozen heen, den smallen wenteltrap te bereiken die zich aan 't einde van den gang bevindt. Niet zonder gevaar van onze beenen te breken, klauteren wij de uitgesleten trappen op, en treden eindelijk een kamertje binnen, waarvan het deurslot zoodanig door de ondervinding heeft geleerd, dat het alreeds de kunst verstaat om van zelve los te springen.

Het inwendige van dit binnengetreden logementsnummer heeft een donker-groenachtige kleur; 't is niet mogelijk van het ameublement een volledige beschrijving te geven, want, behalve de vier stoelen die met een onmatig getal kleedingstukken van allerlei aard en gehalte zijn beladen, ligt ook de tafel met een massa voorwerpen overdekt, van welke tafel wij echter ontwaren dat punt N°. 4, — in stede van door poot N°. dito te worden gesteund — op het vensterkozijn rust. Door welke glassoort het licht naar binnen dringt, valt insgelijks moeilijk te bepalen; hoe dof het ook zij, mat glas is het evenwel niet, want wij zien toch vrij duidelijk er buiten: een rood pannen

dak, benevens een zwarten schoorsteen en drie pollen huislook; gewoon zuiver vensterglas kan het echter evenmin genoemd worden, aangezien het een rood-blaauw-geel-graauw-bruin-zwartachtige kleur heeft, de laatstgenoemde tinten vermoedelijk ontstaan door zwermen vliegen en soortgelijken die zich reeds vele zomers op die beplakte en bestop-verwde ruitjes hebben verlustigd.

Hier in den hoek ziet gij een kist, en boven op die kist staan een paar ridderlaarzen met kurassierssporen er aan bevestigd, een sleepsabel, benevens een koffijketeltje met twee kommetjes en een bierglas, uit welke laatsten de inhoud van het keteltje werd genuttigd.

Wendt gij den blik naar gene zijde van het vertrek, dan ontwaart gij twee lage bedsteden, waarvoor geel-grijsachtige lappen hangen, en welke lappen of gordijnen de grootste luxe van dit hôtelnummer uitmaken.

Met afgemeten doch gejaagden tred, gaat een man van middelmatige lengte het vertrek op en neder. Zijn gelaatskleur is in treffende harmonij met de bedsteê-gordijnen; 'smans oogen zijn donkerder dan het zwart-groen der zolderbalken en zijne beenen hebben in dikte eenige overeenkomst met de tafelpooten — de laatsten zijn *niet* gedraaid. Wat

zijne kleeding betreft, wij zien graauwachtig wit en loshangende bandjes, méér te vermelden is overbodig.

„En nogtans zal haar geliefkoosd beeld nimmer uit mijne zinnen geband kunnen worden,” spreekt de man met onstuimig gebaar. „Welk noodlot ons scheidt, ik zal haar eeuwig blijven beminnen. Sjarles Duversjé — alleen deszelfs naam doet mij ijzen; zijnen valschen aanblik was het, die de achterdocht des grijzen de la Mansjes jegens mijn verwekte; maar zijne zegepraal zal slechts van luttel duurs zijn. Ik voel mijn boezem van gramschap blaken; ik zal den vermeetlen voor deszelfs lastertaal straffen. Mijn oog vlamt van wraakzucht, en mijne degen” — de man klopt op zijn linkerheup — „mijne degen zal zijn lafhartig bloed doen stroomen;” met een vreeselijke zucht: „Sjosefiene! o Sjosefiene!” De man slaat inderdaad wanhopend de beide handen voor het aangezicht; eensklaps echter vallen ze weder, en, terwijl zijn zwartgroene oogen door het vertrek rollen, roept hij op krachtigen toon: „Ik hoor gerucht; men komt! Hoe! de markiezin de la Mansje,” hij treedt met zeer lange schreden op het koffijketeltje toe: „Trachten wij ons ijlings te verwijderen!”

De laatste schrede was één duim te lang, en Al-

phonse de Monchère — want zoo heet de spreker, — stoot den grooten toon van zijn linkervoet dermate tegen de kist, dat hij uitroept: „Ellendig logies!” een greep doet naar het beleedigde lichaamsdeel, en, tusschen de sporen en het koffijketeltje op de kist nedervalt.

„Hoe is het Mie!” klinkt het eenige oogenblikken later uit Alphonses mond, terwijl hij den blik op de verst verwijderde bedsteê-lappen vestigt. „Ben je weêr ingeslapen?”

„O hé; wat blief?” klinkt het eenigzins schor achter de lappen: „Waar was je?”

„De markiezin gevolgd door twee van deszelfs bediendens. De bediendens af;” zegt Alphonse.

„O-ja-wacht!” klinkt de onzichtbare stem weder, „juist: trachten wij ons te verwijderen. O juist!” — de stem wordt onbeschrijfelijk zoet en slepend:

„De schoonste dag mijns levens rijst aan de kimmens. Gelijk de rosen en hyacintens hier soete geuren rond mij verspreiden en de goude stralen van Veebus mij verkwikken en met derzelver gloed omglansen, soo gevoelt zich mijn harte bij de soete hoop die het komt te ferfullen... ferfullen... och,... wat blief...? o ja: — Zalige stond! De ellendige die een markiezin de la Mansje durfde trosseeren zal heden uit den weg zijn geruimd

en desselfs vijand, den beminnelijksten ridder van gans Toeloese aan de knieën mijner dochter het jawoord erlangen. Daar komt zij; houden wij ons alsof wij van niemendal wisten.”

De heer Alphonse die nog steeds naast de kurasiers-sporen is gezeten, roept met een vervaarlijke stem de dochter der markiezin bij haar voornaam, welke schoone, ofschoon zij in de meest nabijzijnde bedstede verborgen blijft, door de markiezin als „komende” is waargenomen.

Een niet onwelluidend stemmetje verzekert dat de eigenares van dat stemmetje uit een benaauwden droom is ontwaakt, en dat zij niet weet waar Alfonsus *gebleven* is. 't Wordt haar herinnerd dat de markiezin, hare moeder, zich houdt alsof zij van niemendal wist, en — achter de meest nabijzijnde bedsteê-lappen, klinkt het nu klagend:

„Helaas! mijn boezem die met liefden is vervuld wordt met een ijzeren panter overtoegen....”

„Pantser!” beveelt Alphonse.

„Pantster!” herneemt de schoone Josephine de la Manche, en vervolgt: „overtogen. O Alfonsus, waarom was de gloriole van uwe voorgeslachten u meerder waardig dan de liefden van mijn teeder hart!” — wij hooren een langgerekt geeuwen.

„Halt!” roept de man, terwijl hij van zijne

zitplaats verrijst en zijn blik met verwoedheid op het planken beschoot vestigt dat de bedsteden scheidt. „Halt! voortgaan bij ellendige!” Schreeuwend: „ELLENDIGE! eerlooze Duversjé! kondet gij daarom tot het bieden des giftkelks besluiten, omdat gij te lafhartig waart uw zwaard met dat eens de Monsjères te kruisigen. Lafhartig! loerdet gij slechts op muichelmoord om een teederen maagd aan het hart van deszelfs minnaar te ontvoeren. Ellendige! sneeft dan door dit staal des zieden-den torens.”

Alphonse die in allerijl de sleepsabel heeft gegrepen en die met groote krachtsinspanning uit de schede rukt, slaat er meê tegen den zolder, en roept met een meesterlijk verfijnde stembuiging eenigzins gillend: „Laat af! ik smee u laat af!” — „Neen!” vervolgt Alphonse op gewonen toon, „sterft den doodsnik aan mijne voeten; hier, in tegenswoordigheid van de reine Sjosefiene en deszelfs moeder, hier zult gij boeten voor uwen euveldaad. — Gaauw dan!” gebiedt de spreker en — onmiddelijk daarop gilt het in de linker bedstede: „Hemel!” en in de regter bedstede: „Ik smee u!” en de verwoede met piepstem: „Erbarming!” en de verwoede met gewone stem: „Voor u — voor u geen genade!” Met de sleepsabel wordt

daarop een zeer karakteristieke beweging gemaakt: „Sneeft! Sneeft!” schreeuwt Alphonse ter zelfder tijd.

„Hemel! bloed! ik val van mij zelven!” roept Josephine binnen de linkerbedsteê, waarop de de markiezin achter de regter lappen in een keur van woorden betuigt: dat de heer Alvonse de Monsjère een moordenaar is, en dat zij — de markiezin — de hemel tot getuigen neemt dat hij — mijnheer Alvonse — nimmer of nooit de hand haars dochters zal besitten, aangesien hij — de moordenaar — Sjosefienes eigen bastaardbroeder, en de zoon van haar selves, de markiezin de la Mansje is.

Een gorgelgeluid van den moordenaar: „Gerigtte hemel!” doet zich hooren, en de sleepsabel valt rammelend op den vloer. Tusschen de regter bedsteê-lappen vertoont zich nu het geelbleeke gelaat der markiezin, en terwijl zij den roodbonten doek, die om hâar hoofd is geknoopt, met de beide handen in orde schikt, zegt zij op kalmen toon: „Als ze de botterams boven hebben, roep me dan maar;” en — de markiezin verdwijnt weder, en dommelt geeuwend: „Och lieve tijd!”

De heer Alphonse de Monchère keert allengskens tot het bewustzijn weder, dat hij eigenlijk

Elias Dadel heet, dat hij eigenaar van de planken tent is, die *De Drie Kroonen* genoemd wordt, en dat zijn gade Maria Dadel, en zijn dochter Rosalie, (oorspronkelijk Roosje) na de hoogst noodzakelijke repetities van een paar passazies uit de LIEFDE EN WRAAK OF DE MOORD IN DE GEWELVEN VAN SOLEMBANKE, — op nieuw in een diepen slaap zijn gedompeld.

De reeks van zeven voorstellingen waarop de heer Elias Dadel, met permissie van het Edel Achtbaar Bestuur, en met behulp van zijn „eks-kies” gezelschap, het geëerde publiek in het lokaal *De Drie Kroonen* denkt te onthalen, zal dezen avond met de gezegde LIEFDE EN WRAAK in vijf bedrijven en nooit alhier vertoond, worden geopend, met het nastuk *ten slotte*: JAN EN PIET OF DE GEVOELIGE KLOMPENMAKERS.

De heer Dadel is er van overtuigd dat de beide dames achter de bedsteel-lappen, in haar karakters van klompenmakers-beminden, volkomen te huis zijn, en laat ze daarom ongehinderd den slaap genieten.

Wat hem zelven betreft, hij is altijd onrustig. De passazie waarin hij, in 't karakter van Jan, de uitnoodiging aan zijn confrère gaat brengen om met diens liefste op zijn jaarfeest te komen,

waar ook Leida — Jan's beminde — zal tegenwoordig zijn ; die passazie zit hem nog dwars door de herzens. Hij weet wel hoe 't verder loopt : wanneer ze bijeen gekomen , met hun bemindens ruzie krijgen , en Jan medelijden met de schoone van Piet , en Piet omgekeerd met de liefste van Jan „zal bekomen”, zoodat het ten slotte tot een eerlijke ruiling geraakt ; maar , die eene , die ééne passazie — en — en — hij is een beetje hardhoorig : op de zoefleur valt niet te bouwen.

De heer Elias heeft een geëzelsoord manuscript ter hand genomen , en , weder op de kist gezeten , vangt hij aan , nu eens lezend dan weder in 't goed vertrouwen op zijn geheugen , met het opnoemen van een aantal heerlijke geregten die dezen middag op zijn klompenmakers-disch zullen prijken. De wijze waarop de heer Elias zijn vriend „met deszelfs beminde” uitnoodigt , is allerdringendst en de verzekering wordt er ten slotte bijgevoegd : „dat het een wijntje zal wezen , zoo goed als bij de keizer van Ziena in eigen persoon.”

Reeds herhaalde malen heeft een knaap van omstreeks vijftien jaren behoedzaam op de buitenzijde van de deur geklopt waarachter de uitnoodiging tot den heerlijken maaltijd gedaan wordt. De jongen

heeft een groote oliekruiik bij zich nedergezet, en aan den linkerarm draagt hij een hengselmand, welke in dezen oogenblik een sterke smeerkaarsenlucht op het portaaltje in 't ronde verspreidt.

„Wel deksels!” prevelt de jongen, „dat schijnt een vet leventje te hebben,” en — hij klopt weder op de deur, en loert door den kier, doch — ziet niemendal.

Wij weten het, lezer, Elias Dadel „is een beetje hardhoorig.” De jongen gluurt nogmaals en klopt iets sterker. Goed zoo! De heer Elias heeft het kloppen gehoord; hij legt het manuscript ter zijde treedt op de deur toe, opent haar ten halve, steekt het hoofd naar buiten, en zegt op deftigen toon:

„Wie is daar?”

„Ik,” is het antwoord: „ben ik hier terecht bij, bij. . . ik zal maar zeggen, van het Drie Kroonenspel, dan zul je 't wel weten.”

„Mijnheer Elias Dadel, om u te dienen,” zegt de eigenaar van dien naam; „en, wat voert u herwaarts?”

„Zooveel als compliment van de baas, en hier waren de vetkaarsen, en de oliekruiik en 't briefje er bij;” luidt het antwoord.

„Ha, zoo, knaapje;” hervat de heer Elias terwijl hij zich in zijn geheel, noch altijd in profoud

negligé aan den jongen vertoont, „uw meester heeft reeds vroegtijdig aan onze bestelling voldaan. De reziseur van ons tooneelgezelschap die met de adminestraasje belast is, houdt eigenlijk in de *Nachtegaal* zijn lozies, maar ik mag u niet vergen derwaarts deze zaken te brengen; laat dezelve slechts hier, en verschoon mij dat ik u in geen voegzamer gewaad mogt ontvangen, noch dat ik u in mijne kamer kan doen binnentreden, aangezien er dames. . . . weet u. . . . gelieve slechts hier te geven.”

De jongen gevoelt iets bijzonders; 't is hem vreemd om zoo voornaam te worden behandeld, u! U! — „Wacht mijnheer,” zegt hij haastig, „wacht, hier is de kruik: zeven kan olie om je te dienen, en hier —” hij haalt de kaarsen uit de mand, „drie pond zessen, en wel de complimenten van de baas, en dat hier het briefje er bij was.”

De heer Dadel prijst de gediensstigheid waarmede de „jongman” hem de behulpzame hand biedt. ZEd. heeft nogthans geen het minste verstand van olie en kaarschen nog derzelve prijzen, en zal dus zoo vrij wezen de kwietansje te behouden tot dat mijnheer Trommelstek, de reziiseur zoefleur ten zijnent za gekomen zijn om het bedoelde briefje in diens handen te stellen, ten einde in

den loop van den dag de betaling te doen geschieden. „Ik twijfel geenszins, jongman, of de waren uws meesters zullen goed worden bevonden,” voegt hij er bij: „en gelieve ZEd. mijn vriendschappelijken groete te willen overmaken.”

De heer Elias wil, na den jongen allerminzaamst de hand gedrukt te hebben, in zijn kamer terugtreden.

Jozef — zoo heet de jongen — wordt een beetje verlegen met de zaak; hij draait aan den kwast van zijn pet en, op het oogenblik dat Dadels tweede been binnen de kamer zal verdwijnen, spreekt hij haastig, terwijl hij het waagt den man bij zijn regter hemdsmouw te trekken: „Ja — maar zie je, de baas heeft gezegd boter bij de visch hoor, de rekening is vier gulden vijftig, weet je, en de baas is een kwaaije en als ik het geld niet meê thuis bragt, dan zou ie me een maling van wat ben je me schoppen..... vier gulden vijftig.”

„En waar houdt men mij voor, dat een zoodanig bevel is medegegeven!” spreekt de heer Dadel zichtbaar beleedigd, terwijl hij een fieren blik op den jongen werpt; zoo fier alsof hij zegt: Ik eisch voldoening mijnheerrr!

„Ja, weet je, neem me niet kwalijk,” zegt Jozef, die niet zóóveel in dien blik heeft gelezen:

„voor mijn part kon je de heele boel present krijgen en de baas er nog bij, want zie je, die haalt een eerlijk mans kind het vel over de ooren. Als ik vóór mijn achttiende jaar als heereknecht kon dienen, dan was ik al lang gedrost, maar morgen-brenge, al vinden ze ook dat ik er wél genoeg uitzie, 't is altijd hetzelfde liedje: je groeit de liverei uit, en — dáár ga je meê naar huis toe.”

„Het verheugt mij, jongman, dat gij de achterdochtigheid en het weinig roojale karakter uws meesters doorgrondt, het pleit voor uwe menschenkennis,” herneemt de heer Elias op zeer deftigen toon. „Men zou zich kunnen vertoornen over het wantrouwen dat jegens ons gevoed wordt, en aanstonds deze vetkaarschen en olie mede terug kunnen zenden, doch, om uwentwille behoud ik dezelve; mogt men twijfelen aan de betaling,” vervolgt de heer Dadel met een fieren glimlach, terwijl hij zijn kamer weêr binnentreedt: „wij komen zoo aanstonds terug.”

„Maar — met al die mooie praatjes is hij met de olie en kaarsen in zijn kamer,” prevelt Jozef binnen 's monds en hij heeft de deur achter zich dicht getrokken; „de baas zegt dat zulk volk zoo kaal als een paling is; ik wist geen raad als

ie *niet* terug kwam; — ik zal maar eens roepen..... of — nog een oogenblik wachten. — 't Is een vriendelijk mensch. — Nou moest ie me hier eens naar 't geld laten fluiten! — He! de baas schopte me aanstonds de deur uit; of, hij zou me aangeven bij 't geregt. Heere m'n tijd wat zou ik aanvangen! — en wat zou m'n goeije grootvader beginnen! Ik zonder eenige verdienste, en — 't is toch al armoê bij tijen!"

Jozef verschrikt; het deurslot van Dadels kamer is opengesprongen. Zou ie komen? — Neen, hij komt niet. Even roepen om 't hoekje: "Hum! — zeg!" Geen antwoord. — Jozef verstout zich om de kamerdeur even in haar hengsels te doen piepen, steekt de hand naar binnen en vraagt: "Hoe is het er meê?"

De uitkomst is geheel anders dan de jongen zich die heeft voorgespiegeld. De eigenaar van *De Drie kroonen* beveelt den knaap het logementnummer binnen te treden. Jozef doet het zonder aarzelen, en, op een tweede bevel, drukt hij de deur achter zich digt.

Het kamertje, ofschoon volkomen hetzelfde gebleven, heeft niettemin een geheel andere gedaante dan toen wij er vóór Jozefs komst in vertoefd hebben. De stoelen en de driepootige tafel, straks

beladen met een aantal kleedingstukken en voorwerpen van den meest heterogeenen aard, vertoonen zich nu in hun natuurlijken staat; de kist waarvan het deksel niet heeft willen sluiten, doet ons raden waar de voorwerpen gebleven zijn. Ook de heer Dadel vertoont zich in een andere gedaante: een chamber-cloak van eenigzins verschoten groen-geele gingham omgeeft zijne leden; hij is bij de tafel gezeten, en terwijl hij de eene hand op een vierkant kistje gedrukt houdt, wenkt hij Jozef met de andere hem te naderen.

Jozef nadert.

„Knaap, ziet gij dit kistjen?” vraagt Dadel op diepen toon.

„Jawel,” bevestigt de jongen.

„En ziet gij wat hetzelfde bevat?” herneemt de man in de chambre-cloak terwijl hij den knaap het geopende kistje onder de oogen houdt.

„Welzeker: kaartjes,” is Jozefs antwoord.

„Juist,” herneemt Dadel, „en weet gij ook welk een waarde elk dezer kaartjes vertegenwoordigt? Gij weet dat niet, ik bevroed zulks: welnu, één gulden of negen en negentig centen, hetwelk hetzelfde beteekent; en terwijl dit pampieren geld door geen sterveling ter wereld dan alleen door mij zelven mag worden daargesteld en

zulks telken ure des daags door mij verrigt kan worden, zoo beseft gij dat mijn vermogen slechts geheel afhankelijk van den wil is, om dit pampieren geld al dan niet te willen vervaardigen of hetzelve in betaling te geven."

"Benne dat zooveel als aantree-kaartjes?" vraagt Jozef, terwijl hij steeds met wijdopengespalkte oogen in het kistje tuurt.

"Juist jongman," is Dadels antwoord, "dit zijn de eerste rangen; wij hebben trouwens ook kaarten van mindere waarde. Zie hier," vervolgt hij, terwijl hij Jozef een zestal kaartjes toereikt, "wij betalen gewoonlijk meer dan wij schuldig zijn; uw meester ontvangt hier het saldo van zes gulden, en gij, dewijl gij een eerlijk borstjen zijt, die verstand en doorzigt^{schijnt} te bezitten, u schenk ik nog bovendien dit kaartje, waarmede gij het groot gereguleerd avondspel van heden, in onze schouwburg-tent kunt komen te bezichtigen!"

Jozef blijft den vrijgevingen geldmaker met wijdgeopenden mond eenige oogenblikken aanstaren.

"En, en — kan ik er dan voor niemendal in...?" ontwaakt hij ten laatste.

"Geenszins, maar wel op vertoon en weder-afgifte van het kaartje, hetwelk de waarde van vijftig centen vertegenwoordigt."

„En.... maar.... en kan grootvader er dan meê in....?” stottert Jozef.

„Uw grootvader! zoude Mijnheer uw grootvader onze werkzaamhedens eveneens willen aanschouwen?” herneemt Dadel, en hij ontnemt — niet zonder een kleine tegenstreving van den jongen — dezen het genoemde entree-kaartje, sliert er tweemaal met den nagel van zijn duim overheen, en geeft het hem met de woorden: „Dubbele waarde!” ook aanstonds terug.

„Dubbele waarde! hê allemagtig!”

En — zonder een woord meer te zeggen, snelt Jozef ten deure uit; de trappen af; de straat op.... naar baas Reuzel.... neen, naar grootvader, naar grootvader die eens plezier zal hebben! Ja plezier; die *met hem* naar de komedie van *De Drie kroonen* zal gaan, voor niemendal. Wat zal die goeije ouwe man 'n schik hebben!.... doof, dat doet er niet toe, want, Joost heeft gezegd, dat 't toch allemaal maar korendanserij op 'n touw en stille pantemiene van houten poppen zonder spreken is. Jozef heeft 't nooit gezien, en grootvader zeker ook niet, en 't zal vreeselijk mooi wezen, want — die spulle m'nheer heeft 'n geld van wat ben je me! Jozef heeft dat gezien, gezien met zijn eigene oogen.

Tegen den avond van denzelfden dag zien wij in het stadje waar we ons bevinden , een groote massa volks op de been. 't Is dan ook de eerste kermis-avond.

Orgelgedreun vervult de straten. Ginds op den hoek van een pleintje staan Saar en Dolf ieder op een stoel. Dolf met een viool en Saar met een guitare á trois cordes , en ze vermaken een tal van omstanders tegen betaling van één cent of van niemendal , met het verhaal hunner liefdes-avonturen , die eindigen met een kanonade van negatieve liefdes ontboezemingen : dewijl Dolf een liefhebber van den schiedammer , en Saar een beminnares der zinkingsnuif is geworden ; dit laatste vooral tot groot vermaak des geëerden publieks. Wat verder staat een breede poppenkast , met twee lichtjes er in , voor een half opgeschoven raam van een fraai heerenhuis. Nadat een jong dametje , binnen die woning — omringd van eenige nog jongere dametjes en dito heertjes — blikken van verstandhouding met een bejaarde , in een leuningstoel gezeten dame , heeft gewisseld , vraagt ze heel liefjes aan de vrouw van den poppenkast-direkteur : „En hoe veel kost 't ?” waarop het antwoord der gade luidt : „Vijftien stuivers , lieve dame , voor de halve- , en vijf-en-twintig stuivers

voor de heele vertooning ; in de heele komt ook een beul. Als de lui die in de kamer zitten de ramen goed openschuiven , dan komt zooveel als m'n mans stem overheerlijk naar binnen ; de heele met de beul vijf-en-twintig , de halve met Jan Klaassen en Katrijn , en de dood , vijftien stuivers. Niks geen vloeken of gemeenigheid."

Er zal ten heele genoten worden !

Op het plein , aan 't einde van dat straatje ter regterzijde waarin de massa zich verdringt , dáár is de eigenlijke kermis.

De weg dien wij kozen om de gezegde plaats te bereiken , wordt ook door een tweetal van zeer verschillenden leeftijd gevolgd. Wij zien het al : 't is Jozef de jongste bediende van baas Reuzel den kruidenier , terwijl de oude die door den knaap als 't ware wordt voortgetrokken , niemand anders dan Jozefs grootvader , de grijze schoenlapper Meijer kan zijn.

"Grootvader kun je niet harder . . . ?" roept de kleinzoon zeer luid , " 't zal om half zeven beginnen en 't moet al wel zes zijn geslagen ; zie ze eens loopen ?"

"Ja ja , " spreekt de oude , die het laatste woord verstaan heeft , " 't loopen gaat nog al wél ; maar 't is te dwaas , ik met mijn schorre borst naar de

kermis, je grootmoeder zou gezegd hebben; hoe ouwer hoe gekker.”

Jozef hoort die aanmerking niet, en evenmin het orgelgedreun, noch Dolf en Saar, noch de alleenspraak van de poppenkast-vrouw, — welke laatste hem in gewone tijden geheel in verrukking zou gebragt hebben; — hij peinst slechts aan de heerlijkheid, die hem in *De Drie Kroonen* wacht; en aan de mogelijkheid dat ze te laat zullen komen, of wel, dat het kaartje van dubbele waarde — diep in zijn buiszak geborgen — als *zonder* waarde, door den m'nheer die altijd voorin zit, zal worden geweigerd.

Die laatste veronderstelling vindt eenigen grond in de omstandigheid, dat baas Reuzel, over de betaling van dien spulleman in woede ontvlamd, heeft gevloekt dat Jozef een ezel is, en dat die vodden niets waard zijn, en — dat Jozef geen voet meer over zijn drempel behoeft te zetten, wanneer hij — baas Reuzel — niet vóór den avond de gelden in huis heeft, waartoe hij zich in eigen persoon al aanstonds naar het Logement *Het Prinssenhof*, ter opsporing van dien fielt op weg had gegeven.

Mijnheer Dadel was niet thuis geweest. Wellicht aan de tent. Van de tent was mijnheer Da-

del juist op 't oogenblik naar 't logement ver-
trokken. Aan die plaats teruggekeerd, heeft baas
Reuzel vernomen: dat de direkteur van *De Drie
Kroonen*, bepaald aan de tent is, en verder dat
mijnheer Reuzel „niet mot leggen te shaneken,”
want dat de bedoelde handeling „sheernhadeelig voor
ZEds. geshondheid is,” waarop Reuzel nog verwoe-
der is huiswaarts gekeerd, 'met verlies van zijn
gloed nieuwen rooden zakdoek, die heel toevallig
in een zak binnen *Het Prinssenhof* was verzeild
geraakt.

Ofschoon Jozef Meijer nu eenigzins voor het al
dan niet gangbare van zijn kaartje beducht is,
en de bedreiging van baas Reuzel hem nog in de
ooren klinkt: „Jij zorgt maar dat je 't geld mor-
gen meê brengt, of anders kun je op staanden
voet regtsomkeerd maken;” de voorstelling van
iets te zullen zien waarvan hij zich geen duidelijk
denkbeeld kan vormen, en dat hem als het meest
overheerlijke van alle genoegens door zijne kor-
nuiten is afgeschilderd en benijd geworden, die
voorstelling vol verrukking behoudt de overhand;
't kaartje zal wel gangbaar wezen, en wanneer
hij dien heer van het kamertje maar te spreken
kan krijgen, dan zal hij hem voorzeker ligtelijk
bewegen om Reuzel's kaartjes — mede in zijn

buiszak geborgen — tegen klinkende specie wêêr in te ruilen:

„Kom grootvader, kom!”

Geen sterveling is gelukkiger dan Jozef: men heeft hem met zijn goeden grootvader, tegen afgifte van het bewuste kaartje, den toegang tot het binnenste der *Drie Kroonen* verleend!

Zie, daar zitten ze, op de eerste bank van den tweeden rang met hun beiden — verschooning! met hun drieën, want Fik, de leelijke Fik met zijn afgesneden ooren en afgekapten staart, heeft zich ook zonder plaats-billet, den vrijen toegang weten te verschaffen. Fik zit op zijn achterste pooten zoo regt als een kaars, en likt nu eens grootvaders linker- en dan weder Jozefs regteroor alsof hij wil zeggen: „Alleen thuis blijven daar had ik het niemendal op begrepen hoor! — niet weggagen hoor! jelui ben beste bazen hoor! Fik wil ook wel eens kermis houwen,” klas klik, ieder een lik!

Het is niet vol in de doorluchtige tent; de meeste toeschouwers hebben plaats genomen in die bovenste hokken, waarheen Fik zoo nu en dan een knorrigen blik slaat als of hij wil zeggen: „hoe kun je daar boven zoo’n leven schoppen; ben jelui schapen?..... m’n overgrootmoeder heeft bij een

schaapherder gediend. Pas op, of ik zal reis even” maar — Fik krijgt een nootendop tegen zijn neus, en kijkt vóór zich, en gluurt in het duistere onder de banken — wáár die dop mag gebleven zijn!

Of zoo iets wel meer zou gebeuren?

Er verloopt nog een groot half uur eer het gereguleerde avondspel een afgang gaat nemen; maar eindelijk — daar is de gordijn, tien voet breed en zeven voet hoog, in de zoldering verdwenen.

Het tooneel stelt precies een kamer voor, met allemaal groote openingen in de muren, waardoor je weg kunt lopen zonder de deuren van noode te hebben.

Jozefs oogen glinsteren als gas-illuminatie.

„Ja, ja, die daar opkomt is dezelfde van van morgen. Grootvader! geen pop maar hij zelf met een pluim op den hoed, en zwarte knevels en allemaal goud langs zijn jas, net als de militeeren van 't volk, maar mooier!” Zoo juicht Jozef ofschoon voor grootvader onhoorbaar, en de mooie man daar ginder, treedt vóór op het tooneel, zeer nabij de vetkaarsen van baas Reuzel die achter vierkante blikken in de ronde gaten van een plank staan te walmen.

De orchest-direkteur die met een zinking op zijn regterooog en een doek er over heen, vóór het tooneel in een diepte is gezeten, heeft vermoedelijk het opgaan der gordijn, noch het binnentre-den van den heer Dadel bespeurd, althans hij schettert met zijn drie onderhoorige artisten voort, als hadden zij gezworen niet te zullen ophouden voor en aleer al hun lucht zou verblazen zijn.

„Schei uit!” roept de heer Dadel met een alles beheerschende stem. De muziek ontstelt geweldig en zwijgt.

„Mijne Wel Edele dames en heeren, geëerde publiek!” herneemt de heer Dadel, „heden avond zouden wij de eer genieten voor uwé ten tooneele te voeren het groote spek takelstuk: LIEFDE EN WRAAK OF DE MOORD IN DE GEWELVEN VAN SOLEMBANKE, nogthans door bijzondere omstandigheden, dat twee onzer eerste susjetten zijn opontboden om met deszelfs talenten aan een der eerste schouw-burgen van ons land te asjesteren, zoo zullen wij de liberteit of de vrijheid nemen om de LIEFDE EN WRAAK met eenigte bekortingen daar te stellen; in het vierde bedrijf behoort het tooneel een gewelfspe-lonk te verbeelden, doch wij nemen de vrijpostigheid voor die dikkerajtsje de keuken in plaats te ge-ven, aangezien, door een groote nonsjalance van

den WelEdelen heer deekerateur de gemelde gewelfspelonk nog niet droog is. Meziek!”

De man met de zinking en zijn drie onderhoo-
rigen scheppen adem... en ze blazen weêr luch-
tig op met hun vieren, bij abuis twee aan twee
verschillende dreunen, edoch van denzelfden com-
ponist.

Fik begint te janken.

Stil Fik! — Stil daarboven! ’t Stuk zal be-
ginnen.

Lezer, wij roepen het oordeel van het geëerde
publiek binnen *De Drie Kroonen*, niet over de
representatie in. Hoe dikwijls vraagt ge zelf met
schouderophalen: „Ach! wat is het publiek!”
Ondankbaar, veelhoofdig monster! Overal oogen:
scherpe, scheele en bijziende oogen, vit- en snuf-
felneuzen zonder tal. Lezer, wij vragen het mon-
ster niets; we hebben genoeg aan onze drie per-
sonen, aan Jozef, aan den ouden schoenlapper
Meijer, en aan Fik die nog altijd tusschen hen
in zit.

Om u spoedig op de hoogte te brengen: Jo-
zef begrijpt van de geheele geschiedenis die gin-
der vertoond wordt, iets meer dan grootvader en
iets meer dan Fik. Grootvader die alleen op sterk
aandringen van zijn „hartlap” is mede gegaan,

wist al bij den eersten aanvang niet regt wáár hij was; zijn oude oogen werden zoo trekkerig en, of Jozef hem bij wijlen al eens heeft aangestooten

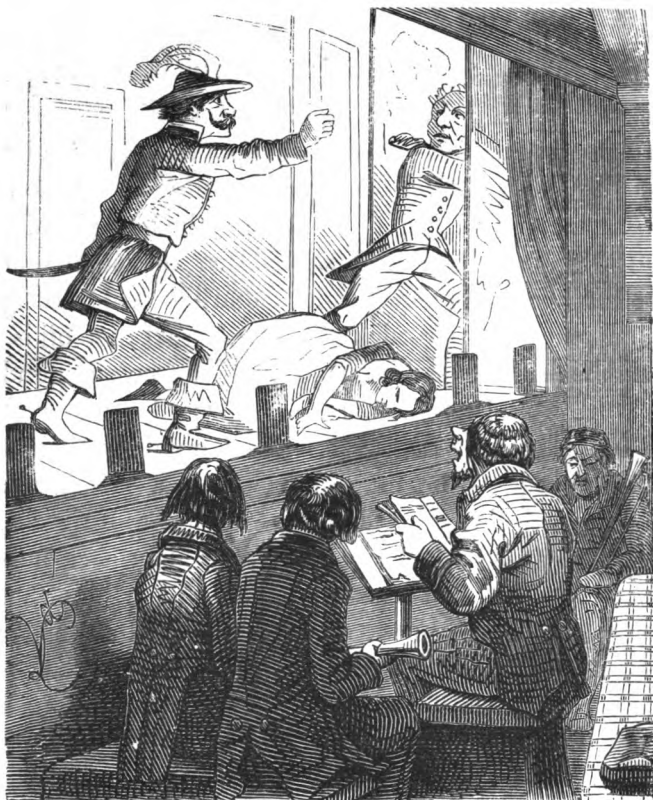
omdat grootvader er zóó niemendal aan hebben kan, en grootvader soms zoo'n raar geluid met den neus maakt, de oude man *wil* de oogen wel openhouden, maar hij *kan* niet. Wat Fik betreft, hij vestigt gestadig, in stede van naar het tooneel te kijken, zijn blik in

het donker onder de zitplaatsen, misschien — dewijl hij zich herinnert hoe twee van zijn tantes, ook op precies zoo'n honden- en apentooneel gekheid hebben vertoond, en, op een ongelukkigen avond met een paar wijfjes apen ruzie kregen, waarbij de eene — der tantes — haar oogen verloor, en de andere een kneuzing aan de hersenpan bekwam, waardoor zij

gedurende haar geheele volgende leven aan duizelingen gelaboreerd heeft.

Maar, hoe grootvader ook slape en snorke, en, wat Fik ook mijmere, Jozef blijft zijn oog aan het nooit geziene verlustigen. Uit het mededeelde dat hij van de geschiedenis die vertoond wordt slechts *iets* meer begrijpt dan grootvader of Fik, kan zonder veel inspanning de slotsom worden opgemaakt, dat ook Jozef die historie niet juist bij het regte eind kan vatten, en vooral niet beseft hoe mijnheer Dadel somtijds zoo driftig op iemand kan worden die er volstrekt niet bij is, en hoe een andere mijnheer, — die ook al goud op den rok heeft — zijn eigen woorden niet weet te vinden, en ieder keer tegen den muzikant met de zinking — die nu een boekje voor zich heeft: „Wat blief?” zegt, waarop deze het antwoord geeft, welk antwoord dan nóg eens door dien heer herhaald wordt. In één woord, Jozef begrijpt er het fijne niet van; maar hij vindt het mooi, o zoo mooi, en wat hij vooral zoo mooi vindt: het is dat meisje, zie je, dát meisje met die witte jurk aan, en die lange krullen, en die blanke handjes en armen. Zij kan niet veel ouder wezen dan hij zelf is, maar precies als een dame, en zij heeft een kleurtje zoo frisch als een zijden hemdje, en

ze kan zoo aardig lagchen als ze door de gaten
van de muren kijkt, en..... o hemel! zie, daar

pakt de heer van „wat blief” haar bij den arm,
en gooit haar op den grond, zóó hard, dat een

der muren er geheel van op zij vliegt , Jozef wil roepen dat het *gemeen* is! 't Mooije meisje begint te snikken en te huilen — Jozef staat half overeinde! Ha! daar komt mijnheer Dadel: „Onverlaat!” roept hij en dreigt „wat blief,” maar „wat blief,” maakt zich uit de voeten en de heer Dadel kust het meisje — hê! — en Jozef zou dat ook wel doen willen hê! en 't meisje lacht weêr, en — o 't is zoo mooi!

Jozef begrijpt niet hoe 't mogelijk is dat grootvader zoo gerust kan slapen, en vindt er zelfs iets onnatuurlijks in dat Fik zich op de knieën van den ouden man heeft neêr geveleid en met hem een neusduo blaast.

Nadat de gordijn voor de vierde maal is gevallen, en terwijl er in 't ronde gemompeld wordt dat de gevoelige klompenmakers nu voor den draad moeten komen, keert Jozef een wijle tot zich zelve terug, en begint te begrijpen dat het tijd wordt om den heer Dadel tot een gewenschte schikking met den patroon te gaan bewegen; grootvader zit best en Fik is nog bij hem. Vlug wipt de jongen de bank uit; komt in het voorportaal der tent waar eenige personen bijeen staan; blikst er in 't rond; ziet hem niet; weet niet waar hij wezen moet; wordt verlegen

met zijn positie, en — wil weêr naar binnen gaan.

„Je ken hier ies gebruiken;” roept een schelle stem van ter zijde, en Jozef ontwaart een jufvrouw die juist aan een man het glaasje toereikt dat ze zoo pas uit een karaf heeft gevuld.

Jozef gevoelt zijn hoop herleven, hij ziet onder een duffelschen jas met opstaanden kraag, — waarin de persoon die het glaasje ledigt is gewikkeld — een paar ridderlaarzen met kurassierssporen te voorschijn komen: dezelfde laarzen en sporen, precies dezelfde als die waarmee mijnheer Dadel straks zulke mooie stappen op het komedietooneel gemaakt heeft.

„Mijnheer..... zeg, ben uwe dezelfde als die van straks, en die van van morgen?” vraagt de jongen, nadat hij den directeur is genaderd.

De heer Elias vestigt een glimmenden blik op den knaap, herkent hem terstond, en zegt met gevoel: „Wij zijn immer dezelfde.”

„Ik dank je nog wel;” herneemt Jozef met verrukking, terwijl zijn gevoel van eigenwaarde niet weinig door de opmerking wordt geprikkeld, dat al die andere menschen zien dat hij — Jozef — zoo familjaar met den heer van *De Drie Kroonen* spreekt.

„Wel jongman, wat zegt gij van onze werkzaam-

hedens?" vraagt de heer Elias terwijl hij het ledige glaasje ter wedervulling aan de jufvrouw overhandigt.

„Nou — dat het ijselijk mooi is!” antwoordt Jozef, en hij vraagt nog: „maar zeg, doet die eene van „wat blief je” de mooie jufvrouw nou geen kwaad meer?”

't Wordt den jongen in een betrekkelijk kort tijdsbestek volkomen helder, dat het alles kunst en niets dan kunst is; dat die andere mijnheer geheel kunstmatig vertoornd en even kunstmatig verjaagd is geworden.

„Hier mijnheer Trommelstek,” zegt Dadel, met verheffing van stem, terwijl hij het woord tot een kleinen man met een eenigzins rooden neus rigt, en tevens den kruideniersleerling op den schouder slaat, „hier van dezen jongman is wat te maken; uit zijne oogen straalt liefde voor de kunst, en met een paar repetiesjes zoude hij zoo goed als van Grijpstok, voor de sjeunamoereus kapabeliteit bezitten.”

De heer Trommelstek rigt zijn rooden neus op den jongen, en Jozef voelt zijn hart kloppen en krijgt een kleur, nog rooder dan Trommelstek's neus.

Hij meê doen!!

Jozef is van het grootsche denkbeeld dat men van hem koestert te zeer verbluft dan dat hij het waagt dien aangaande iets in het midden te brengen: „Maar — maar,” stottert hij ten laatste, „van wegens de olie en de kaarsen, weet je: complement van de baas en of je.....”

Een vreeselijk gelach van den heer Trommel-

stek breekt plotseling Jozefs rede af; 't is dien heer onverklaarbaar hoe zoo'n schrandere jongen onder de plak van zoo'n olievat kan blijven. Verdienste! Wat verdienste! armelui's verdienste!! Mijnheer Dadel betaalt een gulden per avond aan zijn susjetten en..... „Daar gaat de bel!" valt de spreker zich zelven in de rede, en — Elias Dadel slaat haastig het tweede glaasje „water met suiker," naar binnen, en zegt, op den jongen wijzende, tot de jufvrouw: „Een slokje annijs!" drukt Jozef de hand — doch, terwijl hij vrij haastig met den heer 'Trommelstek de voordeur uittreedt, om vermoedelijk de achterdeur van de tent weêr binnen te gaan, roept Jozef nog luide: „Maar — 't geld voor de olie en kaarsen?"

„Overmorgen nog eens dezelfde bestelling, maar betere maat en niet zoo walmen!" roept de heer Trommelstek, en verdwijnt met den direktEUR der *Drie Kroonen* bezijden de tent in de volslagenste duisternis.

Weinige oogenblikken later bevindt Jozef zich weder aan de zijde van den oude, die, gedurende de afwezigheid van den kleinzoon ontwaakt, in den aanvang ter naauwernood heeft begrepen, wáár hij zich in de wereld bevond, en al verder — zonder zich te herinneren dat Jozef den direk-

teur in 't belang van baas Reuzel wilde opzoeken — zich angstig heeft gemaakt wáár de woelwaterige en altijd „hoogzuchtige” jongen toch ergens gebleven was. Fik heeft — ofschoon in zijn slaap, en op geheel andere wijze dan zijn oude baas — ook onrust gehad: hij heeft gedroomd dat ie zijn tante met de duizelingen, in een rood fluweelen kwistig met verguld papier beplakt kleedje, zeer kunstmatig van den platten grond op een hoogen stoel heeft zien springen; dat tante toen zoo raar met de oogen aan het knippen en trekken is gegaan, en akelig, doch te vergeefs om hulp heeft geblaft, tot dat zij ten laatste met geheel verwrongen gelaatstrekken van de hoogte is nedergestort. Een vlugtig ontwaken heeft Fik echter doen zien, dat slechts menschen hem omringden, en misschien ook, dat Jozef de zijde van grootvader heeft verlaten.

Op dit oogenblik slaapt Fik gerust, en grootvader — grootvader heeft Jozef weder naast zich, en grootvader — ofschoon hij er niet van spreekt, vindt het vreemd dat Jozef zoo naar anijs ruikt, maar Jozef — die er ook niet van spreekt — hij vindt zulks niemendal vreemd, en vertelt aan den ouden man, dat ze daar ginder alles wat ze zeggen van buiten leeren, en dan precies doen alsof het

waarlijk gebeurt , dat dát *kunst* is , en dat je iederen avond met die kunst een gulden verdienen kunt ; dat mijnheer Dadel gezegd heeft , dat *hij* — Jozef — net precies een gezigt voor de kunst heeft , en dat hij wel gek zou wezen indien ie langer bij zoo'n olievat ha , ha , zoo noemden ze baas Reuzel , bij zoo'n olievat voor vijftien stuivers in de week ging dienen ; dat mijnheer Dadel rijk is en zulks aan de mooie kleêren die ze allemaal dragen wel te zien is. „Kijk grootvader , kijk ,” fluistert Jozef tot den wakend-droomenden oude , terwijl hij met bewondering ziet hoe daar ginder op het tooneel de beide gevoelige klompenmakers met hunne beminden , — waaronder dat kleintje met het mooie kleurtje — als met een tooverslag twee flesschen wijn ledigden , „kijk , ze hebben het heerlijk ; als *ik* meê deê , dan zou ik zeker mijn portie in de flesch laten en weet je , dan bragt ik ze u , grootvader , hê ! of je dat ook verkwikken zou !”

Grootvader Meijer ruikt slechts a n n i j s , en zegt , dat Jozef wel goedig is , maar — dat ie zich geen gekheid in 't hoofd moet halen , dat ie altijd zoo raar over die komelianten heeft hooren spreken , en dat maar Jozef hoort grootvaders bespiegelingen niet : daarginder hadden ze ruzie , op rijm

en zingend; en ze lachten er zelf om, en alle menschen die toekeken lachten: de eene klompenmaker pakte de liefste van den ander, toen kuste het weder hê! en klapten de toeschouwers in de handen, en begon Fik ijselijk te knorren, en viel de gordijn voor 't laatst, en was het uit voor van avond, ach! heelemaal uit.

't Is in 't schemeruur van den volgenden dag dat wij den ouden baas Meijer in zijn armoedig vertrekje wedervinden. Hij is beverig, we konden het zenuwachtig noemen, doch in een tijd dat ieder schepsel zich beroemt zenuwachtig te zijn, is dat zenuwachtig te weinig exceptioneel geworden. Hoe 't zij, de oude man is onrustig en beverig. Voor 't eerst van zijn leven heeft Jozef, de goede, de trouwe, de hartelijke Jozef — zijn grootvader weêrstreefd en kwalijk bejegend.

Baas Reuzel die van Jozef, wél mijnheer Dadds bestelling, maar niet het geld waarop hij rekende had ontvangen, heeft den jongen voor goed ter deure gewezen, en nu — nu heeft Jozef geweigerd om baas Reuzel tot de herroeping van

zijn besluit te gaan aanzoeken. Jozef heeft gezegd dat grootvader van *alles niets* geen verstand had — verbeelje! en dat hij beter teregt zou komen. „O heer, *De Drie kroonen!*” heeft grootvader gezucht. „Ja, *De Drie kroonen!* zeker *De Drie kroonen!*” heeft Jozef geantwoord: „’t is niet voor me zelf, maar voor u grootvader, en als je in plaats van eens of tweemaal in de week een hompje spek of varkenslever te eten, alle dagen ’n flink brok vleesch of gebraden metworst op ’t bord krijgt, dan zul je wel anders praten;” terwijl hij besloten heeft met de woorden: „Grootvader, zie je, ik ben geen kind meer; lang van postuur; over drie weken zestien; denk wat je wilt, maar zie je, ik zal mijn eigen zin volgen; ouwe menschen zijn zoo helder van hoofd niet; *u* hebt geslapen, *ik* heb gezien, en weet je, m’n oogen — daar verlaat ik me op.”

De oude baas Meijer heeft geen kracht gehad om Jozef het vreemde en onaardige van zijn handelwijs aan ’t verstand te brengen; hij was er suf van geworden, en raar, en Jozef was de deur uit geloopt, en nu, klokke zeven, nu is hij nog niet terug. Wie wist waar hij zat! Hoor, er wordt geklopt. De oude ontstelt en opent de deur zijner kleine woning.

Een heer in rood en goud liverei staat voor Meijers oogen.

„Ben jij de vader van een jonge die Jozef Meijer heet?” vraagt de heer.

„Geregte hemel!” schrikt de oude schoenlapper. Zou Jozef, *zijn* Jozef een onheil weêrvaren; verdronken, overreden, opgevischt, onkenbaar zijn? „„Jawel, zijn grootvader! zeg, wat is er?” stottert baas Meijer.

„Niemendal,” antwoordt de heer, „maar de baron van Stalepink die de eer heeft van mijn meester te zijn, is zoo vrij geweest van me hierheen te sture en laat wete, dat onze Jockey van wegens....” de heer maakt een grijpende beweging, „op staande voet is vertrokke, en, de vriendelijke compliment, en dat uwes Jozef die voor ’n paar weke bij onze neef de jonker van Weeke-duim zijn eigen zelfs als huisbediende heeft aan-gepresenteerd, zich eens vertoone moes; tachtig gulde in ’t jaar; kwart verval; vette keuke; zomers op reis naar de bade; liverei zooals ikke; morgen moet ie kome; voor twaolve; zul je ’t zeggen...? de groete ouwe heer; dankje, dito van s’gelijke.”

Met een kernachtig: „saluut!” en een wuiven met de slappe vingers van een uitgetrokken handschoen, vertrekt de heer in liverei, en de oude

baas Meijer staart hem na, en ziet regts en links, en weêr regts en weêr links de straat op, en kijkt ook al naar de avondster die al vriendelijk glimt, en krijgt een traan in 't oog — want, Jozef komt niet; waar of Jozef toch zitten mag?

Waar Jozef toch zit? die vraag herhaalt zich de oude gedurig. En evenwel hij bevroedt het wel; maar ziet ge, indien hij 't *zeker* wist, dan zou hij dáárheen behooren te gaan, en ach! hij is er niet in staat toe. Fik ziet zijn baas aan als vraagt ie: „Gaan we weêr naar 't nest van gister avond?”

Waar Jozef zich bevindt — wij gaan er hem vinden.

De kermis is nog drukker bezocht dan den vorigen avond; geen wonder: het Cirque Olympique 'geeft de eerste voorstelling; gisteren moesten de bergen nog gemaakt worden, maar heden is alles klaar.

De heer Dadel eigenaar van *De Drie Kroonen*, heeft alles in het werk gesteld om zijn tweede representatie — volgens de affiches — SGCHITTER-

REND te doen wezen. Men zal de eer hebben te vertoonen, het groot spektakel- en mirakelstuk: **ZÉLONIDE DE VOORTVLUGTIGE WATERNIMF OF DE STRUIKROOVERS IN DE BERGSPLETEN VAN KALABRIË**, gevolgd door: **DE HERTOOG, DE PALING EN DE KANTOORBEDIENDE, OF DE LIEFDE IN EEN VLEGENKAST**, vrolijk kluchtspel in één bedrijf. — Ja, 't zal schitterend wezen, en zoowel de **ZÉLONIDE** als de **HERTOOG**, zullen met bengaalsch vuur besloten worden, want, dat paardenspel! dat weêrgasche paardenspel!

Wij bevinden ons, waarde lezer, in het geheimzinnigste gedeelte van Dadels schouwburgtent, en — ziet gij wel, Jozef Meijer bevindt er zich met ons. We zouden hem haast niet herkennen want zijne kleding is vrij zonderling: over zijn buis, waarvan het binnenste naar buiten is gekeerd, zijn een menigte streepen van roode sergie geregen, een wijd broekje van geel flanel reikt hem tot aan de knieën, terwijl de beenen, die in hun eigen wollen kousen steken, grootendeels door de hooge kappen der laarzen bedekt worden, welke laatsten ter goedmaking eener buitensporige wijdte, van binnen met zaagmeel gevuld zijn. Jozefs zwarte haren zijn door een roodharigen pruik onzichtbaar gemaakt, welke pruik door een hoed wordt gedrukt, waar-

van de geslachtsboom tot stamvader huilebalk opklimt, ofschoon besnoeid, en beplakt met goudpapier even overvloedig als een varken op de leer, of een vrijster van Sinterklaasdeeg.

In deze oogenblikken zien wij Jozef, bij zwaar schemer donker, op een laag bankje in een hokje onder het tooneel gezeten, welk hokje de direktiekamer genoemd wordt. Reeds vroegtijdig is hij er aangekomen, en werd er al spoedig door den heer

Trommelstek met behulp van een tanige jufvrouw in zijn schitterend pak gestoken. Vriendelijk is hij verzocht geworden, om eerst drie regels, en dan nog twee regels, en dan weder één regel, en ten slotte den uitroep: „wraak!” uit het bruine boek dat

hij in handen heeft, van buiten te leeren. Jozef denkt aan niets anders dan aan de zes regels en aan wraak! — en begrijpt best dat hij rooverkapitein moet wezen; met de jongens van school heeft hij dat vroeger ook wel gespeeld.

Terwijl Jozef met een gloeiend aangezicht zijn studie in het hokje vervolgt, verhalen we even, dat zijne verschijning den heer tooneel-direkteur met de grootste blijdschap heeft vervuld, dewijl zijn bekendmaking: „Voor één gulden daags wil ik meê kunsten maken!” den gezegden heer uit eene der acht bestaande moeilijkheden voor de opvoering der *ZÉLONIDE* redden zou. De dolende ridder; de waarzegster; de opkomende maan in het vijfde bedrijf; de pelgrim; het bloemenmeisje; de parapluie van de waternimf die in een luchtballon verandert en waarmeê ze, volgens het stuk, naar boven stijgt, benevens het „tafeletje wel gedekt” dat uit den grond moet opkomen: dat alles kon nog gevonden, geplooid of weggelaten worden, maar de rooverkapitein! zie, de rooverkapitein die was onmisbaar; en de muzikant met de zinking kon geen regel van buiten leeren, en de heer Dadel, die reeds in de rollen van graaf Sigismund, van Ludovic deszelfs zoon, en — heel even van Rouge scherprechter blank! zou optreden, had er ijselijk

tegen gezocht om de rol van den rooverkapitein er nog bij te nemen, 't geen vooral bezwaarlijk was, dewijl hij dan zichzelf den genadeslag had toe te brengen.

In één woord, Jozef is een reddende engel, en als 't meêloopt in de zaal, dan zweert de heer Dadel bij zich zelve, dat de jongen „op zijn woord van eer,” *iets* handgeld ontvangen zal.

Jozef gelooft voor zijn taak berekend te zijn, en opent de deur die uit de direktiekamer naar het ruim voert. Dat ruim waarin bij zijn aankomst nog slechts eenige kisten en koffers en rollen en met verw bekladde stukken doek te vinden waren, dat lage ruim biedt den jongen thans een geheel ander schouwspel aan. Tegen de wanden zijn een paar blikken lampen opgehangen en verspreiden geen schitterend — maar toch een licht dat voldoende mag heeten, en haast verblindend voor *hem* is, die uit een bijna volslagen duisternis komt.

Onze knaap die geenszins bij zijn makkers, en evenmin bij baas Reuzel, als bloode bekend staat, blikte verlegen in 't ronde en is geneigd om de oogen neder te slaan en in het donkere hokje weder te keeren. Doch, al doet hij het eerste ook voor een oogenblik, tot het laatste besluit hij niet. Zie, daar binnen dat ruim bevinden zich een twaalfstal

mannen en vrouwen die allen druk in de weer zijn om zich op 't zonderlingst uit te dossen. Jozef oordeelt dat ze zich bitter weinig voor elkan- der schamen. Gindsche heer beweert dat zijn groen- fluweelen broek is gestolen, en gebiedt dat een ander, die op het punt staat om over een rood baaijen borstrok een geel wambuis te trekken, zijn kist zal uithalen, dewijl de heer „het verdraaid” om langer in zijn „trwasjemme rond te spassieren.” Een zeer dikke dame, op een koffer gezeten, spant al hare krachten in om over zeer dikke beenen een paar kousen te hijschen, welke kousen van een sterk verhoogde vleeschkleur, aan de voeten geheel tot oranje verkleurd zijn.

Ter naauwernood durft Jozef zijn oogen ver- trouwen. Dat meisje hier ter zijde, ja — waarlijk dat is ze; dat is de kleine met het lieve stem- metje en het roode kleurtje; — mijn hemel, wat een vreeselijk rood kleurtje! precies het kleurtje als van de vermiljoen in het gebarsten kommetje dat ginds op een tafeltje onder een scheerspie- geltje staat. Het meisje is vreeselijk luchtig ge- kleed: een handbreed beneden de schouders be- gint een vaal blaauwachtig jakje van neteldoek het bovenlijf te bedekken, en eindigt in een wit rokje van dezelfde stoffaadje dat omstreeks tot op de

knieën reikt. Vrij magere, bloote neen, beenen in rosé kleurige kousen waarin zich een paar wijdluchtige gaten bevinden, doen Jozef ontstellen, en, terwijl hij zijn oogen van „die lieve van gister avond,” niet af kan wenden, ziet hij hoe een andere dame, die in een bruin fluweelen rijkleed met een paar vervaarlijk groote en geel uitgebeten vlakken er op, is uitgedost, zich bezig houdt om met een stijfselkwast op het kleedje der „lieve” — die Zélonide of de waternimf zal ~~w~~ezen — een aantal uitgeknipte zilverpapieren starren te plakken, terwijl de waternimf zelve, hemel! rood — vuurrood haar heeft, en ijverig in de weer is om de lange krullen van een gitzwarte damespruik in orde te schikken.

Een: „Ha Rodolfo zijt *gij* daar!” klinkt Jozef van terzij in de ooren. ’t Is de heer Elias die den jongen bij zijn spiksplinter nieuwen roovernaam aanspreekt, en er al bijna precies als gister avond in de functie van de Monchère uitziет, behalve dat een groote witte baard hem aan de kin hangt, met welken baard hij Sigismund, en zonder „dewelke,” hij Ludovic „deszelfs zoon”, zal wezen.

„Alle kunsten hebben hunne wording, jongman!” verklaart de heer Dadel, die Jozefs verbazing over hetgeen wij meldden en welligt nog meer over

hetgeen wij niet meldden, heeft opgemerkt; „uit deze schijnbare verwarring wordt straks het schoone geboren, zooals gij dat gisteren avond hebt zien daarstellen. Zie hier;” vervolgt hij, terwijl hij Jozef in de nabijheid der beide laatstgenoemde vrouwen brengt, „zie hier mijne echtgenoot, Mevrouw Dadel, die de zware rollens vervult, mitsgaders Mejufvrouw Rosalia, mijne dochter, die de premjémoereuses vertegenswoordigt.”

Jozef kijkt beteutert, en zegt: „Goeijen avond!” en Mevrouw Dadel keert zich even om en zegt: „Zóó!” en de lieve, die nú weêr extra zwart haar heeft, zegt met haar welluidend — ja waarlijk welluidend stemmetje: „Dag lievert;” en Jozef — Jozef denkt er niet meer aan dat er rood onder dat zwart zit, en dat de bosjes van puur vermiljoen zijn, maar: lievert! dag lievert!

Wij gelooven dat de heer Elias het geraden oordeelt om den jongman-rooverkapitein aan de wording der kunst te onttrekken, en met de woorden: „Welaan begeven wij ons naar boven!” wenkt hij den jongen om met hem een trapje te beklimmen, waarna die beiden weldra voet op het tooneel zetten. Jozef begrijpt van al die hangende lappen en touwtjes en staken en lampen en opstaande planken met witte en zwarte golvende

slingers er op — geen enkele ziet. „Ziet gij, dat is de zee,” zegt de heer Dadel, terwijl hij met den vinger op de laatstgenoemde planken wijst, welke planken een weinig vóór de achter-decoratie geplaatst, de geheele breedte van het tooneel beslaan, „dat is de zee waaruit de waternimf, mijne dochter, zal komen op te duiken..... Zijt voorzigtig, stoot uw hoofd niet tegen deze hangende lamp, en wanneer gij optreedt, denkt aan dezelve.”

Het vertrouwen dat de directeur in den nieuweling stelt moet verbazend groot wezen, want, slechts vlugtig wordt den geheel onbedreven knaap verwittigt: Ziet gij, dat hij met *de drie regels* van deze zijde naar binnen — dat is: in 't gezigt van de toeschouwers moet treden; dan zóó loopen dan *de twee regels* zeggen, dan weêr verdwijnen moet, en — als ze hem aanstooten, van den anderen kant *met den éénen regel* van nieuws aan heeft op te treden, terwijl de directeur ten slotte vermaant: „En let wel, geef *ik* u, in het karakter van Ludovic, den genadeslag, dan schreeuwt gij wraak! verstaat gij *dan* en niet eerder, en valt aan deszelfs voeten neder.” Jozefs gelaat is te zeer door den rand van zijn monsterhoofd overschaduw, dan dat we bespeuren kunnen welke

uitdrukking er op staat geteekend. *Zilverpapier!* vermiljoen, planken-zee, lappenwinkel! genadeslag! dag lievert! 't zijn altemaal thema's die zijn ziel beroeren en er in zamensmelten tot de wonderbaarlijkste potpourri.

Terwijl Jozef met zijn potpourri in de ziel, naar alle zijden tuurt, en verbaasd is hoe die kletsen verw op de lappen, van verre gezien eenige overeenkomst met boomen en bladeren kunnen hebben; terwijl hij aan alles te gelijk denkt en ook aan den gulden per dag — voor grootvader; terwijl de jongen daar staat bij „de zee,” treedt de heer Elias naar voren, slaat de hand aan de zijde der tooneelgordijn en gluurt in de zaal.

Ontzettende gewaarwording! De stadstorenklok heeft reeds het kwart voor achten gespeeld; zoo dadelijk moet de ZÉLONIDE aanvangen; de muzikanten spelen dat iemand hooren en zien zou vergaan, en — en — maar vijftien menschen in de heele zaal: tien er van in „het schaphenhok,” drie vrijkaarten, en slechts op de eerste bank der eerste rang, juist in 't midden: de leverancier der tweede olie- en kaarsen bezending benevens diens wederhelft. „Dat paardenspel, dat eeuwig v paardenspel!”

Jozef weet niet regt van welk een akeligen

uitroep hij zoo deerlijk onsteld is. De heer Dadel ijlt hem voorbij, naar beneden. Hevig gepraat onder den vloer van het tooneel; eenige oogenblikken later..... stilte! — Hoor..... vóór aan de tent luidruchtig geschreeuw:

„Hei! halla! hei! Twee kwartjes maar op de eerste rang; tweede rang drie dubbeltes; derde rang een dubbeltje; vierde rang vijf centen! Naar binnen! naar binnen! Een dubbeltje! vijf centen!”

Van lieverlede klinkt er al meer en meer klompengeklots, gelach, schapengeblê! en dergelijk rumoer vooral op den vierden rang in de zaal der *Drie Kroonen*. Dat duurt, Jozef weet niet hoe lang; ten laatste daar verneemt hij weder levendig gepraat onder de planken. „Naar boven!” roept eindelijk een stem die aan den heer Elias moet toebehooren, en Jozef ziet het geheele tooneelgezelschap in de hoogte verschijnen: knevels van gebrand kurkzwart; roode koontjes van vermiljoen; albast blanke armen en boezems van gestooten stijfsel; helmen en kurassen van zilverpapier; pruiken van paarden- en bokkenhaar; kuitzen van een half vel watten per stuk; alles, alles komt naar boven, met geele en bruine en roode en zonder-kleurige jassen en mantels en rokken en hoeden en — het propt zich opëen ach-

ter de lappen, behalve de waternimf die — lankuit achter de planken-zee gaat leggen, zoodat de beenen maar — Jozef kijkt naar een anderen kant.

Plam! plam! plam! dreunt de ridderlaars van den heer Elias op den vloer; de heer Trommelstek grijpt een vervaarlijke tafelschel, luidt er mede alsof er brand is; een jufvrouw die achter de voorste-lap staat, trekt aan een touw en — de tooneelgordijn, die er aan deze zijde uit ziet alsof ze van aancengelapte aardappel-zakken is saamgeflanst, gaat met horten en stooten naar boven.

De heer Dadel, als Sigismund, opent het tooneel, en de toon waarop hij verzekert: dat hij zich in een bekoorlijke landstreek bevindt, en dat hij in derzelver boomen de vogelen hoort kwelen, en dat hij aan de oevers der zee een wijle wil uitrusten van het feestgedruisch hetwelk hij in de zalen van het kasteel Narvesje gesmaakt heeft; de toon waarop hij dit een en ander aan het nog altijd luttele stuiverspubliek bekend maakt, verzekert ons, dat ZE. eigenlijk bedoelt: „Schapenkanalje!! Onkoste voor nies!! Flaauwe paardenkast stik! verzak!!”

Althans de heer in het geele wambuis die tegen Jozef staat aangedrongen, geeft aan dien toon, vrij luide en schel de gezegde verklaring, en voegt

er de verzekering bij, dat Dadel gerekend heeft het eenige groote spel te zullen wezen; dat ie sjeezen en niet meer betalen zal, en dat hij, — de man met het geele wambuis — dan de bl. van de heele boel geeft en als blindeman met z'n vrouw voor eigen rekening de kermis optrekt, waarbij hij de vrijheid neemt zich eenige malen te *verdoemen* als het niet waar is.

De pruik en de huilebalk worden Jozef benaauwend.

„Ja ik bedrieg mij niet!” vervolgt de heer Dadel op verwoeden toon, „dit zijn de oevers der schoone zee, waar de waterelftens met deszelfs koningin Zélonide in huisvesten....” De acteur draait het publiek den rug toe, en, terwijl hij eensklaps zijn rede afbreekt, roept hij met gedempte, doch — in 't geheel niet minder alles verwenschte stem: „Trek aan de zee! trek aan de zee!”

Hé die deftige heer Dadel! denkt Jozef, en hij ziet, hoe de man van het geele buis aan dezen de gade van hertog Sigismund aan de overzijde, naar de planken grijpen waarop de witte en zwarte slingers zijn geklad, en die planken — de een vóór de ander — heen en weder schuiven en trekken, dat de vloer er van kraakt, dat al de

lappen er van fladderen en de kaarsen er van aan het afloopen gaan.

Van de zijde des geëerden publieks, gaat er een hoerah op, nu eensklaps de jufvrouw Zélonide — uit haar lastige houding overeind gesprongen — haar hoofd, armen en schouders, alsof zij aan 't zweemmen is, boven de planken verheft; welk hoerah terstond in een uitbundig gejubel overgaat, nu de geheele „elften-koningin” zichtbaar geworden, met haar regterbeen over de zee gestapt, het andere naar zich toe haalt, doch, met de punt van haar buitensporig groot stoffenlaarsje aan een spijker van de gezegde zee blijft haken, wankelt, en met de breede golven lankuit voorover op het tooneel nedervalt.

„Mê.....! Blê.....!” schreeuwt het achter in de tent. „Dat mag je nog eens doen, alla voor 'n stuiver! Bravo! bis! Mê.....! Blê.....!”

„Stommerik!” grijnst de heer Dadel, ofschoon voor het publiek onhoorbaar tot de waternimf, en hij rigt haar op, en hij wendt zich met een vriendelijken lach tot het geëerde en steeds jubelende publiek, en zegt op uiterst beleefden toon: dat een weinig stilte noodzakelijk is, want, dat de werkzaamhedens anders geen voortgang kunnen vinden.

Het geëerde publiek echter eenmaal 'aan het juichen', laat zich niet verbidden, en, terwijl er één uit den hoop... het: Lang zal ie leven! aanheft, waarin er velen gaan medestemmen, kwêkt het uit andere keelen des te uitbundiger Mê..... Blê.... en — 't wordt Jozef groen en paarsch voor de oogen.

De heer Dadel, die — het moet gezegd worden, immer met bewonderenswaardig talent zijne rol beheerscht, tracht als Sigismund het publiek te overschreeuwen, en vangt in vereeniging met den heer Trommelstek en nog een ander inmiddels opgetreden persoon, tegenover dat publiek een schier wanhopigen wedstrijd aan; ten laatste eindigt het bedrijf, en — valt de gordijn.

Ofschoon Jozefs sympathie voor het „lieve meisje” sedert een persoonlijke ontmoeting niet weinig verflaauwd is, zoo heeft hij nu toch medelijden met haar. Niettegenstaande dien leelijken val, en de pijn die een jammerlijk beschadigde knie, benevens een kwetsuur aan den neus haar zullen veroorzaakt hebben, heeft zij alles met haar welluidende stem naar behooren opgezegd, terwijl ze den geheelen tijd er bij heeft moeten loopen of staan. De gordijn is juist gevallen, en Jozef wil met belangstelling vragen hoe het haar gaat. Doch

zie — het lieve meisje snelt hinkend op de hertogin, Mevrouw Dadel, hare moeder toe; schiet vonken vuurs uit haar oogen en vraagt met een lach — van den Duivel denkt Jozef — waarom ze met haar knuisten aan de zee is gekomen, zeg, om me den nek te laten breken, zeg.....? en dat zeg wordt met dreigementen en een keur van scheldwoorden achtervolgd, die Jozef — ofschoon hij in een achterwijk werd grootgebracht — doen beven en rillen.

De hertogin laat de redenen der waternimf niet onbeantwoord. Jozef ziet onder zijn roode pruik zoo wit als een doode. De hel is losgebroken!

Ook de heer Dadel heeft zich in den twist der furiën gemengd; het Fransche-pads dialect schijnt zijn moedersprake te zijn, hij kent haar bij uitnemendheid, en terwijl nog anderen van het *Drie Kroonen*-personeel hun stemmen — hoe langer hoe raauber — in den woordenstrijd mengen, spelen de muzikanten aan gene zijde der gordijn hun lievelingstuk: twee verschillende dreunen van denzelfden componist tegelijk, en hoort Jozef bij al het gejang..... nog een ander gejang aan zijne zijde. Hij weet niet wat het is; wischt zich het zweet van zijn rooverge-laet en ontwaart..... Fik! grootvaders Fik!

Niet te vergeefs heeft Fik den jongen baas gezocht. Al snuffelend en ruikend heeft hij hem gevonden, maar, nu hij daar bij hem is, nu kruipt hij in een angstige houding langs „die onnatuurlijke beenen” van den jongen baas, en schuift over het tooneel, en beschouwt vol verbazing: pruiik en huilebalk en flanellen brockje; draait

om een der fladderende zijschermen heen, ruikt er eens aan; krijgt het benaauwd..... vreeselijk benaauwd en.....

Het onweder daar ginder aan 't bedaren, breekt bulderend aan deze zijde weder los. De directeur van *De Drie kroonen* heeft de euveldaad van het ondier gezien. Het bliksemen en donderen is allervreeselijkst om aan te hooren. Fik — de arme Fik, die heusch slechts van benaauwdheid... en 't waarlijk niet helpen kan... ontvangt van de ridderlaars een zóó onmenschenlijken trap, dat hij met een smak tegen de zee teregt komt, en huilt en jankt dat men er naar van om 't harte wordt.

„Van wie 's da mermel!?” roept de heer Elias, gereed om met een tweeden schop den bruine nabij den trap, en met een derde hem naar beneden te smakken.

„Zul je van hem af — van hem afblijven!” stottert Jozef met ontzetting, doch — de arme heeft den tweeden schop reeds beet..... Zie, de huilebalk met de roode pruik worden over het tooneel geslingerd en komen in aanraking met mijnheer Dadels neus, en vervolgens met een walmende coulisse-lamp die rammelend op den vloer valt.

Wat Jozef betreft, reeds heeft hij grootvaders lieveling in den arm genomen; op gevaar af van

zijn beenen te breken ijlt hij de trappen af die

naar het onderruim voeren; met bevende hand
scheurt hij zich het flanellen broekje van de beenen;

sliert de zevenmijlslaarzen uit, en ziet in 't rond om eigen broek en schoenen te hervinden ... te vergeefs! daar drukt een breede hand zijn schouder: „Wat! zel je nou weg brammen?” klinkt Dadels stem hem in de ooren, waarop de spreker, in opgewonden Fransch-pads met de bewering vervolgt, dat hij daardoor in de schromelijkste verlegenheid geraakt, dat alles zoo niet gemeend is; dat hij niet wist dat het lieve hondje van uwe's was en — dat het tweede bedrijf staat te beginnen. „'t Kan me niet schelen! m'n broek! m'n schoenen!” roept Jozef met tranen in de oogen, „ik wil d'r uit! d'r uit zeg ik je!” en hij onttrekt zich aan de hand die hem als lood op den schouder drukt.

„En wil je dan je kwartje loon laten glippen?” zegt Dadel met vervoering.

Kwartje! kwartje!! Bedrieger! denkt Jozef, doch — daar ontwaart hij hoe een tip van zijn kleedingstuk uit een dicht geslagen koffer steekt; er achter gemoffeld staan zijn schoenen; zonder zich te bedenken loopt hij er heen; grijpt wat hem toebehoort; wipt den haak los die het buitendeurtje der tent van binnen houdt gesloten; ontglipt aan de hand die hem weêr dreigt te vangen; -- vliegt — vliegt de straat op, en loopt,

en rent gevolgd door Fik, wat hij kan, naar huis toe! naar grootvaders huis toe!!

De avondklok heeft elf. Wij bevinden ons in het kleine vertrek van grootvader Meijer. De oude man loopt op z'n „kousen-voeten,” en neemt het keteltje van 't vuur waarin de koffij borrelt en pruttelt; met eenigzins trillende hand schenkt hij een kommetje vol, doet er een scheutje melk in en treedt op de bedstede toe waarin Jozef, die half onzinnig te huis is gekomen, nu reeds een geruimen tijd vrij rustig heeft geslapen.

Op de wekstem van grootvader opent Jozef zijne oogen. „Hê wat was ze leelijk!” zucht de jongen, terwijl hij nog soezend naar 't kommetje ziet dat de oude hem voorhoudt: „Hê!!”

„Hier Jozef, nou mot je dit eens warmpjes uitdrinken,” spreekt de grijze en vat de hand van den knaap om te voelen — of ie nog zoo koud is.

Jozef heeft den blik op grootvader gevestigd.
Zie, zijn oogen worden vochtig; de tranen lek-

ken hem langs de wangen: „Dank je, dank je grootvader!” zegt hij bewogen, „t was tegen je

zin grootvader ; goeije ouwe , ben je niet boos
waarlijk niet boos ?”

„Kom , drink maar , drink maar ;” hakkelt baas
Meijer : „Goddank ! je bent beter , en Jozef nou
weet je 't met een : 't is alles geen goud wat er
blinkt !”

„Hê nee !” zegt Jozef met een diepen zucht ,
en terwijl grootvader hem nu verhaalt , hoe de
jongen bij den Baron van Stalencamp met goed op
te passen tachtig gulden 's jaars en nog meer zal
kunnen verdienen , en dat eerlijkheid en trouw
daarbij de beste liverei zullen zijn , luistert Jozef
met een glans van vreugde op het gelaat , en drukt
grootvader de hand : Ja ja — ook dáár — ja ze-
ker grootvader , ook daar zal hij zich herinneren
dat het alles geen goud is wat blinkt !

Wat Fik betreft , Fik ligt knipoogend op de
vuurplaat naar de vlammenende houtjes te turen ,
en bedenkt met ontzetting , hoe hij op het punt
is geweest om precies te worden als zijn tante
met de duizelingen ; en bekomt , hoe langer hij
knipoogt ook hoe langer zoo meer een levendig
besef dezer waarheid : dat de resultaten van „ach-
ter de schermen te kijken” — al zeer weinig be-
vredigend zijn.

Misschien is de lezer , al betrad hij nooit zoo

als Fik deed, „de planken” al vroeger dan hij
tot hetzelfde resultaat gekomen.

EEN DANSLES OP MEYDERVOORT.

 et dan Jémie, eet dan, 't heeft buiten
al half tien geslagen, en het station is
een heel eind van hier."

"Ja moeder ik eet," zegt Jémie, terwijl hij een
hap van zijn boterham neemt, maar ook ter zelf-
der tijd zijn pen in den inkt doopt en voortgaat
met het copiëren van een muzijkstuk dat naast
hem ligt.

Half luide: "La do, fa, si" — straks luide:
"Ja ja, beste oudje — ik raak in de war."

"Maar jongen 'tis om den tijd, zie-je;" aarzelt
de moeder op zachten toon; "dat muzijkstuk kun
je immers van avond wel afschrijven; eet dan eerst,
want zie, vóór zessen krijg je maar weinig."

„Do kruis, — 't is aanstonds klaar — fa, fa, — tijd genoeg.....” prevelt Jémie met vollen mond, terwijl hij de noten en staarten met bijzondere vlugheid op het papier toovert.

Moeder Briekol haalt de schouders op en treedt hoofdschuddend op den stoel toe, over welks leuning de zwarte rok van haar zoon gehangen is. Voor de derde maal onderzoekt zij naauwkeurig, of de inkt wel droog is waarmede zij straks ver-

scheidene wit-achtige plekjes zocht zwart te maken. Op eenigen afstand voldoet het zeer wel. — Die rok, ach ja, het is nog de rok van haar onvergetelijken David, van David die in 't vorige jaar, na een ziekbed van vijftien maanden, is afgereisd naar betere gewesten, en haar in kommervolle omstandigheden heeft achtergelaten.

't Is waar; ze had haar Jeremias nog — dien ze bij verkorting maar Jémie noemt — en Jeremias is een wonderlijk vlugge en vrolijke jongen. Jerimias is een jongen die zeker professor zou wezen, indien hij even als de groote lui op studie had gelegen. Maar — aan studie was niet te denken geweest, in 't geheel niet, en Jémie — die anders bijzonder mooije en vlugge voeten had — was in het manufactuur-vak gegaan, dat is: zoo-veel als jongste bediende bij mijnheer Prop op de beestenmarkt. Nu was die „ambtsbetrekking” volgens Jémie's moeder, wel geen voordeelige en niet geëvenaard aan hun stand, maar, hij verdiende toch één gulden in de week en later — wie wist: compagnieschap...? Jémie was zoo vlug: een goed generaal begint als rekrut.

Zóóveel is zeker: toen David stierf behield ze haar lieven zoon met één gulden in de week, en ook haar achttienjarige Dora, haar Dora met een ge-

zigtje , waar jufvrouw Briekol dikwijls in moederlijken trots de oogen niet van af kan houden — zoo blank , zoo rose , zoo fijn gevormd ! kuiltjes , lange donkere wimpers en volle zwarte krullen ! Inderdaad de moeder heeft gelijk , Dora ziet er prachtig uit , maar ach ! wat helpt het , armoe is troef , bittere armoe ! Het dansen scheen in de laatste jaren uit de mode te raken , en David — die zich immer beroemd had dat hij van de Menuet af tot aan de Polka toe grondig en praktikabel onderriqt in die edele kunst gaf , David had — in plaats van zijn lessen te zien toenemen , steeds van een bedroevend verval in de kunst gesproken , zoodat hij hoe langer zoo meer aan lager wal gekomen , met een nadeelig saldo van drie honderd en dertig gulden der kunst en aan zijn dierbaren ontvallen was .

Drie honderd en dertig gulden ! Men moet wel betere oogen dan jufvrouw Briekol hebben om zulk een som te kunnen overzien . Neen , ze stond er „beschaamd voor ,” beschaamd ! dat zei ze dikwijls . De breede ceel van den apotheker had zij sedert Davids sterven al zeker voor de twintigste maal nagerekend , doch ja , zes en dertig gulden , 't was precies ! Tachtig visites van den docter à veertig cents , dat was immers juist twee en dertig

gulden, en dan, na aftrek van eenige kleine postjes, bleef er nog — o schrikkelijke som! twee honderd en vijftig gulden aan achterstallige huishuur over.

Op dit oogenblik echter denkt de weduwe van den dansmeester aan geen rekeningen of schuldeischers, neen, nu zij zich overtuigde dat de zwartgemaakte plekjes inderdaad droog zijn, nu drijft de angst dat Jeremias te laat zal komen haar nogmaals tot de ontboezeming: „Maar jongen, 't is tijd!”

„Do, mi, sol, do — staart — rust — da caporal-segno. Zie zoo moeder, 't is al gedaan!” roept de jongen, terwijl hij vlug van zijn stoel wipt en verder, alsof hij zich voor dat lange zitten wil schadeloos stellen — un, deux, trois — een pirouette op den linkervoet maakt, dán zijn oudje — terwijl hij met de rechterhand den laatsten brok van zijn ontbijt neemt — met de linker om den hals vat, en, nog eer hij den hap neemt, haar een kus op den mond drukt, een kus dat het klappt.

„Malle jongen!” zegt moeder Briekol, en dan, terwijl zij zich afwendt en met een traan in het oog naar den rok ziet: „Dat ik je nu 's morgens geen koffij kan geven.”

„Koffij is een langzaam vergift, moeder;” antwoordt de jongen vrolijk, „water is frisscher, vooral nu met die warmte!”

Zie zoo dat is de laatste slok; het afgeschreven muziekstuk ineen gerold; de armen in de mouwen van den rok gestoken die moeder hem helpt aantrekken: „Voorzigtig Jémie, daar kraakt wat, je goede vader was iets kleiner, voorzigtig!” den glimmenden hoed — leelijk glimmend vooral ter hoogte waar hij het hoofd drukt — op de blonde haren gezet en, Jeremias is gereed.

Waarlijk die rok staat hem best. Ook Dora, die met een zwenk haar prachtige lokken ter zij werpt en even van haar naaiwerk opziet, vindt dat Jémie in dit costuum zich uitstekend goed op Meydervoort kan vertoonen. „Een klein beetje naauw en kort” zegt de weduw, „maar anders...”

„Best, best!” stemt de jonge dansmeester — ja, dansmeester was hij — en maakt met de punt van zijn regterschoen — lage schoenen met zwarte strikjes — den eersten ophef van het cavalier seul; verzekert zijn moeder dat hij twee kwartjes voor den spoorwagen in zijn zak heeft en ja, dat hij zich niet zal generen om de boterham op te eten die zij — zorgvuldig met papier omwikkeld — in het krakerige mackintosh overjasje gerold heeft, het laatste tot bescherming van den zwarten rok in den „vuilen” spoorwagen.

Nu is Jeremias dan heelemaal gereed. Viool en

strijkstok, in een rood zijden foulard gewikkeld, heeft hij in de eene, den opgerolden mackintosh met zijn inhoud in de andere hand.

„Goede reis Jémie,” zegt de moeder; „heb maar geen opzien tegen die groote lui, hoor je; je vader zei altijd: er zijn er een boel die op een hoogen, maar toch op een lompen voet leven — geen dans in. Ga nu Jémie, 't is al zoo laat.”

„Dag lieve oudje! Dag Door, dag engel van schoonheid!” — hij plakt ze beiden een zoen op de wang; moeder krijgt er nog een, terwijl ze: „Toe voort maar!” zegt. „Malle jongen,” lacht de brunette en — Jémie is de deur uit.

Nu staat hij op het portaaltje, maar, voor dat hij zich langs den steilen trap naar beneden spoedt treedt hij haastig een zeer klein en donker vertrekje in, — 't is zijn kamertje — neemt er snel iets van den vloer; bergt het almede in den krakerigen stofjas, en nu — vlugge voeten zei de moeder — in één wip is hij beneden.

De klompenmaker — huisheer — crediteur — die in den winkel staat, trekt zijn gelaat in een onuitstaanbaar vriendelijken plooi, en zegt — méér met den neus dan met den mond: „Zoo'n haast m'nheer Jeremias? Drukke affaires...?” lagchend: „De dames welvarend?” Met een ha-

gedissengezigt en zachtjes: „Overmorgen is 't één Augustus, m'nheer Jeremias... hi, hi, 't zal zoo'n vaart niet loopen, als het lieve kopje maar buihen wil... Mooi weêrtje, besjoer.”

Over het gelaat van den dansmeester dat straks zoo blij stond, heeft zich een donkere wolk verspreid. Hij werd daar eensklaps aan heel wat naarheid herinnerd! Zal hij beleefd of brutaal zijn. Met vlammeende oogen: „Mijnheer van Kurken...!” terstond daarna, terwijl zijn blik meer bepaald de *klompen* ontmoet, die regts en links zijn opgestapeld: „Goeije morgen van Kurken...,” — en de winkeldeur valt klingelend achter den dansmeester toe.

De vrolijke trek is op Jerimias' aangezigt terug gekomen nu hij zich haastig en met lustigen tred door de weinig bevolkte straten van zijn vaderstadje naar buiten spoedt. Hij heeft zich ten taak gesteld, om den kuil te dempen — om zijn lieve moeder uit haar benarde omstandigheden te redden — om fortuin te maken aan den arm van vaders geliefde, maar een beetje ontrouwe Terpsichore. (1) 't Is waar, hij heeft maar weinig sym-

(1) De danslievende dochter van Jupiter en Mnemosyne.

pathie voor die springende muse, doch stt. hij is wel gedwongen haar cavalier en zelfs haar gehoorzame dienaar te zijn. Vooruit Jeremias en wees tevreden. De hoogte die vader op zijn dertigjarige loop- of huppelbaan niet naderen kon, die hoogte mogt hij al aanstonds bereiken.

Goeije Truitje met je verschrikte blaauwe oogjes, met je eigenaardige hoog roode gespikkelde kleur, met je geel rosse haren, met je zeer grooten mond en je dikke lippen, met je spelden- en naaldenkussen ter plaatse van je boezem en je doorpiketen wijsvinger van je linkerhand. — Goeije Truitje, dat heeft hij aan jou te danken; toen er nieuwe bewoners op de huizinge Meydervoort — een uur buiten het stadje Wilderveen — zijn gekomen, toen heb je daar aan de gordijnen helpen naaijen, en toen heb je gehoord dat de jonge freule een heele boel lessen moest hebben; daar zouden meesters komen, heel dure meesters uit de groote stad verder af; maar goeije Truitje toen heb je je voormaligen winkelgezel van mijnheer Prop op de beestenmarkt niet vergeten; als coclico zoo rood en met ontzettend verschrikte oogjes heb je toen de opmerking gewaagd, dat er te Wilderveen een heel knappe jonge dansmeester was; een heel knappe! Wie weet hoe het keukenpersoneel op Meydervoort je

later over die woorden in de maling heeft genomen. Jawel hij kende alle nieuwe dansen, ook de Mazurka, de Varsovienne; ja juist, allemaal. Bravo Truitje! dat was regt aardig van je; ja meer, er behoorde moed toe; maar ook, je moed is beloond geworden; de dikke Mevrouw heeft je gezegd, dat die dansmeester dan over veertien dagen maar eens komen moest; ze gaven twee gulden vijftig voor de les, „want zie,” had de dikke Mevrouw er bijgevoegd: „dat komt er voor ons niet op aan.” Jongens Truitje, dat was een aardige boodschap voor je, en Jeremias was er bijna toe gekomen, om je zonder complimenten een zoen op je eenigzins dikke vuurroode lippen te drukken: iets, waaraan hij nooit te voren gedacht had. Echter, het bleef bij een hartelijken handdruk, maar die handdruk heeft je toch plezier gedaan — nietwaar — heel veel plezier. Zie, Truitje heeft uit aardigheid in haar vrije uren en vooral zondags zoo’n beetje op het oude klavier in vaders huis leeren trommelen, en ja, nu heeft Jémie haar weêr beloofd om een muzijkstukje voor haar over te schrijven.

Hê! het kan er je soms zoo wonderlijk van kloppen een beetje lager dan je linker speldekussen, nietwaar Truitje?

Mijnheer Prop doet in manufacturen zoo als gezegd is. Truitje staat achter de toonbank bij 't winkelraam en meet blaauw tarlatan voor een burgerjufvrouw, die zegt: „Zoo goed as lint jufvrouw.”

„Och ja 't voldoet zoo goed as lint jufvrouw,” verzekert Truitje, „mooi weêrtje van daag, warm weêrtje.”

„Dat kun je de jufvrouw wel aanzien,” zegt de burgerjufvrouw, en geen wonder, — de eerste had door 't winkelraam heen naar buiten gekeken..... daar kwam ie..... „Wat blief..?” — „Niemendal,” zegt de burgerjufvrouw en als ze haar kwartje voor de tarlatan op de toonbank legt en met een: „Zie je?” den winkel verlaat, dan ziet ze tevens hoe de nieuwbakken dansmeester Briekol haastig naar binnen komt, en hoe de oogjes van jufvrouw Truitje flikkeren alsof ze den winkel in brand zag.

„Gemorgen Lippie,” zegt Briekol vrolijk, en als hij het meisje bij dien vreemden naam noemt, dan klinkt haar dit geenszins als een scheldnaam in de ooren, maar als iets vertrouwelijks, als iets uit de kinder- de school- de winkeljaren: „Morgen Jeremias!” antwoordt ze met het hoofd achter de toonbank, omdat ze de tarlatan moet oprapen die toevallig op den grond viel.

„Lippie dat gaat naar Meydervoort toe,” zegt de jongen, „hier is je muziek, en, als je nu de complimenten of iets anders aan je voorname relaties hebt over te brengen, dan ben ik je dienaar.”

„Wel Jeremias, al overgeschreven!” zegt het meisje, „’t is heus te vriendelijk; maar, het stuk zal toch te moeilijk voor me wezen — zou ’t niet? Er zijn twee snaren gesprongen. Gruns hoe netjes geschreven. Je bent waarlijk te goed.”

„Dat is een familiekwaa! Truitje,” zegt Jeremias, „althans van m’n moeders kant, en, alles wel beschouwd, dan begin ik nu te gelooven, dat moeder gelijk had toen ze zei, dat jou gezigt Truitje, haar zoo schrikkelijk aan grootvader

Kluis herinnerde; 'k heb het plezier niet gehad dien braven veteraan te kennen, maar zooveel is zeker, dat jij het extract der Kluis goedheid in pacht hebt en zooveel is óók zeker, dat ik je nóg eens hartelijk wil bedanken."

"Och Jeremias" zegt Truitje erg gespikkeld, terwijl haar oogjes geheel onzichtbaar zijn, "als je dat nu weêr doet, dan zal ik waarlijk boos op je worden."

"Dat wou ik voor geen geld van de wereld," herneemt Jeremias haastig, "en daarom doe ik het niet ééns, maar nog wel honderd duizend maal; zie Truitje, nu ik deze les heb, nu zou ik bijna plezier in mijn vak gaan krijgen; 't is de weg tot fortuin en jij bent nu de persoon die mij op dien weg hebt gebragt."

— "Als dat eens waar was Jémie."

— "Zonder twijfel. De groote buitenplaatsen in den omtrek, die vader onbarmhartig miskenden, zetten binnenkort allemaal hun deuren voor Jeremias open: lessen, danspartijtjes, bals. Monsieur Briekol hier en monsieur Briekol daar. Zoo'n klein beetje Parlez-vous Français d'erbij: comment vous-portez-vous, ici mademoiselle," luider: "en avant deux, balancez, tour de main, la chène de dame, demi queue de chat," nog luider: "demi chène en place. Wat bliefje!"

— „Stil Jeremias, Mijnheer Prop zal het hooren.”

„Te' deksel!” zegt de dansmeester, terwijl hij met kluchtig gebaar de schouders tot aan de ooren optrekt, en dan — terwijl hij den blik in het rond werpt, heel zachtjes: „'t Is hier toch saai in den winkel.”

Truitje verschrikt: „Och! vin je dat Jémie?”

„En de el een naar instrument,” herneemt de dansmeester.

„'t Is nu al anderhalf jaar Jémie, dat je weg bent,” zegt het meisje, „'t werd er niet vrolijker door.”

„Niet Lippie?”

Truitje's wangen vertoonen een buitengewoon rood en haar isabelkleurige wimpers overschaduwden heel wat verschrikking.

Ze is toch leelijk! denkt Jeremias.

„Och weet je,” herneemt Truitje na een oogenblik van stilte; „toen jij nog hier waart Jémie, toen moesten we dikwijls eens lagchen.....”

„Met die boerin, die zei dat haar keujes de pips hadden...?” valt de jongen in.

„Juist!” lacht Truitje, „en die jij den raad geeft om ze één voor één in 't rooije baai gewikkeld op de vuurplaat te leggen.”

„Ja ja, ze zou er eerst met haar man over

spreken,” giert de jongen, „en hoeveel de baai dan het naaste was.”

Truitje lacht om te stikken.

Zóó lagchend, heeft Truitje toch een vreeselijken mond! denkt Jeremias weder, waarlijk het gaapt tot bij haren hals.

Weinige oogenblikken later, als de jongelieden zich nog een paar grappen hebben herinnerd, dan zegt Jeremias — die toch méér tijd scheen te hebben dan zijn moeder gemeend heeft — dat hij nu zijn reis eens zal voortzetten, maar vraagt nog met bedenkelijk knipoogen terwijl hij op Truitjes ringvinger wijst: „Hoe, Lippie, een vrijer...?” Truitjes oogen glinsteren ijselijk verschrikt.

„Ik, Jeremias, Ik.....? gruns! hemel! hoe kom je d'r aan.....?” zegt ze met droevig gestotter, „dit ringetje meen je...? och weet-je ik kreeg het van vader op m'n jaardag — 't is er nog eentje van m'n lieve moeder; zij droeg het bij haar sterven Jémie, en o ik heb er zoo'n zwak op.”

In de kleine verschrikte oogen van het meisje blinken nu een paar tranen. De vraag van Jeremias en het antwoord dat ze er op geven moest, hadden haar het harte week gemaakt. Het smart den jongen dat hij, terwijl hij schertsen wilde, een zoo droevige snaar had getroffen, en hij zegt:

„Je moeder was een brave vrouw, Truitje.”

„Och ja, dat was ze,” herneemt het meisje,
„en van jou hield zij óók veel, Jeremias. Ja,
dat deê ze”

„Je lijkt toch erg op je moeder,” zegt de
jongen weder, nadat hij het meisje meer bepaald
heeft aangezien.

„Och vin-je?” zegt Truitje, terwijl er weêr een
zonnenschijntje rondom haar breede lippen speelt,
„Dát doet me plezier, Jeremias.”

Het doet *haar* plezier. Het doet *hem* eigenlijk
geen plezier, dat wil zeggen voor 't meisje, want
zie, je kunt even als Truitjes moeder was, heel
braaf maar tevens ontzettend leelijk zijn. Waar-
lijk, hoe meer hij haar naauwkeurig bezieet, hoe
meer hij een treffende gelijkenis vindt. Vroeger,
voor haar twintigste jaar moet het minder in 't
ooglopend geweest zijn, maar nu... „Ja, 't was
een brave vrouw!” herneemt hij als uit een droom
ontwakend en weder, terwijl hij snel zijn viool
en de mackintosh opneemt die hij straks op de
toonbank heeft gelegd: „Nu kindlief, ik mag
mijn tijd niet verpraten, het spijt me dat ik je
nog ten slotte zoo droevig moest maken. Maar —
boos ben je niet....?”

„Gruns Jémie, wel nee!”

Jeremias is vertrokken; Truitje ziet hem na, en verder al spoedig in een zijstraat verdwijnen. Haar vrolijkheid is ook verdwenen; zij begrijpt niet hoe ze straks zoo mal heeft kunnen lagchen — ja — *hij* lachte, *hij* Jeremias, en — dit muzijkstukje heeft ie voor haar afgeschreven — — knappe jongen! Sedert den dag dat hij den winkel verliet, heeft hij weinig naar haar omgezien, da's waar, maar sedert den dag ook dat ze hem op Meydervoort als dansmeester aanbeval, is hij heel anders geworden..... trotsch is hij niet; maar — nee 't is een aardige jongen!

Jeremias Briekol wiens gang sedert zijn optreden als dansmeester, volgens het algemeen gevoelen iets wipperigs heeft gekregen, vervolgt zijn weg en treedt al spoedig de lage oude poort door, om nu — zoo als gij meent zijn weg naar het station te vervolgen. O neen, Jeremias heeft er geen oogenblik aan gedacht om met den spoortrein te rijden, terwijl de steunpilaren zijner toekomst — de voeten — hem nog volkomen ten

dienste zijn. Meydervoort ligt maar drie kwartier van zijn woonplaats verwijderd. De goede moeder mogt ook vreezen dat haar Jémie te moê en te warm zoude worden — twee kwartjes voor den spoorwagen heen en terug, 't zou de rijksdaaldersles tot eene van twee gulden hebben teruggebracht; dat kon en dat mógt niet.

Nadat hij nog eenige buitenwoningen is voorbijgestapt slaat Jeremias een zeer smal paadje in dat, tusschen een beuken en doornenhaag gelegen, den straatweg met een breeden zandweg verbindt. Spoedig heeft hij den zandweg bereikt die hem uit vroegere jaren, toen hij zoo dikwijls naar den Wilderveenschen molen ging, wel bekend is. En 't is een heerlijke weg: nu eens rijkend dan weder dalend, wordt hij voor 't grootste deel door fiksche beuken en soms ook door trotsche eiken overschaduwd.

Onder den eersten boom den beste legt Brielkol voorzigtig zijn viool op den mosgrond neder, rolt de mackintosh los en neemt er weêr uit hetgeen hij op zijn donker vertrekje er in heeft geborgen. 't Is een paar hooge schoenen. De panden van den zwarten rok een weinig naar boven gehouden, zet hij zich op den grond; de dunne dansschoenen spoedig uitge-

wipt, worden ze tegen de stevige riemschoenen verwisseld; de broekspijpen een weinig naar boven geslagen; straks een gekraak van belang terwijl de stofjas over den galarok wordt aangetrokken en — nu is hij gereed. Daar wipt de dansmeester verder; de stadstorenklok zendt hem het „half elf” achterna.

't Is later dan hij gemeend heeft; — te lang opgehouden bij Truitje, — goed kind! Indien hij te laat komt zal het een slechten indruk maken; 't is dan geen aanbeveling voor de hoogheid op andere buitenplaatsen.

Twee gulden vijftig de les! Gedurende den zomertijd tien zulke lesjes in de week — 't zou zoo'n kleine zevenhonderd bij elkaâr zijn.... Jeremias lacht. — „Ha! mijnheer Vief, al heb je mijn goeije vader met je valsche kuiten van de baan geflikkerd, de zoon zal het blaadje eens omkeeren. Wat zal moeder een leventje krijgen en Door-zus! — Knevels laten staan. Die ellendige van Kurken zal het voelen; zijne kamers leeg, onverhuurd! — *Waarom* geen knevels? Mijnheer Prop zal me uitlagchen. Laat 'm lagchen; neen, hij zal *niet* lagchen; respect hebben, respect voor z'n vroegeren bediende die zich in zóó korten tijd tot een zoon der kunst wist te verhef-

fen — door zich zelf weetje, door zich zelf! hei!!'

De neus van Jeremias regterschoen is zoo dom geweest om aan een boomwortel te blijven haken — hê! bijna gevallen. Dat zóó iets gebeuren kan!

Terwijl een aanhoudend: kriekekrak, kriekekrak van den mackintosh het pad van den dānsmeester vervrolijk, beheerscht hem toch spoedig iets anders dan het zalige gevoel van eigenwaarde. 't Is warm; erg warm. De rok zit eng

en de stofjas er over heen geeft iets benaauwends. Bij den zoogenaamden Wilderveenschen windkorenmolen, waar Jémie met het vroeg gestorven zoontje van den onlangs overleden eigenaar zooveel genoeglijke uren mogt doorbrengen, heeft hij het straks gevolgde overschaduwde pad voor een zijweg moeten verlaten, en het lage akkermaalshout aan beide kanten beschut hem niet voor de brandende stra-

len der middagzon. Geen windje verfrist het lucht-ruim; 't is warm, ijselijk warm, en die zwermen van kleine vliegjes vervelen den wandelaar geweldig. Wat baat het of er een van die duizenden zoo nu en dan den dood in zijn oogen vindt; het baat niet: het bijt maar. Met de warmte die hem zoo vreeselijk drukt, begint den dansmeester nu ook nog iets anders te drukken, iets, dat hij voor dezen, en zelfs nog kort geleden, in de schaduw, niet gevoeld heeft. „Heb maar geen opzien tegen die groote lui,” heeft moeder gezegd. Opzien, lieve hemel, waarom? Is hij die les geeft niet de meerdere van hem of haar die ze ontvangt? Ja, wel zeker! men zou eerbied voor den jongeling hebben, die eigenlijk zich zelf heeft gevormd, men zou..... doch, hoe meer hij den boschrand nadert waarachter het genoemde landhuis — in de wandeling het kasteel — zich verschuilt, hoe meer hem ook dat andere „iets” de borst gaat beklemmen, het „iets” dat verademing zoekt in de denkbeeldige aanspraak:

„Hoe vaart UEdele, Mijnheer de baron — altijd wel geweest? Juist eenige lessen beschikbaar; om u te dienen. Lieve plaats Mijnheer de baron. Met den spoorwagen gekomen. Jawel; wat vroeg; een beetje rondgewandeld.”

Bah! zou ie zóó durven liegen...?

„Weet u, niet met den spoorwagen gekomen; lieve wandeling; dooije gemak; beeldig weêrtje... Bonjour Mevrouw de barones; is dat uw allerliefste freuletje.....? Hoe gaat het charmante kleine? vooral een beetje regtop. Ziet u zóó — voetjes buitenwaarts.”

Phu! die beroerde mug! en als de dansmeester het diertje in zijn oog verpletterd en straks met veel moeite er weêr uit heeft gewreven, dan wordt de beklemdheid nog sterker: zóó te spreken zal toch niet lukken, en — hij heeft de harst voor zijn strijkstok vergeten, en hij krijgt blâren aan de voeten van den ongewonen loop in het brandende zand; hij heeft geen honger en waar zal ie de boterham laten en de bestoven schoenen en dien mallen kraakjas...? ha, ginds in de greppel die het landgoed Meydervoort bepaalt, dáár bij dien jagtpaal; het struikgewas zal een en ander verbergen tot dat hij terugkomt en dan — geen kinderachtige vrees meer, de warme togt dien hij maakt is immers de weg tot fortuin!

Omstreeks tien minuten later stapt Jeremias Briekol in den zwarten rok, met zijn viool in den rooden foulard onder den arm, en de lage schoenen met strikken aan de voeten, het kolossale

hek van Meydervoort binnen. In de greppel heeft hij zich zoo veel hij kon van zweet en stof ontdaan; de beklemdheid is voor 't grootste deel geweken, en — moedig gaat hij het rijpad op dat hem langs breede gazons met perken van geraniums, rozen en foksia's naar de huizing voert.

„Wie drommel komt dáár aan?” denkt een zwarte krullebol van omstreeks een en twintig jaren, terwijl hij voor een hoog opgeschoven venster der bovenverdieping gezeten, het dolce far niénte geniet. „'t Zal een kleêrmaker zijn, met z'n pak onder den arm; wat wipt ie komiek. O hemel; wat kijkt ie benaauwd naar Juno. Vervoerd dat is kluchtig, hij blijft op een eerbiedigen afstand. Ha! hij trekt precies een gezigt alsof ie zeggen wil, dat ie heel goeije vrienden met 'm is. Pas op, hij is tot de laagheid in staat om z'n hoed voor 'm af te nemen. Kijk, kijk daar wipt ie voorbij.”

Juno, de groote kettinghond die eerst den vreemde heeft tegengebromd om straks een aanval op zijne beenen te wagen, neemt met groot misbaar den verraderlijken sprong — doch te laat — Jémie is reeds voorbij, en Juno bromt aan den ketting die hem krachtdadig terughoudt.

De dansmeester gelukkig aan het gevaar ontkomen, is onder de breede met kamperfoelie en klimop

begroeide veranda verdwenen; een zacht schelletje klinkt door de woning; weinige minuten later berigt Jozef, in zijn geelroode liverei, aan Mevrouw, dat er de dansmeester Briekol is, en Mevrouw zegt haastig maar eenigzins verlegen: „Wel nou, laat 'm binnen.”

In het ruime vertrek dat Jeremias met zijn sierlijkste buigingen binnentreedt, heerscht een verbazende kleurenpracht. Voor de hooge vensters hangen breede, rood saaijen gordijnen, opgenomen door vuurroode koorden met dito kwasten en vastgehecht aan zwaar vergulde ornamenten. De stoelen en causeuse zijn met roode tryp, de tafels met kleeden van rood gebloemd laken, de schoorsteenmantel met rood fluweel bedekt; aan de wanden prijkt een gansche collectie vergulde lijsten, waarvan de grootsten een paar spiegels omsluiten die al het purper — ofschoon eenigzins blaauwachtig — weërkaatsen, terwijl de kleine lijsten — onbereikbaar hoog — hun groen- en geel- en rooden inhoud, overbluffend schijnen uit te lagchen. Trumeaux, consolles, speeltafeltjes en schoorsteenmantel dragen een vracht van hel gekleurde en hel vergulde fransche porceleinen, vaasjes, poppetjes; opgezette vogels, modérateur-lampen, lustres, speeldoozen, kandelaars, bobè-

ches en wat al verder van diergelijken maar eenigzins ter uitstalling vatbaar is. Vijf schappen binnen een stevige étagère zwoegen onder een last van zilveren trekpotten, melkkannen, suikerpotten, trommeltjes, presenteerbladen en zelfs van kunstig tegen elkander opgezette vorken en lepels, een en ander verdubbeld door het spiegelglas dat in het fond der étagère is aangebragt. Wanneer gij nu nog opmerkt hoe door het ruime vertrek met kwistige hand een magt van roode, blaauwe en witte anti-macassers, zit- en ruggekussens, voetbankjes en wat dies meer zij gezaaid is, en hoe het Doorniksche tapijt een bloemhof in zijn volle pracht beschaamd maakt, dan hebt gij een denkbeeld van het salon waarin de dansmeester staat te buigen, en van den smaak der dikke dame, die met een breikous in de hand, naast een der gordijnen gezeten is.

„Kom binnen, kom maar binnen m'nheer,” roept mevrouw van Bale met zware stem, „U is zeker zooveel als de dansmeester voor m'n dochter....?”

„Jawel, Mevrouw de barones, om u te dienen,” zegt Jeremias al buigend, en doet een schrede voorwaarts.

„Ha! o zoo!” herneemt de dame, terwijl ze bij Briekols toespraak even naar buiten heeft gezien,

„uwe was mij zooveel als aangerekommandeerd door een winkeldochter van m'nheer Prop, die onze valgordijnen bezorgde en” — terwijl zij hem aanziet: „is uwe bekwaam voor uw vak?”

„Wel zeker Mevrouw de barones,” zegt Brielkol een weinig verlegen.

„Ja” hervat de dame, „we geven ook altijd een hoog loon aan de meesters; neem plaats. M'nheer is op de wandel om alles reis na te gaan, want me krijgen loozees; wil uwe een glaasje mallega of port, of 'n bittertje? de bitter trekken me zelfs, en M'nheer drinkt er altijd een paar glaasjes vóór 't dienee van.”

Mevrouw van Bale is al pratende opgestaan, heeft uit een buffetkastje een fraai likeurkeldertje te voorschijn gehaald, en terwijl ze het den jongen over de tafel toeschuift, zegt ze gulhartig: Neem van je gading;” en dan met een afwijzende beweging der linkerhand, een afgewend gelaat en een opgetrokken neusvleugel: „IK zal je bedanken.”

Maar Jeremias bedankt óók. Zooveel neêrda-lende goedheid van Mevrouw de... — althans van DE Mevrouw in deze mooie kamer — verbaast hem, maar waarlijk hij bedankt; hij bedankt zoowel voor bitter als voor het andere dat

hij niet de eer heeft te kennen; 't is hem te warm, en opstaande: „Ten hoogste verpligt!”

Mevrouw van Bale verklaart anders van geen complimenten te houden; zij kan al spoedig de waarheid niet verzwijgen, dat ze daar nooit bij is groot gebragt. Meer ontvangt haar echter niet — gelukkig! want niets is er dat Mijnheer van Bale méér verontrust dan het denkbeeld, dat zijne dames zich verpraten en DE WAARHEID zullen aan 't licht brengen. Nog maar vijf jaren geleden bestierde Mijnheer van Bale een eenvoudigen windkorenmolen in 't Purmerland; Mijnheer droeg destijds een graauwen meeljas; nu draagt hij zwart lakensche rokken en in 't najaar groene rokken met jagtknoopen er op. Nog altijd volgt hij instinctmatig alle windsveranderingen; hij ziet hem 't liefste in den hoek Noord-Oost ten Noorden, — geheel in tegenspraak met het meerendeel zijner natuurgenooten — maar, 't is den heer van Bale niet kwalijk te nemen. De wind stond in dien hoek en de wieken joegen elkander dolzinnig na, toen Hent de looper hem dien grooten brief bragt. Neef Voelenberg uit Amsterfoort, die voor een goeije twintig jaar als bakkersknecht naar de Oost was getrokken, had er, hoé dat mogt de wind weten, zaken gemaakt, uitmuntende zaken!

en — mogt hij al Oostersche betrekkingen hebben nagelaten, die moesten ongetwijfeld niet zoo echt zijn geweest als het neefschap van van Bale in 't moederland. Genoeg, de Noord-Oostewind ten Noorden had den graauwen molenaar de eerste tijding van een vette en gansch onverwachte erfenis in huis geblazen. Gelukkig dat de wind kan zwijgen, en dat er uit dien hoek van den Purmer nooit een' zijner kennissen naar deze streken komt, maar zijn vrouw! — weetje, z'n vrouw! en vooral z'n dochter! Casper zijn jongen, zal 't niet aan de klok hangen, dat hij van z'n leven meer spek dan kalfsvleesch gegeten heeft; die jongen heeft altijd een hart voor de grootheid gehad: hij hield twee koppel paauwstaarten op den molen, was toen reeds lid van een handboogschutterij en heeft nu later op een beste kostschool heel wat geleerdheid en hooge manieren opgedaan.

Jeremias Briekol heeft zich intusschen verplicht gerekend om voor de eer die hem te beurt valt, aan de jonge Freu... of Jufvrouw, zal hij maar zeggen, les te mogen geven tot Mevrouw een woord van dank te spreken, en geeft ook al spoedig zijn wensch te kennen, dat het hem aange-naam zal wezen, indien hij de danskamer mag opzoeken en er zijn leerlinge ontmoeten.

Mevrouw van Bale heeft dit oogenblik met angst te gemoet gezien. HE. krijgt een verbazende kleur. Nog geen half uur geleden heeft Jeannet, het weërspannige kind, ten stelligste verklaard dat zij geen dansles zou nemen; de lust ontbrak haar geheel, en ook — zij leerde al fratsen genoeg. Datzelfde heeft het meisje reeds vroeger gezegd, en Papa van Bale heeft toegestemd dat Jeannet niet geforceerd en die meester maar moest worden afgezegd. Mevrouw echter had de zaak op haar beloop gelaten. Zie, in vroeger jaren heeft ze, als de kermis in 't land was, niet zelden voor de viedel gestaan. De Roskam en de Vergulde Zon kunnen er nog van getuigen, maar eigenlijk, dat ging op zijn Purmers. In Amsterdam waar ze 't laatst gewoond hadden, heeft van Bale geen GROOTE conversaasje gewild, maar nu, zoo langzamerhand zullen zij die met de bewoners uit de nabuurschap gaan aanknoopen. 's Winters waren er veel „dans-ballen” en op zijn Purmers, dat kon niet. 't Wordt nu duidelijk waarom Mevrouw van Bale eenigzins ontstelt, terwijl de dansmeester den wensch te kennen geeft om zijn jonge leerlinge te mogen opzoeken.

Benige minuten later staat Briekol de dansmeester, in de afgelegen mangelkamer van het huis Meydervoort op de komst van Mevrouw van

Bale te wachten. Mevrouw is hare dochter zeer dringend gaan uitnoodigen om toch — als je blijft en in 's hemels naam! beneden te komen.

Inmiddels stemt Jémie zijn viool, snerpt en knarst met den strijkstok over de snaren: Ach... mein lieber Augustein — Au—” de quint nog iets hooger: Augustein... sjieng sjoeng!

De deur wordt geopend. Mevrouw van Bale treedt binnen en wordt gevolgd door haar dochter, wier eerste aanblik al aanstonds een zonderlingen indruk op den dansmeester maakt.

De totaal indruk was: een knappe boerendeerne in een damesjapon; een fraaije leest doch, van de heupen af: sluik snoek, sans crinoline.

Jans van den molen had wangen als pardijzen; mooiye sprekende kijkers en als ze lachte, dan zag je twee reijen tanden zoo blank als ivoor — koek, daar hield ze niet van. — Lagchen deê ze in 't Purmerland om een haverklap, maar sinds dien middag van den Noord-Oostewind ten Noorden is dat een heele boel minder geworden en de pardijzen zijn ook zoo vast en zoo kleurig niet meer. De molenaar en zijn vrouw hebben van Jans nooit anders dan vrolijkheid en plezier gehad, maar Papa en Mama van Bale mogten aan hunne dochter, sedert haar Jeannet-wording, al

heel weinig vreugde beleven. Wat er nu fijns ter tafel kwam — bah! dat lustte ze niet; van voeten afvegen — met die mooie tapijten — daar kon ze geen hoogte van krijgen. Zoo plat, zoo' náár in der explikaasjes; zoo heel anders als Casper die de kostschool waar hij geleerd had tot eer verstrekte, terwijl Jans, van twee „Mamsellen,” waar ze met „fijne, spichtige nuffen” in 't gelid had moeten zitten, zonder complimenten tot driemalen toe, naar huis was „gedrost”

Briekol maakt een beleefde buiging.

„Goeije morgen,” zegt het meisje en als zij zich dan naar het venster keert, dan wipt zij zich regts op de smalle en tamelijk hoge vensterbank, terwijl de voet van het linkerbeen een steunpunt op den vloer zoekt.

Mevrouw van Bale geeft den dansmeester eenigzins verlegen de stellige verzekering, dat haar dochter van daag niet bijzonder voor de dansles gedispeneerd is, en verder dat het niemendal is, en of m'nheer maar eens wijzen wou: Mema zou wel meêdoen, och ja, dat kan haar niet schelen.

Briekol weet niet regt of Mevrouw.....?

„Och, poerlegrap!” en Mevrouw lacht omdat het eigenlijk zoo mal is, en Briekol lacht omdat het heus in 't geheel niet mal is, en Jans kijkt

erg zwart, omdat het kermisdansen een heele aardigheid, maar bij dag in de mangelkamer en met zoo'n vreemden spulleman te draaijen, nog gekker dan gek is.

„De Jufvrouw heeft misschien een beetje hoofdpijn...?” vischt Briekol niet zonder eenige belangstelling, terwijl hij, verlegen op welke wijze met zijn zwaarwigtige leerlinge te beginnen, nogmaals met het: Ach! mein lieber Augustein, de stemming der viool beproefd en nog eens het Ach! strijkt, het ACH! met point d'orgue.

Mevrouw wil juist den dansmeester een toestemmend knikje toewerpen, toen Jans — wij kunnen haar onmogelijk Jeannette noemen — luide bescheid geeft: „Nee, niks geen hoofdpijn.”

Dat verheugt Jeremias en — als hij dan maar zoo vrij mag wezen om Mevrouw „en place” te verzoeken, niet waar, bij wijze van exempel aan de Jufvrouw? Hij strijkt de eerste noten van een marsch.

De zwaarlijvige ex-molenaarsche staat „an plaas”: „Jeannette zul je nu kijken?..” Zij — Mevrouw van Bale — weet er zoo'n beetje van, hoor-je: de japons-rok wordt met zijn onderhoorigheden aan weêrskanten door stevige handen een weinig naar boven geligt; de zichtbaar geworden tamelijk

lompe voeten en uitstekende enkels in stoffen laarsjes gevat, vertoonen zich inderdaad in een verrassend „en place”: hakken aangesloten, toonen buitenwaarts, precies als een geoefend schutter die in 't gelid staat.

De dansles begint: Mevrouw moet den regtervoet opligten en zóó, met de punt naar beneden, een weinigje verder weêr nederzetten, dán den linkervoet precies hetzelfde — de eene óp, de andere neêr. „Een! twee, drie! vier, Juist! zoo, Juist! zoo,

links! regts, een! twee, drie! vier.”

Terwijl Jeremias geheel en al vervuld met zijne kunst, nu eens met de handen waarin hij viool en strijkstok houdt de maat verduidelijkt, en schuine passen makend gedurig lijf buigend en hoofdknikkend der dame den weg wijst, of dan weder die maat met weinig vloeiende noten op zijne viool aangeeft, stapt Mevrouw — steeds meer getrouseerd waarop de dansmeester geen aanmerking durft maken — plegtstatig voorwaarts.

Die man zwadronneert alsof hij moeder betooveren wil; denkt de dochter.

„Op! neer, drie! vier.” roept de dansmeester. Mooi! zoo. Juist! zoo.”

„Zie je wel Sjaane!” vorsch de moeder, terwijl ze met den rug naar het venster, aan de zij van haar magnetiseur altijd plegtstatig den mangel voorbij stapt.

„Nee!” roept het meisje, en kijkt naar buiten.

Al stappend vindt Mevrouw zulks jammer; zij doet het immers alleen om haar dochter, en weder: „Maar kijk dan!” Jans bedankt voor de gekheid; in elk geval begrijpt ze niet hoe dat loopen nu dansen moet verbeelden! bovendien iets anders houdt haar bezig: In 't vensterkozijn heeft zij een kleine spinneweb ontdekt, waarin juist een vliegje gevlogen is: „Dom ding, wat doe je d'r in!” prevelt ze bij zich zelve, „dat webje glom zoo mooi, hé. Je hoort er niet t'huis, man; 't is de gevangenis voor je; wacht, ik zal er je uit helpen.”

Jans verlost zeer voorzigtig het kleine dier uit het fraai gesponnen striknet der spin. Mevrouw, die de voeten hoe langer zoo sierlijker uitwerpt en daarvoor den meesten lof van den dansmeester inoogst, vraagt bescheiden, wat dit nu eigenlijk voor een dans is. Jeremias aarzelt niet om te verzekeren, dat deze eerste exercise inderdaad de Polonaise genoemd wordt.

„Och kom, een Polonaise! dat is zeer gemakkelijk,” zegt de dame. „En is dát nu een groote-

lui's dans..?" maar eensklaps beseffend, dat ze zich leelijk verpraatte: „Ja juist, me hebben die dikwijls bijgewoond, maar zie bij ons in de Pur...” Och heere, ze was in de war!

Jans, nog altijd op de vensterbank gehurkt en met den blik naar buiten, maakt de opmerking dat vader daar ginds ook de Polonaise aan't dansen is, want ze ziet Mijnheer van Bale langzaam den moestuin uit- en het slingerboschje instappen.

Jeremias Briekol verkeert in den zonderlingen toestand van nederlaag en triomf.

De illusie der van Balens-grootheid was verdwenen. Daarentegen de afstand die hem in zijn verbeelding van de Meydervoortschen gescheiden had, was minder groot geworden en zijn vrijmoedigheid ten volle wedergekeerd. Het delicate, beminnelijke freuletje, met haar blanke handjes en kleine voetjes, waar was ze gebleven! daar ginder op de vensterbank hurkte een onvriendelijk natuurskind, die de lessen der beschaving, der onontbeerlijke gracie versmaadde, maar ook — een vrouw van jaren, een vrouw van omvang, een vrouw van fortuin, in één woord Mevrouw van Bale van Meydervoort achtte het niet beneden zich om op *zijne* aanwijzing volgens *zijn* onderrigt den voet te bewegen....

„Bravo Mevrouw! Op! neer, op! neer, en ter-

wijl hij klapwiekend met zijn armen achteruit treedt en slechts oogen voor de stoffen laarsjes met de uitstekende enkels heeft, is hij de vensterbank genaderd en bonst zoo onzacht met den rug tegen het meisje aan, dat deze bijna haar evenwigt verliest en een : Lompert! niet onderdrukken kan.

Jeremias zegt : Pardon ! en dat het hem waarlijk leed doet, en dat hij niet hoopt de Jufvrouw te hebben zeer gedaan.

De toon waarop de rurale schoone het woordje „zeer” herhaalt, klinkt eenigzins als: ben je niet wijs!

Mevrouw van Bale meent dat Jansook wel had kunnen zien dat me — de dansmeester en zij — er aankwamen, en zachtjes — terwijl Mevrouw voor een oogenblik haar polonaise houding vaarwel zegt — dat ze net als de notaris : verekskuseer moest zeggen.

Dát kun je begrijpen, bedanken als je getrapt wordt! Bovendien ze vond het een akelig gezigt om moeder als een kind het loopen te zien leeren; zoo als „bij ons” dat was dansen, maar dit... arrejakkles!

De moeder wil nog vermanen en Briekol het meisje herinneren dat dit slechts de eerste exercise der danskunst is, maar — met een krachtigen ruk doet Jans het schuifraam naar boven vliegen, trekt de rokken bijeen, wipt de beenen over de vensterbank — en fladdert den tuin in.

In de laatste weken sedert men de stad verliet en op het land was gekomen, had Jans geen aanstoot gegeven, maar van daag — van daag was zij onuitstaanbaar.

Mevrouw van Bale wordt vuurrood nu zij hare dochter op zulk een ongepaste manier ziet verdwijnen, en zoekt daarvoor een afleiding door het inspannen harer krachten om het open gebleven venster weder dicht te trekken. Terwijl de dame tot driemaal toe een vruchteloze poging aanwendt, prevelt zij bij tusschenpoozen: „Nog zoo eenvoudig! — Over 't lood! — Niemendal groothartig! — Te hoog opgeschoven. *Beneden* past het, maar in de *hoogte* schijnt het te knellen.”

Jeremias, die eigenlijk niet regt begreep of Mevrouw van haar dochter dan of zij van het raam sprak, biedt zich aan om een handje te helpen en te beproeven of hij met haar het weerspannige raam in zijn gewonen stand terug kan brengen.

— „O! met plezier.”

Het moet voor Mijnheer van Bale, die juist uit het slingerboschje aan deze zijde der huizing tevoorschijn treedt, een verrassend gezigt zijn, om daarginder zijn zwaarlijvige wederhelft naast en met een vreemden jongman aan de knoppen van het raam der mangelkamer te zien hangen. Zonder Mijneer in zijn be-

spiegelingen van het wat en waarom te volgen, beschouwen wij liever den heer van Meydervoort zelve. 't Is duidelijk te zien dat ZE. de vader van Jufvrouw Jans is. Een frisch en rond en kleurig gezigt. Zooals hij daar staat, in den zwarten rok en pantalon, met den witten das om den dikken hals, met den lagen zwart viltten hoed op het hoofd en den dikken stok met zilveren knop in de hand, kan er geen schepsel aan twijfelen, dat hij een man van geboorte is; neemt men echter alleen het hoofd — waarvan de ooren nog al erg dik en rood en opmerkelijk naar vorenstaande, de sporen vertoonen dat ze vroeger ringetjes droegen — en denkt men zich om den hals een valen das, een graauwen jas om het stevige ligchaam, en een dito pet op dat hoofd, dan bestaat er geen twijfel, dan zegt men: Hoe vaar je van Bale....? braaf koorn aan den molen....? Stevige wind! Goeije morgen!

Op hetzelfde oogenblik dat Mevrouw van Bale met schrik haar echtgenoot bespeurt, verdubbelt Jeremias zijne krachten; het raam schiet los; zakt met geweld naar beneden, en geeft aan de dame die daarop geenszins verdacht was, zulk een schok, dat HE. zeker op den harden vloer zou zijn terecht gekomen indien zij niet tegen Jémie ware

aangevallen. De dansmeester, die zeker niet gedroomd heeft, dat hij bij zijn eerste les de dochter van „t kasteel” door het venster verjagen en de moeder in zijn armen zou opvangen, haast zich om Mevrouw van Bale aan zich zelve weder te geven, terwijl hij zich verder over zijn „hulp” verontschuldigt en beweert, dat de ruk wel wat

sterk was, maar zich tevens verheugt dat mevrouw, nietwaar, zonder letsel gebleven en het raam toch weêr in zijn gewone voeg is teruggebracht.

Gelukkig is mijnheer van Bale niemen-dal jaloersch — allemaal wereldsche gekheid! — want

ook het oogenblik toen zijne gade in Jémie's ar-

men zonk, is hem niet ontgaan. Neen, de heer van Meydervoort heeft de scène gezien en, alle deftigheid vergetend, heeft hij gelagchen dat hij schudde, gelagchen dat zijn ooren er van op bersten stonden.

Mijnheer van Bale veegt zich nog de tranen die hij lachte van de blozende wang, nu hij de mangelkamer binnentreedt: „Wel Suze, wat voert u hier uit,” zegt hij zoo deftig als hem mogelijk is, „u heeft daar een aardige val gemaakt,” op Jeremias wijzend: „Wie is die meneer...?”

Mevrouw geeft de noodige opheldering en als zij gezegd heeft, dat *die* de dansmeester is, dan kijkt de heer van Meydervoort wel uiterst verbaasd, maar is toch zoo beleefd om goedig knikkend: Dag vriendschap, te zeggen, hetgeen Jeremias met een diepe buiging beantwoordt.

„Suse, de tuinman heeft twee miljoenen in de bakkes, u zal er aan denken voor het nadessert,” herneemt de heer van Meydervoort in alle deftigheid en weder tot Briekol: „Wel man, verdien jij de kost met dansen?”

Jeremias beantwoordt die vraag toestemmend, en prevelt iets van dank voor het vertrouwen.

„Je hebt niemendal te danken,” is van Bales antwoord „want zie, ik heb je in 't geheel niet verwacht. Niet dat we om de kosten malen, daar

niet van, maar de Jufvrouw komt volleerd van de school en heeft er geen zin in."

Mevrouw van Bale acht het noodzakelijk om hare verhouding tegenover den dansmeester te redden, en slaagt er met eenige kleine draaijerijen gemakkelijk in, om haar echtgenoot tot de erkenning te brengen: ja, dat men in "onze stand" met alles op de hoogte moet blijven, en ook — dat sprak van zelf — als er een nieuwe dans was uitgevonden. "Zóó, heb je wat nieuws, vriendschap...?" is zijn besluit terwijl hij zich deftig op een stoel zet en zijn kin op den zilveren stok-knop laat rusten, en weder: "t Zal ligt niet veel raars zijn."

Jeremias aarzelt; immers die vrouw wil iets meer dan ze "in vroegeren stand" — hij is daar zeker van — geleerd heeft; en echter er is in de kunst maar weinig vooruitgang; zijn zalige vader sprak altijd van de klassieken; dat waren de Menuets, de Walzen, Galops en deftige contradansen; Mijnheer van Bale gewaagde in weêrspraak met zijne vrouw met weinig ingenomenheid van dat nieuwe; welnu, de waarheid bovenal! en Jémie stemt toe, dat al wat nieuws is gekomen, verre bij het oude moet achterstaan.

"Zoo zoo," zegt van Bale. "Ziet u wel, Suse, precies als met die vreemde talen, geen mensch die

ze verstaat; als Casper met z'n Fransch en Engelsch aan den gang is, dan heb u werk om je lagchen te houwen; alles wereldsche gekheid!" tot Jémie met ingenomenheid: "Jij meent de kadrielje hé?"

— "Ja juist Mijnheer van Bale."

Van Bale staart een oogenblik met een verheerlijkte uitdrukking op het blozend gelaat naar den vloer. In zijne verbeelding is het de vloer der gelagkamer in de Roskam als 't kermis te K was. Dáár heeft hij Suse voor 't eerste ontmoet: hij heeft er naast haar gezeten op één en denzelfden stoel met z'n beijen — aangesloten! hand in hand! rooije wijn met suiker! toen, toen hebben ze er gedanst, hij en "de meid" dat de heele troep er naar kijken moest; al z'n leven! en jaar op jaar zijn ze d'r weêr geweest: "Jandorie!" roept Mijnheer van Bale, en dan in verrukking, terwijl hij den linkerarm met de gesloten vuist stokstijf naar zijn wederhelft uitstrekt: "Suus! ken j'm nog van Jaapie sta stil!

Een vuurrood overtrekt Mevrouw van Bale's gelaat.

HE. wil — nee! o foei! en dergelijken meer zeggen, doch het stokt haar in de keel. Hoe was het mogelijk dat Gerrit — Gerhardus — zich zoo kon vergeten. Snel heeft zij een bestraffenden blik op van Bale geworpen, en schier gelijktijdig

ziet zij naar den dansmeester, om zich te vergewissen welk een indruk die gemeene uitval van haar man op hem gemaakt heeft.

Moeder Briekol heeft regt om haar Jémie een vlugge en *slimme* jongen te noemen. Neen, Jeremias lacht niet, en Jeremias trekt zelfs geen spotachtig gezigt; hij kwam geheel op de hoogte. Terwijl hij zijn viool stijf tusschen kin en borstbeen geklemd houdt, zieg-zaagt hij een paar malen met den strijkestok en dan — dan klinkt het een beetje snerpnd maar toch duidelijk door de mangelkamer:

Het is er van Jaap, het is er van Jaap,
En 't is er van Jaapje sta stil!

Neen, de blik zijner echtgenoot heeft Mijnheer van Bale niet uit de gelagkamer kunnen wegtooveren. Hij is er! In verrukking ziet hij den dansmeester aan: „Jij hebt 'em! waarachtig, jij hebt 'em!” roept hij Briekol toe. Opspringend van zijn stoel trekt van Bale de broekpijpen bij den zijnaad een weinig naar boven, stemt met de viool mede:

„En wáárom zou ik stille staan..?” grijpt zijn aarzelende Suse bij een tip van haar kleed; roept luider: „Kom wijf we motten de Jaap nog eens dansen!” en dan, met een geweldigen trap op den vloer: „Alló van voren af aan.”

Vier motieven maken spoedig een eind aan Me-

vrouw van Bale's aarzeling: De dansmeester heeft niet gelagchen; de dansmeester erkent door het stukje te spelen, dat de dans niet beneden fatsoen is; van Bale is als de wind, heeft hij zijn koers bepaald dan hou j'em niet tegen, en eindelijk — was die dans een dans van de grootheid, dan zou de meester eens „een Jaap” zien vertoonen, zooals hij er vast nog nooit een beleefd had.

Nu staan de echtelieden tegenover elkander; jammer dat die lange japon Mevrouw zoo op den voet hangt, want haar handen moet zij vrij houden. Sterker beweert de viool: dat het van Jaapje sta stil is, Mijnheer en Mevrouw van Bale verzekeren dat mede. Daar komen de armen en voeten in beweging. Nu eens klotsen de hakken der stevels van Mijnheer van Bale tegen elkaar, dan weder beschrijven de panden van zijn rok een halven cirkel; zoo even sloeg hij den regter-hak met kracht tegen den vloer, nu weêr wipt zijn linker stavel regtlijnig naar boven; de beenen der echtelieden zwaaijen links en regs: „Ik heb van z'n leven geen kwaad gedaan,” hun armen en handen bevestigen dat mede. Bij het kernachtige refrein:

En 't is er van Jaap, en 't is er van Jaap!

En 't is er van Jaapje sta stil,

worden de bewegingen sterker en de sprongen
8*

stouter, terwijl bij het laatste en alles beslissende: *stil*, de echtelieden daarentegen eensklaps in een treffende houding als aan den grond staan

genageld — een houding, die het penseel van den schilder wel waardig zou zijn.

„Wat zeg je dáárvan!” roept van Bale den dansmeester toe, nadat de pose geëindigd is en hij zich met de roksmouw de zweetdruppels van het aangezicht wischt.

Jeremias bekent, dat het waarlijk de moeite waard is.

„Dat dunkt me!” roemt van Bale, en weder visschend:

„Hé, wat zeg je, jij bent een kenner?”

Nogmaals, Jeremias vindt het onverbeterlijk. Mevrouw glimt van zelfvoldoening.

„Jij hebt er verstand van,” verzekert de danser; haastig tast hij in den zak; haalt een blanken rijksdaalder te voorschijn; drukt dien den verbaasden Jémie in de hand, en, als hij in haast heeft verzekerd, dat hij daarop niet dood blijft, dan roept hij: „Nog eens!” en 't krast weêr en 't danst weêr:

Het *is* er van Jaap, het *is* er van Jaap,
En 't *is* er van Jaapje sta stil.

Behalve het raam, waardoor de jonge Jufvrouw Jans aan de dansles ontvlugt is, heeft de mangelkamer er nog een aan de zijde van de steenen plaats, die dit uitgebouwde vertrek van de stalling der huizinge scheidt. Om de onvrijheid met de passage, heeft Mevrouw des morgens de luiken van het laatste venster doen sluiten. Nogtans die luiken zijn niet hermetisch gesloten, daar bleef een breede reet. Jozef de huisknecht in zijn

rood-gele liverei, door het rumoer in de mangelkamer opmerkzaam geworden, heeft door die reet naar binnen gegluurd. „Pots sappermenten! Trijn, Ka, Willem, kom reis kijken!” en het keukenpersoneel heeft op en over elkaar het spektakel bespied en ze hebben elkander een „sust” en „stil” toegegoeched en zijn bijna gestikt van het lagchen.

Maar terzelfder tijd dreigde er een ander te stikken van kwaadheid. Casper de stamhouder der van Bale's, de zoon die sedert den Noord-Noord-Oostenwind, de kostschool bezocht en, zooals zijn vader beweerde, een hart voor de hoogheid had, Casper is met zijn geweer ter musschenjagt naar beneden gekomen; heeft aan gene zijde der huizing een leven gehoord alsof het kermis te K. was; is haastig naar die zijde gelooopen; een blik naar binnen slaande heeft hij gezien, en..... allemachtig! moeten zijn ouders zich zoo vergeten! zich zoo aan de kaak stellen! hem zoo compromitteren! Wat let hem dat hij met een stevigen vuistslag op het venster tegen zulk een dolzinnigheid protesteert. Wat let hem om dien verv..... snoeshaan met zijn viool dat ploertig-spel te doen eindigen, om zijn dwaze ouders te gelasten zich niet langer als uitgelatenen bespottelijk te maken. Intusschen de dans is ge-

eindigd en Casper herinnert zich, dat zijn mama wel gelijk heeft met haar echtgenoot bij den wind

te vergelijken: — heeft hij zijn koers bepaald dan hou j'em niet tegen, en — is de drukking vanden wind soms krachtig, zijn vuist was het in vroegere jaren niet minder. Casper stikt bijna van kwaadheid, maar wendt zich af en verwenscht onder 't heengaan zijn arme ouders — omdat ze nog eens waarlijk gelukkig zijn.

Ja, de echtelieden van Bale zijn nog eens waarlijk gelukkig; gelukkig even als de oude, wan-

neer hij den vroeger zoo geliefden drijftol nog eens lustig voor zijne kleinkinders snorren doet; ze zijn waarlijk gelukkig, het keurslijf van fatsoen en grootheid waarin ze gekneld waren, hebben ze — misschien heel onfatsoenlijk — voor eenige oogenblikken van zich gesmeten. Maar 't is niet dat dansen — 't is

het herdenken van vroegeren tijd ; het nog eens doorleven van gelukkige dagen die voorbij zijn , van dagen waarin ze waren die ze nog zijn , maar die ze niet meer wezen mogen. Heeft er iemand geglimlacht toen hij het echtpaar 'den Jaap zag vertoonen.... dat mogt wel, 't was belagchelijk — Mijnheer in zijn deftig gewaad en Mevrouw in haar robe *en crinoline*, maar, nu die grap voorbij is, nu gevoelen wij iets anders, iets meer, nu hooren wij van Bale uitroepen: „Suus, waar zijn die tijen!” en dan — dan staart hij een oogenblik voor zich heen: in verbeelding keert hij met Suus aan den arm, naar den molen terug en is er de knapste molenaar uit de landstreek — dat was ie — en dan, dan zit hij in de ouderlingenbank, of rookt zijn „korte endje” op den omgang van zijn torenvormige woning, terwijl hij een uitzigt geniet, een uitzigt — zoo vrij als de wind!

Ik weet niet of er zich onder de zweetdruppels die Mijnheer op het aangezigt glimmen, niet een druppel van anderen oorsprong gemengd heeft, althans, er ligt iets droevigs in zijn stem nu hij langzaam herhaalt: „waar zijn ze gebleven!”

Bons! — De geel-roode liverei is met de keukenkornet, louter van 't lagchen, op de plaats aan 't stoeijen geraakt. De laatste bonst vrij onzacht te-

gen het vensterluik der mangelkamer en het keukenpersoneel, voor ontdekking beducht, stuift haastig uiteen. De dansmeester, die al lang gemeend heeft dat men daarachter plezier had, bewaart een rustige houding. Mevrouw wordt purper en roept: „Die meides!” Mijnheer van Bale keert door dien bons en door den uitval zijner Suse tot het volle bewustzijn der werkelijkheid terug; hij doorziet de mogelijkheid dat hij met zijn Suse door de booiën bespied, ja mogelijk is uitgelagchen; zijn verlegenheid tracht hij door het aannemen van een hoogen toon — die hem voorheen onbekend en nu nog gansch niet eigen is — te bemantelen. De vrindschap — dansmeester — moet begrijpen, dat het een groote eer voor hem geweest is; het komt er bij Mijnheer „niet op aan” en op een paar rijksdaalders „blijft hij niet dood,” maar vooreerst had hij nu genoeg van die „wereldsche gekheid” en, knikkend met een: „besjoer!” verlaat hij in alle deftigheid de mangelkamer, de kamer — waarin hij zich dwaas heeft vergeten. Mijnheer zal eens eventjes gaan kijken waar die weêrgasche booiën.....

Terwijl van Bale Jozef in het desertkamertje aan 't zilver-poetsen, Ka in de keuken aan 't erwten doppen, Willem in den stal aan 't rossen

der paarden, Trijn in de eetkamer aan 't boenen, en allen inderdaad met aan den arbeid verslaafde gezigten in hun werk vindt; terwijl Mijnheer apropos van dien bons haast tot het besluit van: *de wind!* komt — ruikt het in het salon waar de dansmeester ontvangen is en nu zijn afscheid bekamt, naar portwijn: lost Casper een zwaar schot hagel op eenige arme muschjes, die niet wisten dat de moestuin van Meydervoorst speciaal tot voeding der familie van Bale en onderhoorigen bewerkt wordt en kunt gij Jans op een afgelegen plekje in het bosch niet ver van de jagtpaal — waar Jeremias' reis-toilet ligt verborgen — met het maken

van een zodenbank onledig vinden.

De mouwen van haar japon heeft zij naar boven gestroopt, — flinke armen! — De overkompleetebanen van haar japon, zooveel mogelijk tusschen de knieën geklemd, steekt zij met krachtige hand de zoden

van heide en mos, terwijl zij nu en dan bij eenig geritsel verschrikt de oogen in 't ronde slaat om te zien, of daar ook iemand is die haar arbeid bespiedt.

Ja — in 't tuintje achter den molen heeft zij met Jochem in vroeger tijd ook zoo'n bank, maar van graszoden gemaakt. Dat was om vader op zijn jaardag te verrassen; toen moest zij dien kleinen arbeid uitbreken: 't was melken, karnen, boter maken; 't was schrobben, boenen, schuren, week uit week in, en nu, nu moet ze boeken lezen, en met kleur-saijet werken, bah! ze heeft er geen lust in; zie, ze mag haar eigen bed niet eens afhaken; ze *wil* wat uitvoeren, en daarom heeft ze aan de andere zij van de plaats ook al zoo'n bank geknutseld. Vader heeft hem laatst gevonden en gezegd, dat hij precies een bank had ontdekt als „bij ons in het tuintje” en wel te wenschen, dat er ook een was met het uitzigt op den Wilderveenschen molen.

Jans heeft nog frisscher blos dan straks in de mangelmaker — zij werkt! en als ze de zoden een voor een ter zij legt, dan denkt ze gedurig aan Jochem, aan Jochem dien ze lief had en die ook haar wel eens heeft aangekeken alsof hij háár lief had; aan Jochem die de tranen in de oogen

had, toen ze uit de Purmer naar dat ellendige Amsterdam gingen verhuizen, naar de stad waar ze als een klein kind bij een Fransche Mam-sel van oui en non had moeten leeren en honderde fratsen meer; van manieren, en van tenez vous droit mademoiselle, en zelfs van bouche fermée als ze 's middags een larie soepje of flaauphartige rijst met een melksausje at. Ja ze denkt aan Jochem, die negentien was toen zij als zestienjarige het land verliet om in de stad als een vlinder te worden opgezet. Maar eigenlijk — aan Jochem mag ze niet meer denken, neen, omdat Jochem zich te min heeft gerekend om achter het glaasje te komen en tevens voor den speldenprik heeft bedankt. Jochem — zij vernam het uit goede bron — heeft zijn hand en zijn hart aan Klaartje geschonken en is met Klaartje getrouwd. Klaartje had een wipneus — onbegrijpelijk van Jochem. Jochem hield van een mooijen neus; hij zelf had er een, een regte; de neus van dien dansmeester had wel iets van Jochem's neus, maar anders..... wat laffe voeten! lage schoenen met zwarte strikjes; voor een man — arrejakkies! Wat moeder ook praten zou, ze kwam *niet* voor den dag als die laffert nog eens moest komen.

Wat hoort ze.... is 't weêr een eekhoorntje

dat over de takken huppelt...? Neen, daar ginder ritselt iets tusschen de struiken. Met ingehouden adem en achter een zwaren boomstam terug gedoken, blijft het meisje naar die zijden turen. 't Is een man. Op geen honderd pas afstand van de plaats waar zij zich bevindt, daalt hij in de greppel.... bij den jagtpaal wordt hij duidelijker zichtbaar. Hij houdt er stil; kijkt in 't ronde — zij, achter den boom verscholen, ziet zijn gelaat.... hij is 't — ja de man met zijn flauwe voeten. Nu zet hij zich op den grond. Zij — zich op de toonen verheffend, slaat zijne bewegingen gade en bespeurt nu duidelijk, hoe hij een pak van onder het struikgewas te voorschijn haalt, zijn strikschoentjes uit wipt en die voor een paar stevige riemschoenen verwisselt; hoe hij zijn broekspijpen een weinig naar boven slaat; straks opgestaan, zich een stijfachtig, ongemoeizaam jasje over den puntige rok trekt; na weinige seconden de andere glooijing der greppel opstapt en verder, in een schuine rigting, over de heide het pad naar den zandweg kiest.

't Is Jeremias. In zijn zak rammelen — harmonisch geluid — drie blanke rijksdaalders, maar, in zijn hoofd is 't nog een heel ander gerammel. 't Is er een spektakel van geweld;

't is er kermis; een dikke jufvrouw slaat er op een turksche trom het welbekende: „En 't is er van Jaap;” zonder ophouden klinkt die schoone trom-melodie en de mackintosh blaast met zijn *kriekekrak* de trombone of schuiftrompet. 't Gaat alles in het hoofd onbegrijpelijk vlug in zijn werk. Mijnheer en Mevrouw van Bale dansen met moeder, Dora, de magere mijnheer Prop, van Kurken, Truitje en nog een heele boel vreemde gezigten „een patertje langs den kant” — altijd op de wijs van Jaap met de turksche trom; eensklaps springt Vief — wijlen vaders concurrent en nog de zijne — met een vreeselijken zwaai in het midden van den kring. Mijnheer Vief maakt een pirouette met den vaart van een drijftol. Nu hij stilstaat spitst hij zich op den regtertoon en breidt zijn armen uit. In een oogwenk wordt de menschenkring een piramide, waarvan Vief het voetstuk is; boven op staat Jufvrouw van Bale met een hoog roode kleur. Van Kurken grijnst; moeder en Dora zien angstig; Mijnheer en Mevrouw van Bale transpireren; de piedestal wipt vooruit — vooruit met zijn vracht en telkens tegen Jémies voeten aan; hoe snel de laatste zich wendt, hoe vlug hij ook keert en ook zwenkt, de wippende toon kwetst hem gedurig; *zijn* „vlugge voeten” kunnen

niet uit den weg, en het bonst en bazuïnt nog van „Jaap,” en Jeremias, ten einde raad, neemt de toevlugt tot zijn handen — hij slaat ze krachtig aan de piramide; met een gymnastischen sprong troont hij zich op den top en Dat moet van dien portwijn komen, denkt de jongen, terwijl hij zich geweld doet om den dreun en de piramide uit zijn hoofd te verbannen. Die wijn was lekker, maar helaas! de dansmeester behoefde vooreerst op Meydervoort niet terug te komen — vooreerst! — vernietigde hoop! en moeder en Dora keken zoo droevig, en van Kurken grijsde en een vreemd geluid treft Jémies ooren. Eensklaps wendt hij zich om. Van de Meydervoortsche zijde ziet hij twee vonken vuurs op hem toeschieten; ze naderen snel en zijn hem nabij. Jémie doet een sprong achteruit; een groot zwart monster waagt met een vervaarlijken grijns een aanval op de pijlers zijner toekomst. Nogmaals wijkt Briekol terug; grijpt zijn viool in den zijden foulard — het eenige wapen dat hij zich verschaffen kan — en slaat er dolzinnig meê voor zich heen. Nu eens raakt de viool den grond en dan weder den loggen grijnzenden kop van het monster. Een gerekt en sissend tchie! dat zich op eenigen afstand doet hooren, schijnt de bekoelde woede

van het ondiep op nieuw en krachtig aan te vuren. Nogmaals waagt hij den aanval, gromt een vinnig accoord en klemt het regterbeen van den dansmeester tusschen zijn nijldige tanden. Een vreeselijke slag, die het speeltuig van den verwonde in spaanders doet vliegen, daalt er neêr op het linker oog van den beleediger; hij duizelt, jankend laat hij los: nóg een geweldige slag waardoor de verweerder slechts den hals van zijn

viool in de hand houdt, treft den kop van het dier, en, terwijl nu Jémie kermend van de pijn

en tastend naar het gekwetste been, bleek en bevend op de heide ter neêrzinkt, ziet hij, hoe Juno de zwarte kettinghond van Meydervoort, bijna met zijn snoet op den grond en met den staart tusschen de beenen al jankend en grommend het hazenpad kiest.

Geen vijf seconden later snort een spade langs den rug van den vlugtenden Juno. De persoon die haar afwierp heeft den zwarte bovendien nog een paar zeer weinig vleijende woorden naar den kop geslingerd, die hem echter even weinig leed doen als de spade het gedaan heeft.

De scène die wij beschreven heeft slechts weinige seconden geduurd. Jans heeft den aanval gezien, maar 't was reeds te laat; zich zelve vergetend snelt zij vooruit, doet, zoo als wij zagen een krachtige en vergeefsche poging om Juno met haar werktuig te straffen, en ijlt naar de plek waar Briekol al steunende ter nederzit.

Niet waar, hij is gebeten...?

„Ach ja in het been!” zegt Jémie pijnlijk terwijl hij een verrasten blik op het meisje slaat, en, als zij die laatste woorden verneemt, dan klinken ze haar zoo droevig en veel beduidend in de ooren, en zegt ze medelijdend: „Och heer, *in het been!*”

't Is geen wonder dat Jeremias, bij den zonderlingen toestand waarin hij reeds vóór zijn onge-

val verkeerde, nu van lieverlede geheel van zijn stuk raakt. Die boersche schoone straks zoo stroef en forsch, ze beklaagt hem zoo zachtaardig: „Stakker” zegt ze, en dan weder: „Och, bloed!” en als zij vervolgens meêwarig: „Dat schaap!” prevelt dan heeft ze — niets nuffig — den toestand van het lijdende been onderzocht, en er haar linnen zakdoek ter stelping van het bloed omheen gewonden.

„Mijn viool!” zucht Briekol op droevigen toon, terwijl hij, zoo bleek als een doode, den doffen blik naar de stukken van vaders verbrijzelde speeltuig rigt: „Ook mijn viool!” en dan — dan is hij zich zelf niet meer meester — het moge kinderachtig zijn of niet, de tranen springen hem in de oogen, zij rollen hem langs de wangen; hij snikt; moeder en Dora hebben geen kostwinner meer; van Kurken grijnst, o, o, wat grijnst hij!

De schoone van Meydervoort vindt den weenen-den jongen met zijn stevige riemschoenen aan de voeten minder laf en flauw, dan zij straks den dansmeester vond in zijne lage schoenen met strikjes. Jans heeft gevoel voor andermans leed, wij zagen hoe zij het vliegje bevrijdde, gelijk zij wel graag uit het glimmende web waarin *zij* zelve gevangen is, verlost zoude zijn. Maar *hoe* dien stakker te helpen? Niemand ziet ze; naar Meyder-

voort terug loopen kan hij niet; — ha! daarginder bij een kromming van den zandweg, daar ziet zij de kar van den Wilderveenschen molen te voorschijn komen. Bruin loopt langzaam al heeft hij ook slechts een leege kar door het zand te trekken, maar toch hij nadert: „Bedaar maar stakker, die kar zal je wel meê nemen,” zegt het meisje goedhartig, en dan bij zich zelve: Jochems neus, warempel zijn neus!

De kar is nabij de plek gekomen waar zij wordt opgewacht. Jans heeft den voerman haar verlangen al toegeroepen en ten bescheid gekregen, dat die dansmeester voor zijn part tot ginder wel meê kon „varen,” verder kon hij niet gaan, want — er kwam volk voor den molen. 't Is niet waarschijnlijk dat Jans uit dit laatste begreep dat de knecht te huis moest wezen omdat men koopers voor den molen verwachtte, aangezien de eigenaar — zooals reeds ter loops werd verhaald — onlangs gestorven was.

Jeremias die eerst nog had tegengestribbeld dat hij wél gaan kon, heeft ten laatste met behulp van zijn beschermster en den muldersknecht het voertuig beklommen en er op eenige ledige meelzakken plaats genomen; de stukken van zijn viool, door het meisje bijeenverzameld, liggen in den rooden foulard aan zijne zijde. Wat Jans betreft, zij begrijpt wel wie den nijldigen Juno op die arme beenen heeft

afgezonden, en de woorden: Die leelijkheid! die gemeenert! spelen haar gedurig op de lippen; Casper zal zij 't inpeperen, dat zal ze; maar, aanvankelijk goed maken wat haar broeder misdeed, dat zal ze evenzeer zooveel ze dat kan. — De bruine vervolgt intusschen zijn weg en, nu de voerman, die het meisje de kar ziet volgen, haar toeroept: „Als je d'r óók op wilt zitten dan zal 'k nog is stilhouwen...” klinkt luide haar antwoord: „Niet noodig!” en slaat zij de handen aan de beide achterhouten der meelkar, heft zich met een wip naar boven, wendt zich om onder 't springen en zit alras op het achterende der kar met de beenen er buiten.

't Is avond. Wij bevinden ons in een der halfronde vertrekken van den Wilderveenschen molen. Onder 't rijden op de kar is Jémie heel náár geworden; hij heeft een soort van flauwte gekregen en de gulhartige molenaars-weduw heeft het opperbest gevonden dat Jeremias Briekol in haar woning een beetje bekomen zou; och heere! zij kende hem zoo goed; toen hij nog 'n jongetje was, toen heeft hij dikwijls met haar zalige Wimpke gespeeld; ze had het heel best gevonden aldat het heur aandeê hem weêr te zien. Maar de jongen was niet „bekomen,” hij was aan 't beven en aan 't klappertanden ge-

raakt — nou zou je zeggen van zoo'n hond —
zoo'n weêrlichsche hond!!

Moeder Briekol staat met bekreten oogen naast Dora bij de bedsteê waarin haar jongen met de koorts te bed ligt. Moeder Briekol beweert — ofschoon Dora zich er niets van herinneren kan — dat zij wel gezegd heeft dat hóóg-op laag-neer kwam; aan de Jufvrouw die zoo vriendelijk was en haar jongen tot nu toe had ter zijde gestaan, wou zij 't niet wijten, maar, wat deê men zoo'n hond te houden, zoo'n fielt van 'n hond! haar Jémie was zoo'n aardige, vlugge en vrolijke jongen, en de meester (1) had hem uit voorzigtigheid nog meer geteisterd en gemeend dat het niets was, maar dat het been wel stijf kon blijven. Ja, ze had het wel gezegd! En nú — haar kostwinner een stijf been! zij zou het aangeven, aangeven bij 't geregt van de politie; de Jufvrouw moest het niet kwalijk nemen, maar aangeven dat deê ze 't, en dan de viool, de viool van haar David!

De jonge Jufvrouw — over wiemen op Meydervoort in de grootste ongerustheid verkeert — heeft even veel medelijden met die ontstelde moeder als met haar zoon, wiens neus.... 't was kinderachtig, maar zij had gedurig een onweersaanbare neiging om dien bleeken neus eens eventjes aan te raken. Eau de Cologne

(1) Chirurgijn.

droeg ze niet bij zich en in den molen was het ook niet voorhanden... azijn met water aan den zakdoek, zie— dat doet toch ook goed... Wat snuift hij het op.. Daar slaat hij even de oogleden naar boven: „Nog eens ruiken niet waar...?” — „Ja!” zegt de jongen en dan, als zij weder de laafnis aan dien neus ver-

schaft, dan ziet hij haar aan en zegt zoo raar en dieptreffend: „Och—lieve Jufvrouw!”

Lieve Jufvrouw! De neus krijgt nóg wat. De dochter van „t kasteel” heeft er weinig over getobd dat men haar te huis zoude wachten, doch — nu de avond

reeds gekomen is, en ook de moeder en zuster van den jongen tegenwoordig zijn, nu wordt het wat vreemd om langer te blijven. Zij zal vertrekken, maar toch — het scheiden valt haar moeilijk. Waarom...? Zie maar in 't ronde; immers zij is er op welbekend territoor; zij ademt er onder die vele verdiepingen met den molenkap in den top; zij hoort er het gesoes der scheerende wiken; het eigenaardig gezucht en gebons der assen en wielen en molensteenen in de hoogte. Had zij zoo even slechts oogen voor den stakker', nu heeft zij maar oogen voor den molen. „'t Is tot je dienst!" zegt ze haastig, wanneer de moeder haar voor de hulpe bedankt; den bleeken jongen mag zij nog even een „beterschap" toewenschen en iets klopperigs gevoelen als hij 'haar „zoo bijzonder" de hand drukt; aan Jufvrouw Dora een groet schenken als zij haar hoed grijpt, maar dan — dan snelt zij het kamertjen uit. — Even rondgezien in den breeden en ruw geplaveiden middengang, die voor de meelkar aan beide zijden een uitgang naar buiten heeft en de onderwoning in tweeën scheidt. Niemand is er. Links moet de smalle trap zijn. Een, twee, drie — de uitgesleten trappen op. Ja, dat is de eerste verdieping. Zóó regts, was

•

•

het in den Purmerschen molen de slaapkamer van vader en moeder; ginds haar eigen vertrekje. Nu het trapje op dat naar den rogzolder voert....

„Ha, moet je mijn hebben!” klinkt een stem uit de hoogte, en als Jans, door die onverwachte toespraak een weinig ontsteld, naar boven ziet, dan ontwaart zij de bejaarde molenaars-weduw, die juist met het „volk om den molen” van haar inspectietogt uit de bovenverdiepingen terugkeert.

„Nee, ik wou eens kijken,” zegt het meisje opregt; maar nu, nu is de lust tot verder onderzoek haar ontgaan; zij groet de weduw en ontvangt met een goedig maar eenigzins olijk knip-oogje de verzekering, dat de jongen, hoor je, kan blijven zoolang als de meester het noodig vindt, omdat Jeremias Briekol altijd een aardige jongen was, die in vroeger jaren altijd met haar zalige Wimpje speelde; dat ie inderdaad liever naar het luijen (1) en steenbillen (2) keek dan te huis naar de chassedewiets van zijn vader, en weder, dat de juffer maar niet zoo blozen moest, en met iets lagchends: „t Is toch geen schande!”

(1) Het op- en neer laten der graan- of meelzakken.

(2) Het weder scherp beitelen der kerven in de maalsteen. Deze arbeid is de zwaarste en meest beduidende in het molenaarsvak en die hem het beste verstaat, wordt de knapste mulder genoemd.

Vuurrood snelt Jans de trappen af en de poort van den molen uit.

Na een haastigen loop te huis gekomen wordt er onder hare directie nog dienzelfden avond op Meydervoort een drama gespeeld, waarin de jonge heer Casper meesterlijk de rol der lijdende onschuld vervult; waarin de heer van Bale het bewijs levert dat zijn handen nog kracht genoeg zouden bezitten om den bilbeitel te besturen, en in welks laatste bedrijf Mevrouw van Bale als toeschouwster de ongelooftelijke waarheid verneemt, dat de lijdende onschuld geen onschuld is, en de gordijn eerst wordt neêrgelaten nadat er een algemeene verzoening heeft plaats gehad.

Omstreeks veertien dagen na dien dag toen het zulk mooi weêr was, vinden wij Jufvrouw Truitje in den manufactuurwinkel van Mijnheer Prop in hare bediening terug. Jufvrouw Truitje is afgevallen; haar oogjes staan even verschrikt als vroeger maar liggen dieper; het geelrosse haar is precies hetzelfde, maar het gespikkelde steenrood harer wangen heeft iets valers gekregen; haar spelden en naaldenkussen valt minder in 't oog, terwijl hare stem bepaald iets melancholisch heeft bekommen, dit laatste te bemerken wanneer zij op den

eisch van een dikken boer ten bescheid geeft: „As-je-blijf — vijf-el-len-baai.”

Ja, Jufvrouw Truitje is zonder eenigen twijfel afgevallen en hare handen hebben gedurig iets beverigs, terwijl haar hartje niet zelden iets klopperigs heeft. Geen wonder: de dansles op Meydervoort die zij den goeden Jémie bezorgd en zoo mooi had voorgespiegeld, de dansles waarvan zij hem de schoonste toekomst voorspelde, zij is op het droevigst geëindigd; de arme jongen is allerongelukkigst te pas gekomen en — „O, moest u *viyf* el-len baai...?” ik meende van vier...?” — en nog altijd ligt Jémie ziek op den Wilderveenschen molen terwijl zijne moeder en zuster er voortdurend met hem zijn. Truitje heeft in al die dagen niemand van de Briekòls gezien, en, naar den molen te gaan, daartoe heeft haar de tijd en misschien ook de moed ontbroken. Zij gevoelt zich schuldig; zij is de hoofdbewerkster van dien rampzaligen togt geweest en, als zij aan haar roeping voldaan en den boer op de hoogte van de weêrsgesteldheid gebragt heeft, dan vallen er na zijn vertrek uit haar verschrikte oogjes een paar dikke tranen op het roode baai dat ze weêr in de winkelkast bergt.

Mijnheer Prop die, eenigzins in weêrspraak met zijn naam, de wandelende dood wordt genoemd, en

op dit oogenblik ginds achter een lessenaartje aan het schrijven is, heeft al sedert geruimen tijd „de lijdende ommekeering op de gelaatstrekken enz. van zijne winkeljufvrouw bespeurd.” Mijnheer Prop begrijpt het, „daar is iets werkzaam; daar knaagt iets; daar wordt iets begeerd; daar treedt de vrouw op met haar regtmatige eischen; de wording, de wording! De gevoelvolle vrouw leeft in de omademing des mans; in de omringing van hem — Mijnheer Prop; — hij is niet hardvochtig, o neen! dat was hij evenmin voor zijne in 't vorige jaar overledene gade; Mijnheer Prop is week van hart, maar getrouw. Een jaar en zes weken is fatsoenlijk, bijzonder fatsoenlijk; hij zal de paalperken der welvoegzaamheid niet overschrijden; hij zal den toon bewaren, den toon van den meester — met iets kelderachtigs in zijne stem: „Vijftien paren gespikkeld glacé, niet waar Jufvrouw Truitje. . ?”

— „Ja, mijnheer Prop!”

— „Wij zullen deze artikelen opruimen; heeft u ouwels?”

— „Vier mijnheer Prop?”

„Om er dit papier mede tegen het raam te bevestigen,” antwoordt de heer Prop, terwijl hij in alle „welvoegzaamheid met afgewend gelaat” aan zijne winkeljufvrouw een papier overhandigt, waarop met groote letters te lezen staat;

Gespikkelde glacé's á 40 cents.

„Er zijn altijd menschen die gespikkeld verkiezen, Jufvrouw Truitje.”

„Och ja, Mijnheer Prop,” zegt het meisje, maar eigenlijk denkt zij aan heel wat anders wanneer zij er bijvoegt: „beter aankomen aan.”

„Zeer juist!” bevestigt de weduwnaar en als hij daarna een steelschen blik op het meisje heeft geworpen, dan komt hij tot een andere beschouwing doch tot hetzelfde resultaat: hij is *niet* week, o neen, hij is hardvochtig; — die bloem verwijnt, haar kleur verdort, haar vorm verflenst; nogtans een jaar en zes weken is fatsoenlijk, een jaar zoude reeds fatsoenlijk wezen, maar een jaar en zes weken is bijzonder fatsoenlijk. Nog twaalf weken en vijf dagen — 't zou te laat kunnen zijn! daar knaagt iets, daar wordt iets begeerd. En toch, hij zal de welvoegzaamheid bewaren — niets doen blijken — niets, niemendal.

Na den avond waarin het drama op Meydervoort vertoond werd, heeft Jufvrouw Jans maar weinig rust gehad. Die Wilderveensche molen heeft haar verwonderlijk in 't hoofd gedraaid. Als zij haar vader al spoedig verhaald heeft dat zij zelve in dien molen geweest is, en hoe

die molen er van binnen al bijna precies hetzelfde uitziet als de hunne aan de Purmer, dan heeft Mijnheer wel driemaal met hoog gekleurde oorlellen gevraagd: „Ben jij in den molen geweest?” dan is ook ZE. onrustig geworden, en, na zeer veel kabaal in zijn binnenst, tot het besluit gekomen, dat men wel zeker die menschen moest opzoeken, dat het pligt was hen voort te helpen indien het been van den dansmeester waarlijk voor zijn vak onbruikbaar zou wezen, dat men zoo tegelijker tijd eens ongezocht in den molen kon kijken — te koop — hê, hê te koop! — de voorname Billens en C^o. hadden wel vier molens aan de Zaan; dat waren om de dood geen mole-naars; rijke lui! Jans was in dien molen geweest. „Hoeveel steenen Jans....?”

— „Vijf heb ik gehoord: drie rogge, twee tarwe.”

— Ei, ei!” Van Bale heeft één roggesteen minder gehad. „Er waren koopers nie-waar?”

Jans meende van ja.

Een sterk protest van Mevrouw van Bale heeft het besluit van haar echtgenoot slechts aan 't wankelen gebracht maar niet omver kunnen stooten.

Hij is den Wilderveenschen zandweg opgewandeld. Nog niet ter halverwege gekomen is hij teruggekeerd. Men mogt eens ontdekken.... In-

tusschen den volgenden dag heeft hij zijn wandeling hervat ofschoon met hetzelfde gevolg, nog eens en weder, maar —

Nu is het vijf weken later. Aan de luw-zijde van den Wilderveenschen molen waarvan de wieken lustig zwaaijen staat Jans van Meydervoort. Zij draagt een licht paarsch katoenen kleedje. 't Hangt wel wat sluik langs de heupen maar anders haar welgevormd bovenlijf komt er prachtig in uit. Jans heeft een verhoogden bos. Geen wonder het evenbeeld van Jochems neus was daar zoo even op den kortst mogelijken afstand van den hare. Jeremias Briekol houdt den arm om haar midden geslagen, en drukt haar vast aan zijn hart: „Jans, je bent een engel!”

„Zoo,” zegt het meisje, „ik had van die schepsels een fijner idée.’

— „Jij bent fijn, Jans, je heb tgevoel; toen ik na dat malle gevecht met Juno die zware koortsen kreeg en 't er spaansch begon uit te zien, toen kwam je bijna iederen dag naar me kijken, — lievert!”

— „Omdat ik een vreeselijken hang naar den molen had.”

— „Zóó — alleen naar den molen?...”

Jans antwoordt niet, maar geeft hem een zoen op zijn waarlijk fraai gevormden neus en dan: „Jochem had leelijker tanden.”

— „Weet je nog wel die eerste zoen, Jans, toen we zamen alleen waren!”

Het meisje wordt rooder, en haastig zegt ze: „Dat was toen je mij verteld hadt, dat je je — als jongen van veertien jaren — zittend op een graanzakje, tot hoog in den molen had laten opluijen.”

„Dat deê ik,” zegt Jemie.

— En dat je eens twee kerven in den maaltsteen gebild hadt.”

„Dat heb ik!” verzekert Jémie met zelfvol-doening.

— „En dat je een anderen keer van den krui-as af, langs een der schoren naar den spruitbalk hebt durven klimmen, — als je 't nu deê dan zou ik je gek noemen, maar toen — toen was het wat anders.

— „Jans ik had toen al zoo'n lust in het vak.”

— „Ja juist, dat heb je dien middag ook gezegd.... Vroeger vond ik je flauw; ik had wel medelijden met je, en ook toen je na Juno's beet gingt huilen, maar eigenlijk dacht ik: een laffert!”

— „'t Was overspanning, mijn duifje.”

— „Noem me *geen duifje*; zoo heette een bleek kind dat op die school altijd jujubes kaauwde, en den dag dat we 's avonds lammertjespap moesten slikken: „le beau jour” noemde — de mooie dag, weetje.”

Jémie lacht. Jans lacht nog harder, en als zij lacht dan schitteren haar sprekende oogen en blinken haar hagelwitte tanden. Jeremias krijgt een aanval van groote verliefdheid en als hij haar vaster aan zijn hart drukt dan roept hij: „Jans ik ben zoo gelukkig!”

„Geen wonder,” zegt het meisje, „maar, waarom het meest?”

— „Omdat je me lief hebt, beste!”

„Dáárom? da's niet waar!” roept Jans, terwijl ze zich een weinig terugtrekt; „omdat je baas van een molen zult worden.”

„Nee, daarom niet!” roept Jeremias.

„Omdat je nu op eene fatsoenlijke manier voor je goeije moeder en zuster zult kunnen zorgen,” zegt het meisje overtuigend.

„Nee daarom ook niet,” zegt de jongen wat zachter.

„En het staat je heel leelijk dat je dáárom niet gelukkig bent,” zegt Jans bestraffend, en als zij nog verder wil speken dan trekt de jongen haar tot zich terug en roept er: „Ja dáárom, om alles! maar 't meest toch mijn schatje, omdat *jij* me lief hebt.”

De mooie tanden van Jans glinsteren weder want er speelt een vergenoegde glimlach om hare lippen, en zij stribbelt niet tegen als Jeremias haar weder aan 't hart drukt, en — maar foei! we zijn onbescheiden.

De molenwieken die lustig hebben gesnord en gezwaaid, draaijen trager.

„Jan, kruijen! (1) Wind: Zuid-Zuidoost ten

(1) Het rigten van de molenwieken naar den wind wordt kruijen genoemd, dewijl de molenkap op een aantal kleine raders rust, zoodat zij door het kruiwel, op den omgang zichtbaar, gemakkelijk te verkruijen is.

Zuiden!" klinkt een stem uit de hoogte, en als de jonge lieden die nog onder den omgang staan, naar boven zien, dan valt er iets vlak voor hen neder: de wandelstok met zilveren knop van den heer van Bale van Meydervoort. Mijnheer van Bale heeft het niet gemerkt dat hem in 't vuur zijner commando's „de wandelstok" uit de hand gegleden en door een der vloerreuten naar omlaag is gevallen. Zulk een dag heeft hij sedert den Noord-NoordOostenwind niet beleefd... hij glimt van genot. Op zijna bevel verkruipt men den molenkap; Gerrit de tweede knecht is straks op zijn wenk naar boven gevlogen om de palmhouten spaken in het vangrad te smeeren. Dit is de gelukkigste dag van zijn tweede leven. Niet meer in verbeelding maar in de werkelijkheid bestiert hij den molen; hoog boven alles verheven ziet hij regts over het stadje en links zelfs over Meydervoort heen. Straks van den omgang weêr naar binnen op den zolder getreden, schept hij een handvol tarwemeel en zegt: „De steenen zijn bot geloopen, morgen moet nommer drie gebild worden. Lekkere wind Jan!" maar Jan — Jan neemt zijn witte pet af en zegt: „Om u te dienen Mijnheer van Bale."

Mijnheer van Bale! a ja; ja juist! „Weetje, ik heb altijd plezier op een molen gehad. Bij ons" —

van Bale sprak toch waarheid — „bij ons hebben de rijke lui ook molens en 't is de grootste lust van m'n dochter — die op kostschool is geweest — om op een molen te wonen, begrijp je...?”

Jan weet er meer van; hij begrijpt het volkomen: „Om u te dienen, Mijnheer van Bale.”

— „En zie je, Jan, de liefde kun je niet dwingen, allemaal wereldsche gekheid!”

„Begrepen Mijnheer van Bale!” zegt Jan met een knipoogje.

— „De wind moet je laten waaijen uit den hoek waar ie van daan komt.”

Jan geeft weder een knip-oogje en zet zijn pet op.

— „Mijn vrouw was er tegen, maar ik zeg, de jongen heeft lust in het vak, en z'n been is nog reê genoeg om de trappen te slijpen.”

„Dat is het!” stemt Jan, terwijl hij een pruim vat.

„Op een duizend gulden blijf ik niet dood,” herneemt Mijnheer van Bale, „en daarom heb ik den molen voor m'n dochter genomen en zie, nou moeten ze 't weten.”

Jan die bij „de duizend gulden” waarop Mijnheer van Bale niet dood blijft, eerbiedig naar zijn pet heeft getast, zegt weder: „Om u te dienen, Mijnheer van Bale.”

— „Mijn stok!?”

Zijn stok...? Jan is aan 't zoeken. Mijnheer van Bale zal wel even den vollen meelzak aan den koker met een leege verwisselen. Jan komt zonder den stok terug, en als hij vermoedt dat de stok van den omgang naar beneden is gevallen, dan neemt hij nogmaals zijn pet af, wist met zijn bonten zakdoek de bestoven laarzen van zijn nieuwen patroon, en de patroon — hij weet wel wat dit beteekenen moet.

Met een veelvuldig gedeukten hoed en den zwart lakenschen rok en pantalon gansch bepoeijerd van het meelgestuif op de bovenzolders van den molen, keert Mijnheer van Bale in het benedenruim terug. Dienzelfden morgen heeft de overdracht van den Wilderveenschen molen op den naam van Johanna van Bale plaats gehad; Mijnheer heeft een gevoel alsof het zijn trouwdag is. Gisteren heeft hij zijn echtgenoot na den hevigsten strijd en tot de bitterste woede van haar Casper kunnen overhalen om — met in acht neming van haar fatsoen, het nieuw gekochte perceel met een bezoek te vereeren. Wat Jans betrof, met haar zou het toch zoo'n weg wel uit moeten, en ja — er waren ook grooten die molens hielden.

Mevrouw van Bale in haar satijnen prachtge-

waad, met groote gouden broche op den boezem en dito knoppen buiten de met rood gedrapeerde statiemuts, zit in het beneden pronkkamertje der ronde woning aan de zij der voormalige eigenaresse die over een maand zal vertrekken. De oude gulhartige vrouw, die den molen verkocht omdat het bestier er van „met die knechts” haar te zwaar viel, en zij gaarne haar laatste levensjaren in het nette huisje wilde slijten dat haar in het stadje toebehoorde, de oude keuvelaarster, zoo'n beetje op de hoogte der Meydervoortsche grootheid gekomen — heeft met haar verhalen uit vroegeren tijd, toen zij jong gehuwd op den molen kwam, al spoedig het hart der dame veroverd. Onwillekeurig vergeet zich de laatste geheel en al. Och ja, dat was *haar* precies zoogegaan. Toen *zij* als jonge vrouw van het eerste maalsel weiten meels-koeken zou bakken, toen — toen heeft zij precies als de weduw, er een in het vuur laten vallen en binnen het jaar...”

„Een meisje?” vraagt de weduw wier eerste ook een meisje was. — Behalve drie jongens, waarvan de laatste Jeremias' speelmakker is geweest, heeft de oude nog vier lieve dochters en meest op teederen leeftijd verloren. Ach, indien haar de oudsten in 't leven gespaard waren dan, dan had ze zich nu misschien in een bloeiend kleinkroost mogen verheugen.

Terwijl Mevrouw van Bale op de gedane vraag: „Een jongentje?” antwoordt, bespeurt zij dat de weduw zich een traan uit de oogen wischt. Nogtans de oude is vrolijk van aard — dat, met nog iets anders, heeft haar het hoofd boven water doen houden: „Och mijn lieve mensch,” zegt zij haastig „en vijf weken na de kraam leê ik met m'n kleintje van dertien trappen af; nee, niets geen letsel; wat moest ik lagchen!”

Mevrouw van Bale weet ook van die stijle molentrapjes te vertellen. „Eens....”

Maar de persone wie het verhaal zou gelden, treedt, zonder eenig merkbaar teeken van een vreeselijken val, met haar verloofde het kamertje binnen, terwijl zij den voorgang geeft aan moeder Briekol en Dora, die zoo even „om kennis te maken” uit het stadje zijn aangekomen.

Jeremias stelt de beide laatsten aan zijn toekomstige schoonmoeder voor.

Jufvrouw Briekol en hare schoone zwartlokkige Dora neigen, zooals het der weduw en dochter van een dansmeester betaamt.

Zelfs het gekraak van Mevrouw van Bale's satijnen kleed wekt haar niet uit de betoovering waarin zij verkeert. Het goede gelaat der moeder en de schoonheid van dat meisje dragen er toe bij

om niet een der Casperiaansche beschouwingen van „ploertendom en mezaljance” bij haar op te wekken. Vriendelijk en niemendal hoofsch knikt zij de beide vrouwen toe. De laatsten, in den aanvang een weinig verlegen, komen al spoedig op haar gemak en — nog vóór dat Mijnheer van Bale in zijn bestoven kleêren het vertrekje binnentreedt, heeft de betoovering der molenkamer; het medium dat we „gelijken stand” zouden noemen, of ook de liefde van het gelukkige paar, alle hindernis tot een volkomen harmonie uit den weg geruimd.

Rozijntjes op brandewijn....! Er volgt een vrolijke middag. Aan den eenvoudigen maaltijd die door de molenaarsweduw ter eere der overdragt enz. was aangerigt, en waarvan de hoofdschotels in stokvisch en weitemeelskoeken bestaan, wordt door hare gasten de noodige eer bewezen; de vrolijkheid van den herstelden en gelukkigen Jeremias uit zich niet slechts in woorden en aardige liedjes, maar ook gedurig in een omhelzing van het lieve kind dat hij — even als *zij* eens het vliegje — uit het glanzige web mag verlossen waarin ze verkwijnen zou. Mijnheer van Bale die — hij weet zelf niet waarom — den rok had uitgetrokken, voelt zich gedrongen om eens „een molentje rond te zoenen.” „Suus wat zeg je!” Suus — Mevrouw van Bale —

zegt: »Ouwerwets!» en Jufvrouw Briekol roept: »Och lieve hemel!» en de oude weduw, terwijl zij zich den mond veegt, lacht: »Hoe langer hoe mooier,” en Dora, die zóó iets toch nooit heeft bijgewoond, bloost reeds bij voorraad en ziet in verbeelding een grijns van van Kurken. In de werkelijkheid ziet zij nog meer. Tegenover het venster gezeten, heeft zij het oog op den hoek van een schuur; twee malen heeft daar een krullebol het hoofd om den hoek gestoken en haar met donkere kijkers in de heldere oogen gezien. Daar deed hij het voor de derde maal, juist nu Mijnheer van Bale zijn molentje rond bij haar eens hartelijk zal besluiten. De tegenstribbeling van Dora is niet gering, maar, als Mijnheer — en natuurlijk — de zege behaalt, dan wil zelfs de moeder wel lagchen, want — allen zijn vrolijk, ja, allen zijn vrolijk:

De grijze weduw houdt veel van blijde gezigten.

Jufvrouw Briekol, terwijl zij zich in het heil van haar jongen verheugt, gaat met haar Dora een onbezorgde toekomst te gemoet.

Dorazal uit de klauwen van moedersschuldeischers verlost worden. Jans, de goedhartige, ronde meid zal haar een lieve zuster zijn: — alweder dat hoofd!

Mijnheer en Mevrouw van Bale voelen nog meer dan toen zij den Jaap vertoonden.

En — als Jans tegen den avond met haar ouders aan het Meydervoortsche hek gekomen van Jémie afscheid neemt, dan — dan vindt ze hem knap; ja vreeselijk knap, nóg knapper dan Jochem.

Een half uur later slaapt Jans als een roos. Mijnheer en Mevrouw van Bale echter nog niet. Terwijl Mevrouw zich van haar eenigzins gekreukelde prachtmuts ontdoet, vischt HE. of men zich toch eigenlijk niet een beetje vergoooid had... als de meides het hoorden! Mijnheer komt tot de nieuwe slotsom dat „alles — niets” was, indien Mevrouw maar niet een paar malen „bij ons op den molen” gezegd had. Mevrouw begrijpt dat niemand daar op gelet heeft, maar *hij* met zijn „molentje rond!” Nee! dát was een aardigheid, zoeken deijen de grooten ook wel. Per slot van rekening zij hebben genoten, en geeuwend besluiten ze: „t was alles om Jans...!”

En dát zijn de gevolgen van de dansles op Meydervoort.

Toen jufvrouw Briekol nog voor weinige weken bij het ziekbed van haar Jémie de stukken van Davids viool in elkander paste om te zien hoe het gezeten had, toen heeft ze bij het bedenken der gevolgen van het onheil, haar overkropt gemoed in bittere tranen lucht moeten geven. Nu echter —

nu zij met haar kinderen op haar bovenkamertje terug is, nu gevoelt zij zich zoo gelukkig en dankbaar, nu valt Jeremias haar om den hals en zegt opgetogen: „Nie-waar beste oudje, dát hadt gij u niet van die dansles voorspeld.”

Moeder Briekol die zich steeds voor iemand met een goed doorzicht heeft gehouden, moet echter bekennen dat zij wél altijd een dergelijken afloop verwacht heeft... Voor het hoofd, waarvan Dora straks met een woord heeft gesproken, en dat ook zij, maar slechts eens heeft gezien, voor dat hoofd zal moeder Briekol de oude weduwe waarschuwen: zeker een knecht dien men niet kon vertrouwen en waarmee zij Jémie den raad geeft voorzigtig te zijn.

Als Dora een geruimen tijd later in haar hagelwit jakje en gereed om in bed te stappen een oogenblik haar goede moeder betracht, haar lieve moeder die niet kan laten om nog even in de kleerkast met het oog op Jémie's bruiloft, den ouden rok van haar David te beschouwen, dan is het de schoone alsof zij dienzelfden krullebol met de donkere kijkers om den hoek der kastdeur ziet gluren, en — roef, zij het bed in!

't Is een ure na middernacht: de groote schapenbel in den stompen toren der kleine stad heeft dat zoo even berigt. Terwijl de klompenmaker van

Kurken met een vervaarlijk geronk, dat zelfs tot in de bovenverdieping wordt vernomen, moeder Briekol het inslapen moeilijik maakt, heeft Jeremias na den vermoeijenden maar zoo gelukkigen dag op zijn kamerhokje den slaap gevonden, en... als hij langzaam voortwandelt aan de zijde van de geliefde en den blik op haar vestigt dan is het... Truitje, Truitje van Mijnheer Prop die hem in den arm hangt, die hem! aanstaart met oogjes als krenten, met een mond tot achter de ooren en hem zoo schrikkelijik vastklemt dat hij werk heeft zich los te rukken, maar toch hij doet het, en — met dien ruk is hij wakker. „Gedroomd! gelukkig gedroomd!” is Jémies eerste gevoel, maar dan — dan denkt hij weêr aan het meisje dat zoo erg leelijik is, doch die een hart heeft van loutere goedheid; dan denkt hij aan Truitje die zoo belangstellend in zijn ziekte geweest is en die nu zelve sedert eenige dagen ongesteld en niet in den winkel moet geweest zijn. Dora heeft haar een paar malen bezocht, maar hij!... En aan wie heeft hij die dansles te danken gehad, de dansles wier gevolgen hem tot den gelukkigsten mensch van de wereld maken? aan Truitje. Hij moet haar bezoeken! Neen hij durft niet. Waarom? om niets, niemendal; zoo raar, zóó.... wat zal hij spre-

ken! — Twaalf ambachten: dertien ongelukken, zal ze zeggen. Maar in de manufacturen heeft hij immers nooit geen behagen gehad en, toen hij zich tot dansmeester opwierp toen was het niet om de kunst maar wel om de winst; immers als jongen heeft hij geen lust betoond om vaders gehuppel na te volgen; ja, toen de nood aan den man is gekomen, toen heeft hij zich aangegrepen en zich er *in* gewerkt; brood, *brood* moest er zijn, doch het graan er nu zelf voor te malen, dat was toch iets beters. — Maar Jémie gij gaat trouwen? Ei, juist *dat* was het. — Neen, hij zal Truitje maar niet bezoeken; zij is een goed kind, heel goed, maar leelijke meisjes hebben soms van die gedachten, van die verwachtingen, van die niet te verwezenlijken illusies. Inderdaad hij heeft te veel gekheid met Truitje gemaakt; doch gekheid maken dat is iets anders. Met Jans heeft hij nooit geen gekheid gemaakt. Toen Truitje hem die dansles bezorgd had *toen* kon hij voor haar wel een muziekstuk copiëren en nu — nazoo'n uitkomst...? hij zal haar bezoeken. Hé wat snurk je van Kurken!

„Één hèt de klok!” roept de nachtwacht.

Truitje die sedert een kleine veertien dagen „om ongesteldheid,” bij haar vader te huis is gebleven, hoort den nachtwacht wel roepen, maar gelukkig

de goede man hoort het gehik en gesnik niet dat Jufvrouw Truitje nog bij wijlen den boezem ontsnapt. Gelukkig! niemand hoort het; niemand ziet hare dwaasheid. Truitje glimlacht: De goede vader heeft haar Engelsch zout en Morisonsspillen gegeven; — een vader!! En Dora heeft haar eergisteren verhaald welk een geluk aan Jeremias ten deel is gevallen. De Wilderveensche molen voor hem; de Jufvrouw van Meydervoort zal zijne vrouw worden!

Zoo'n gelukkige Jeremias!! Maar dáárom snikt ze niet, neen, toen Jémie naar Meydervoort ging toen was het mooi weêr en hij zoo vreeselijk dankbaar; toen heeft hij haar een muziekstukje gegeven — *dit* muziekstukje; toen was hij zoo aardig, zoo vriendelijk, zoo lachs. Na dien tijd heeft zij zich bang gemaakt dat zij onwillens zijn onheil bewerkte, doch nu — reeds drie weken hersteld heeft hij haar nog niet bezocht. . . . Maar foei, dat hoefde ook niet, en daarom hikt ze en snikt ze ook niet. Neen! Mijnheer Prop. . . .! Mijnheer Prop heeft zoo raar gesproken: Een jaar en vier weken was ook fatsoenlijk, ten minste „om er na dien verloop met het bedoelde voorwerp over te spreken.” Eerst veertien dagen na dato verlangde hij een alles beslissend besluit! tot zoo lang ge-

heim, voor elk en een iegelijk geheim! en Mijnheer Prop heeft haar toen gevraagd om binnen koffij te komen drinken, en hij heeft haar met een paar vingers en afgewend gelaat langs de wang gestreken, alsof hij wilde voelen of het wel glad was, maar ze heeft het benaauwd gekregen en geen koffij willen drinken. Morgen zal Mijnheer Prop bij vader komen — vader mogt nu nog niets weten — eergister avond heeft Truitje van Dora gehoord dat Jémie.... Mijnheer Prop was een braaf en fatsoenlijk man. „Twee uur hèt de klok!” roept de nachtwacht en Truitje hikt nog en Truitje snikt nog.

De klok heeft drie — maar straks als zij vier heeft, dan is de nachtwacht van Wilderveen reeds naar huis toe. De morgenschemer zal wel wacht houden tot dat de dag haar gaat aflossen.

Juno, de Meydervoortsche kettinghond, bekomt op vrolijk gekwispel een: koest! ten antwoord. Juno's baas heeft de hooge pet diep over den zwarten krullebol op de donkere oogen getrokken. Haastig stapt hij het ijzeren hek der buitenplaats uit en kiest straks den zandweg die naar den molen leidt. Nabij dien molen is een elzenboschje; tusschen de blâren door heeft hij het oog op een der molenpoorten en de deur van

het aangebouwde schuurtje. Zal ze te voorschijn komen? Nooit heeft hij vroeger in 't voorbij gaan of voorbij rijden bespeurd dat die oude molenaarster zoo'n aardige dochter had. Mooi kopje! meer een Jufvrouw. Misschien heeft zij zich gister zoo juffersch gemaakt voor dat dollemansfeest. Ploertig! De oude lui en Jans kunnen zich in geen fatsoen voegen. — Daar gaat de molenpoort open en er vertoonen zich: een paardenkop en een slaperig knechtengezigt. Bah! een beetje opgewandeld. Regtsomkeert. Aan geen raam is er iets te bespeuren. Eens kijken achter het schuurtje. De greppel over: Niemendal. Nóg eens tusschen de elzen. Een kwartier; een half uur; een uur verloopt er. Daar wordt de deur van het schuurtje geopend. Bah! de *oude vrouw* komt naar buiten. Ziet ze hem zitten...? gedurig kijkt ze naar dezen kant. Hij terug, terug naar Meydervoort.

Een goed uur later rijdt de jonge heer van Bale voorbij den molen. Voor het raam aan de wegzijde staat de oude weduw. De jonge heer groet! heden, hij groet! dat heeft hij nog nooit gedaan; hij is hooghartig, heeft Mevrouw van Bale haar gister gezegd. Dag jongeheer! Geen vijf minuten later komt hij al terug rijden. Wat kijkt hij naar al de zoldervensters; alweder een groet. Zijn

moeder zal hem zeker van de lekkere meelkoe-
ken en van de rozijntjes verteld hebben. Dag,
dag jongeheer. Wel wel, wat beleefdheid!

Ongeveer zes maanden na den dag waarop Je-
remias Briekol den togt naar Meydervoort voor de
eerste maal ondernam, hebben de hoofdgevolgen
van dien togt hun volkomen beslag gekregen.
Gister was het feest op Meydervoort, -bruiloft —
dubbele bruiloft.

Op het plein en in de tuinpaden liggen de uit-
gebrande kokers en kokertjes nog van donderpot-
ten, vuurfonteinen en voetzoekers, even als in de
keuken en provisiekamers nog de overblijfsels van
een verbazend vet en overvloedig maal zijn te vin-
den. Gisteren was het feest op Meydervoort en
heden — heden is het de dag waarop de blo-
zende jonge vrouw in den Wilderveenschen mo-
len weitemeelskoeken van het eerste maalsel zal
bakken.

Gisteren was het dubbele bruiloft en heden,
heden wandelt Casper van Bale aan de zij van
zijn prachtige Dora de pas gekochte hoeve het
Breedveld rond die hij — als heereboer zal be-
stieren. Ja, dat mooie kopje heeft de hooge vlugt
van den Purmerschen jonker wat lager geboeid,

en Dora zal met haar krullebol wel gelukkig zijn. Dora is mooi, jawel, maar Dora heeft bovendien een helder verstand, misschien nog een beetje meer dan haar brave, goede moeder die het van Dora met Casper wel altijd voorzien heeft: dat hoofd om dien hoek!

Dat de bekendmaking van Briekol's verloving een gunstigen invloed op het antwoord heeft gehad dat Jufvrouw Truitje aan Mijnheer Prop heeft gegeven, is aan geen twijfel onderhevig. Het geluk van dien uiterst welvoegzamen heer mag alzoo ook eenigermate als het gevolg worden beschouwd van Jémies togt naar Meydervoort, evenzeer als de glimmende grijs van van Kurken toen hij de tweehonderd vijftig gulden van Jufvrouw Briekol ontving, en zijn hevige woede toen hem bekend werd dat zijne huurders zouden vertrekken en Dora de bruid was.

Wilt gij een klein jaar later nog even in den molen gaan? Jans heeft geen weitenmeelskoek in het vuur laten vallen en toch.....

Mijnheer van Bale in een grijzen jas en broek— dat zijn de kleeren die hij bij de Briekols aantrekt wanneer hij er tweemaal 's weeks den dag komt doorbrengen om den molen te inspecteren,

o die gelukkige dagen! — Mijnheer van Bale heeft een heel klein muldertjen op de knie en het muldertje laat hij dansen:

Het is er van Jaap; het is er van Jaap,
En 't is er van Jaapje sta stil!

Als Jeremias dat ziet en dat hoort, dan herinnert hij zich met verrukking dien dag van zijn dansles op Meydervoort: dat hij er komen mogt

om het venster dat in de hoogte zoo ongelukkig knelde, weêr in zijn lageren voeg terug te trekken; hij bedenkt dan met blijdschap hoe sedert den dag dat de *Jaap* op Meydervoort aan 't *stilstaan* is gekomen, de echtelieden van Bale ook meer rust hebben gevonden; hoe zij de weldaden met den Noord-Noord-Oostenwind hen aangebragt, ja op hunne wijze nog blijven genieten, maar toch met verwerping van geelroode liverei's en uitzigten op groote „conversaasje", hun genot zoeken in het voorthelpen hunner kinders, en in de genoegens die het omgaan met eigen stand hun verschaffen kan.

Of Jans gelukkig is? Zie maar hoe haar oogen schitteren nu zij voor het muldertjen op grootvaders knie trararietjes maakt. En grootvader — hij moet eens opstappen; overmorgen komt hij weêr: hoor, kleine kraaijer, overmorgen komt hij weêr met grootmoeder, *misschien* met grootmoeder die van daag bij tante Dora is; ja kleine flierfluitjer, bij tante Dora die zoo'n klein beetje sukelt, en weet je dan moet grootvader overmorgen met vader de schoren van de spruit- en staartbalken eens opnemen — ja ja klein aapje, die misschien een beetje slecht gaan worden..... zoo'n olijk gezigtje..... 't Is alsof ie 't verstaat!

En den volgenden dag als grootvader van Bale op de zodebank zit, die hij later aan de zij van den Wilderveenschen molen ontdekt heeft, dan wordt hij verrast met een heel blijde boodschap van de Breedeveldsche hoeve; Casper brengt haar vol blijdschap in eigen persoon: Een kleine Gerhardus!

Dora...? Redelijk wel en och ze is zoo dankbaar en o zoo gelukkig!

Van Jufvrouw Prop wordt nog niemendal vernomen en wij gelooven ook niet.... maar zooveel is zeker zij heeft een zeer fatsoenlijken, ofschoon bijzonder mageren echtgenoot. In de wandeling heet zij met Mijnheer Prop „gespikkeld glacé” en als Jémie met zijn vrouw haar bezoekt, dan kijkt zij nog verschrikter dan voorheen, maar weet toch altijd welk weêr het is en, dat het een heel *mooije* dag was toen Jémie voor 't allereerste naar Meydervoort ging.

